

pertus, per clericos, & beneficiatos sancti Pauli ad simplex beneficium præsentatus, iterum examinari oportebit, sed institui.

Dum ad factos. Ex decisione eiusdem 367, parte 2. Propositio Aemilius Poroli.

Præsentatus à patronis si doceat de iure patroarus, ea obtineat contra impecuniarum
Papa. Cap. IX.

In præsentatum à Comitibus. Præcarinos qui à Patria impetraverat, citoletum de Regumino in praesentiando possidere existere, ostendit, & ideo ille lucubavit: Sed an constet de quasi istorum hominum possessione, valde dubitatur, quia non omnia Rotis requirita concurrent, minime bona fides deficer videbatur, & Episcopo instituto, quia ad illorum hominum præsentationem facta narrabatur, cum de patronato non constet, illa non probatur.

In præsentatum. Ex decisione eiusdem 680, parte 3. lib. 3.
in Nonnullis Paleorū.

Cap. X.

Religiosus, qui Episcopo, Curia ratione per Abbatem præsentatur, ab illo examinandus non est, qui nouo institutus, nec confirmatus, nec manus imponit.

Religiosus. Ex decisione 410. Cappelle Tholofane Ioannis Corfieri.

Absens an possit præsentari, & an si sit notus Episcopo instituti possit. Cap. XI.

Absens præsentatus per procuratorem specialiter continentum infra quatuor menses acceptare debet, & licet ordinarius quidam idoneus, & non usit admittere possit, tamen facere non tenerat: Cum an item rata habeatur, & magis idoneus præsentanter præsentato exstat, arque nonus Episcopo, ac si ipse tam præsentanter exhibet, habeti debet, instituendus est. In suffragiorum paritate, digniorem præsentandum esse, omnia iura clamat.

Absens. Ex decisione 2. Regni Siciliae Garzia Mafri.

Præsentatus quando debet probare se infra tempus suffice præsentatum. Cap. XII.

Nelegentia neque in præsentando, neque in confrendendo præsumenda est, cum autem per Ordinationem infra admittit non sufficit, osus subit, per patronum præsentatus, magis quam ab ordinario prouulius, restrainingatur est, quia laici patroni, cui ex dispensatione copertus, non est ita late, sicut ordinarii collato interpretetur: Quare si negetur infra tempus præsentatus esse, probare debet.

Negligentia. Ex decisione Rota Romana 12 de iure patroionis in Antiquis.

Præsentatus idoneus si rejiciatur, quod remedium habeat. Cap. XIII.

Idoneus præsentatus, si al Episcopo institui recusat, ad Archiepiscopum appellare potest, si autem nominum differret, querelam proponere, ut terminus præfigatur, quoniam immediatus euidem superius est, tempus in instituendo, cum examinare ratum habeat, proximum esse non debet, siquidem absurdum esset, sex alias uenienti expellere.

Idoneus. Ex decisione Parlamenti Delphinalis 491, parte 1. Francisci Marci.

Nominatus ante præsentationem, & institutionem, si capit possessionem amittit omnino. Cap. XIV.

Ante præsentationem, & institutionem, si nominatus Cappellanus possessionem accipiat, nullum-

que celebet, atque aquam benedictam super fundatores corpus, iusta formam à testatore datam, aperferit, quia ipso iura prius extitit, & inhabilis ad eadem, frustra vtramque postea fieri obtinet: Maior est enim auantia coecitas nominati tantum, scilicet præsentari, arguc institui non expectantis, quam in eo, qui præsentatione tantum prætolatus est. Neque inhabilis ex inaccessione turbaeque, sed ex eo q[uod] administratione le i[n] gressu, vicissim auctus sufficit. Antiquo iure candem pessum incorraret, verum per seneciam priandus est: Sed hodie ipso iure prius est: Casu de animis saepe, & ecclesiariis in agere, vtque tolitur ambitio, etiam in correctionis extensis facienda est.

Ante præsentationem. Ex decisione Rota Romana 6 de iure patroionis Mat. de Crescenzi.

Præsentatus extraneus contra voluotatem fundatoris non admittitur. Cap. XV.

Conditiones in fundatione appositæ feruande sunt, cu[m] igit[ur] perficiatur iustitia alterius ex descendentiis sue cognationis præsentante, et sententias ad saueri Bartholomaei latas, retuocandas esse visum est. Beneficium quod Bernardus obtinebat, incompatibilitatem respectu adepitionis non faciebat, sed respectu retentiois tantum, hec autem ex forma fundationis tolli videtur. Vbi nulla certa forma, & conditio in fundatione apposita est, nunc non beneficium beneficium referentur nisi est, sed in beneficiis de arte patronatus, is ei præsentandus ac preferendus, que fundator preferi vult.

Conditiones. Ex decisione eiusdem 572, parte 4, in Nonnullis Seraphis.

Præsentatus nulliter dicitur, si virnum à Decano absente, non informato, datum est.

Cap. XVI.

Cvix propria Decani confessione constet ipsum examini per cōcūrū non interfuisse, oppositiones nequaquam audiuisse, nec aliorum actus, neque exercita ad quod effectum edidit sibi certa forma propositum fuerat, Rota censuit, ipsius votum nullum existere, tanquam à nō informato darum, prout in edito prescriptum fuerat. Qui non interficit, id donecitate, atque sufficientia nppolitorum iudicare non potuit: sicut enim quando præbendae collatio ad idolum Episcopum pertinet, nemo adiuncti potest, nisi prius à loci Episcopis de vita moribus, & scientia examinatus, ac approbus fuerit, ita cō vigore concordia ipsius prudis ad Episcopum, & capitulum simul pertinent, & totum capitulum succedit loco solius Episcopi, examen ab ipso concilio requisitum ab ipsius capitularibus fieri debet, quantumquis non interficit, aliquem idoneum ex oppositoribus approbare non poterit.

Car. Ex decisione eiusdem 551, parte 4, in Nonnullis Lanelliotti.

Præsentatus quando debeat esse actu fācēdūs, non autem habuit. Cap. XVII.

His verbis mēs expressa fundatōris colligitur, quod præsentatus actu, non autem habuit fācēdūs esse debet, si fācēdūm, sive Cappellani in tres missas in hebdomada celebraturam esse, iuxter, & cu[m] disiunt etiam inter eadem posita fuerint, diuersitatem non facit. Verba illa, si aliquo tempore, Domini ad præcedentia resulerint, videbunt, quod Sacerdos, sive Cappellanus eligendus sit, si aliquo tempore futuro eligendus, & præsentandus foret.

His verbis. Ex decisione eiusdem 570, parte 4, in Nonnullis Blanchetti.

PRAE-

P R A E S E N T A T I O.

Inter presentationem, & nominationem, vi differat.
Cap. I.

Quod sit superior, presentatio dicitur, alioquin magis nominatio appellatur, & cum Papa iolū patronorum consensu confideratur, & impeccanti, per classulas, etiam qualitates inferiorias, & annulatius exprimere posse, concessum est, proprie ad surreptionis nouæ prouisionis effectum, hanc differentiam non esse confiderandam, vistum est.

Quando fit. *Ex decisione Rotæ Romane 32. de iurepatronatus Achilliis de Graffo.*

Presentatio quando possit fieri ut à singulis.
Cap. II.

CVM presentandi ius pluribus tanquam singulis, non iure collegij competat, ideo presentatio separata facta, alijs patronis non requisitus, valida est. Nullum vniuersitatis, vel collegij signum est, itaque ut singulis, prout in dubio presumitur, us compent. Illa verba, quod omnes quartuor presentare possint, in fundatione posita, iure collegii intelligenda non sunt, nam licet penes unumque tum ipsam sit, tamen ius presentandi pro parte est. Dixit omnes plurium collectu existit, sed collegium non iudicari, & quia non ut ipsi, subiecta materia postulatur, ita intelligi debet. Nec in fundatione omnes quartuor iudicantur, dictum est, sine quod collegium iudicio cedat equipollat, quamobrem testatoris verbis iuri conformia sunt.

Cum presentandi. *Ex decisione eiusdem 3. de iurepatronatus Cafaris de Graffo.*

Presentatio facienda à tribus, si fiat à duobus an valeat.
Cap. III.

PER tres de familia presentatio facienda, si à duobus tantum in alterum eidem familiæ facta sit, nisi opponens alios extare probanterit, valida est. Is qui dicit, plures extare coniunctos, probare debet. Nec leguitur Henricus dicitur de Porta, ergo de Meffia non est, et in duplice cognomine plures appellantur viducans, multò magis quia iurisdictio subsequitur eis, atque sententia in contradictione late. Item tertius coniensus, si adseretur, & non contradiceret, interuenient videatur, quia per hanc presentationem, etiam ipsius ius praeservatum est.

Per tres. *Ex decisione eiusdem 364. par. 2. Pauli Achili Veralli.*

Presentatio facta sine mandato, ratificatur à domino.
Cap. IV.

Benefacta dicuntur, etiam per procuratorem, de cuius sufficiens mandato non constat, si Dominus in iudicio interrogatus in tecpondit, quoniam ratificatio mandato equiparatur.

Benefacta. *Ex decisione eiusdem 365. par. 2. Pauli Achili Veralli.*

Presentatio per alterum ex patronis facta, quando valeat. Cap. V.

Illa presentatio per alterum ex patronis facta, cum de alterius mandato non constet, nulla est. At si infra quadrimestre scimus, alterum non presentauerit, consenserit dicuntur, si ignorabat, tam habuisse non presumitur.

Illa presentatio. *Ex decisione eiusdem 302. lib. 3. Iacobi Putei.*

Institutione sine vocatione legitima facta non valeat.
Cap. VI.

Quoniam Archiepiscopus presentandi ius infolidum ad Prioram, & conuentum spectare, & iusco ediri necessarium non esse declaravit, atque Vicario sub excommunicationis pena mandauit, illius sententiam sequetus instituit, sed prouisit Apostolico nullo modo vocato, quod de electione disponitur in presentatione locum habere placuit. Sententiam ab incertitu poenae iostam excusandi causam præbere vistum est.

Quoniam Archiepiscops. *Ex decisione eiusdem 484. libro 2. Iacobi Putei.*

Verbum statim reuertitur ad terminum juris.
Cap. VII.

ILLA testatoris verba i Cappellaniæ fundatione de Episcopi confensu approbita, ut statim post eius mortem, prima vice eius hæres presentiter, de iuris termino Rotæ interpretara sunt, quamobrem ad superiorem deuotio facta non est. Si post statim testator infra mensem, vel aliquos dies addiderit, alter dicens cum efficit.

Illa testatoris. *Ex decisione eiusdem 2. de testamentis in antiquis.*

Per presentationem, quando acquiritur quasi possesso. Cap. VIII.

VI sententiam habuit, & rem cum effectu iudicata, si presentauerit, atque alter in possessione intritus non fuerit, quasi possessioem acquisitur dicuntur. Proprietas, quæ per sententiam declaratur, possessionem includit, itaque etiæ non possidente, quæ ad illam pertinent exercere potest. Statim bona fide, vñca hoc presentatio sufficit.

Qui sententiam. *Ex decisione eiusdem 337. par. 2. Pauli Achili Veralli.*

Presentationis quasi possessio ex quibus probata non dicitur. Cap. IX.

VIA testes, illos de Suerga bona fide presentasse non deponentes, neque presentationem admittant, & confirmatam, institutionem que sequitam, atq; pro talibus ipsum institutionum habitum esse. Nec illum, de cuius praedictio agitur, sciuissime, & acquisuitissime, ierico presentationis quasi possessio probata non dicuntur. Nec immemorabilis, quoniam de viu per quadraginta annos non firmarunt.

Quia testes. *Ex decisione eiusdem 339. par. 2. Pauli Achili Veralli.*

Narrativa institutionis Vicarij non probat presentationem. Cap. X.

PER Vicarium Episcopi institutionis narrativa facta presentationem, atque editum extitisse, & præcessisse non probat, quia solemnitates extrinsecus non presumuntur: si Episcopus de facto coram se fasset afferuerit, aliter decidium est, Vicarius autem de facto cotam Episcopo, fidem non facit.

Per Vicarium. *Ex decisione eiusdem 238. par. 2. Pauli Achili Veralli.*

Quasi possessio presentandi ex qua narrativa probatur. Cap. XI.

HIS verbis in Ioannis institutione dicitur, quam Cap. Pellianiam fundavit, & donavit Fullanum, ad quam per ipsius patronum presentantis fuisti. Alijs vacatinem, & institutionem potius probari videbanus, quam quod patrosum extaret. Item narranti tamnam, non autem tertio prejudicium inferri. Sed quoniam narratio tempora-

Si presentatio prima est valida, secunda simoniaca sub beneplacito Apostolico, non viat.

Cap. XXI.

Cura prima presentatio à maiori patrornorum parte inita quadriimestre facta, valida fuerit, atque ipsi superiori exhibita. Nihil refert quod secunda cum quibdam partis nulliter facta sit, etiam si clausula citram, apofolia non fuerit, quoniam quod nullum est, impedimentum non prestat. Neque ex persona presentari, neque ex persona ordinarij aliqua simonia colligi potest, & si quid de penitence in ponenda cogitatunt, id quidem sub beneplacito Sedis Apostolice venimur intellexerunt. Item euangelus docuit, cum nulla penitentia remissa fuerit, & vbi poenitentia superuenit, status aut mentalis cogitatio, in poena incurrisse, in nulla consideratione fuit, nisi rancum in venia, & misericordia à Pio Deo petenda. Vbi huiusmodi coniunctiones sub beneplacito Sedis Apostolice sunt, paucis non merentur, quia conditione non existente, nullum actum est. Præstatio si ad cautelam ipse Salomonis resulat omni, & cūcūque iuri, quod ex secunda presentatio ne acquiri potuerit.

Cura prima. Ex decisione eiusdem 649, pars 4, in novissimi Oratione.

Præsentatio lice pendente facta, attentata dicitur.

Cap. XXII.

Quod hinc inter præsentatos pendente, altero que ex litigantibus defuncto, patrono alterum præsentare sine attentatorum voto non permittatur, indubitate est. Extra omnem voto controveriam huiusmodi præsentatio fuit, post tempus à iure concepcionis, habita taxatione prædictæ præsentationis, in cuius locum fit per notium subrogatio. Quamobrem præsentationem attentatam esse, & propter ea sequestrandam, resolutum est.

Quod. Ex decisione eiusdem 538, pars 4, in novissimi Oratione.

Præsentatio de absente facta, an, & quando valeat.

Cap. XXIII.

Praesentatio, que de absente facta est, non valet, & ita plures resoluimus est, præsentum si intra tempus ad præstantem datum, ab ipso præsentato ratificata non fuerit, nec per ipsum Ordinarij admissa sit. Et licet præsentatio de absente facta, sustineri soleat, vbi non nisi ei, vt examinati non egerat, vt Rota in altera causa definitum. Hoc tamen intelligim, si infra tempus ratificatio præstanti, atque admissio ordinarij subsequitur, sed vbi Episcopo notitia non coconcurrit, qui ab aliisque ab eo examine infinitere non posset, sed potius ignorans, nimirum de Canonico regulari, qui ab ordinarij in resolutione exceptus est, & ideo examinatio necessaria est, præsentatio non valet.

Præsentatio. Ex decisione eiusdem 575, pars 4, in novissimi Tampibili.

Præsentatio vt valeat de absente, debet esse acceptata, sicutem per literas. Cap. XXIV.

Acepsitio præsentationis pars est, cum ante illam perfecta non dicatur, ergo si deabsente facta, intra quadriimestre acceptata non fuerit, nihil valet. Et quantum præsentatio de absente nota Episcopo in ultima die, sine hora quadriimestris fieri possit, hoc tamen intelligim, dummodo eodem tempore de cōsensu, siue acceptance sicutem per literas præstanti confitetur.

vel per procuratorem, quod sufficit. Lis non impedit acceptationem præsentationis.

Acceptatio. Ex decisione eiusdem 576, pars 4, in novissimi Tampibili.

Expressio mensis quando sit necessaria in præsentationibus, & in institutionibus, & quando regula de annali locum habeat.

Cap. XXV.

Expressio mensis in præsentatione, & in institutione de istre communis non est necessaria, regula autem ad alios casus non extenditur, quae cum de gratijs Apostoli loquatur, dispositio non conuenit, vbi verba dicunt, & ratio celst. In institutione ad iustitiam non aetem ad gratiam pertinet, idem de regula de annali obseruantur. Dicteria ratio est in Delegato, & ideo aliquando resolutum fuit, quod in impetracione à Nunio Apostolico, mentio de mensie fieri deberet, & à paritate rationis, regula de annali in prouisionibus Legatorum locum habere debere concilium fuit.

Expressio. Ex decisione Rota Romana, 285. Seraphini Olearij.

Præsentations possunt fieri à patronis non conuenientibus in unum. Cap. XXVI.

In priuatis ins dicitur competere vt singula, non vt in publicis, ideo vt patrois simul conuenienti ad præsentandum non est necessarium, ideo quæ adhuc præsentations opponuntur, recta suere, quod vero præstatutum in via ad helionem saltuarii non posse, hoc in pizadicium prius præsentati non procedit.

In priuatis. Ex decisione eiusdem 784. Seraphini Olearij.

Divisio vocum patronorum fit in duodecim vincias, secundum consuetudinem Regni Neapolis.

Cap. XXVII.

Xdecem vincis, & tarenis viginti, in quas partes, secundum Regni Neapolitani more, vocū diuiliū in hoc casu facienda est. Marius Jacobo præfendens est, quod nam plures voces habet, videlicet i.e., Nam tamen prætandi pro vincis, & tarenis decem, quæ pro compimento duodecim vinciarum deficitur, per reuocationem quorundam patrornorum ad favorem Ecclesiæ, extinxitum fuerat. Is in vocū paritate præfuerit, qui pinguis res voces habet. Quid contra Gaparem opponitur, ad hunc effectum non obstat vistum est, cum in quaif posse præstanti existat, & aliorum ins aliorum indaginem requiratur.

Ex decem. Ex decisione eiusdem 875. Seraphini Olearij.

Præsentatio de inhabili sub conditione, non deuoluit ius ad superiorē, durante quadriimestre.

Cap. XXVIII.

De tempore impetracionis Riccardi beneficii de solitatum non erat. Neque constat sufficienter, quod is, ad quem primo deobligatio fiebat, nullitas dispensationis notitiam haberet, quod necellarium esse, a illis concilio sum fuit. Quamobrem dispensatione non obtenta se per requisitus de testatore, paroui, durante ad hoc quadrimestre, de novo, sicutem cumulando, alterum præstante poterunt. Neque priuati facultate præstanti die postmodum, quia indignum, non liberè, sed ius conditione obtinendi dispensationem, pre fenestrarunt. Deutero utero ad alios fieri non poterat, nisi toto tempore completo, quod Plebanio competebat.

De tempore. Ex decisione eiusdem 1173. Seraphini Olearij.

Profsc-

Digestorum Nouissimorum.

Præsentatus à patrone posse esse est instituendus.
Cap. XXXVII.

Præsentatus ab antiquiore de familia restatoris, insitum eius, Quicquid in contra Contulit prætendentes, præficiuntur dicuntur, post quadragesima annos Nec illorum possesso per præsentationes abortivis præteruta dici potest, quoniam ipsi Contulit nonquam prætentantur, deoq; posse concurrit non habuerunt, quia à compatrio præferuntur possit.

Præsentatus. Ex decisione eiusdem 181. par. 2. in ultimiis *Mantuanis*.

Præsentandus quando debet esse actu ficerdos.
Cap. XXXVIII.

Cum qualitas præbiteri verbo eligendi in fundatione
ne iuncta est, tunc præsentatus actu Sacerdos esse
debet, & ita sepulchre in Rota reuelatum fuit. Neque
solum bis in fundatione recepta est, quod magis con-
siderationis est, sed quia res donatae pro fulستانie
præbiteri, & aliarum non sibi cibis, vino facta est, qd
de simplici clero telectus in simile ostendit, quia tanta
foliuitudo necessaria non existit. Aliarum potius
ad Sacerdotem, qui aliam erit, quam simplici clero
e suetum, obliterantia etiam declaravit, cum post ere-
ctionem actu ficerdos præsentatus sit, & ita
postea cognoscatur. Vox præbiteri proprie loquenda
ad ficerdorem pertinet, & in potu significative ita
accipienda est, præferre quia fundatio in vulgari fe-
mone concepta non fuit, secundum quem præbiter
ad differentiam laici sumi potest, in lingua autem lati-
na semper pro ficerdore acceptur. Præsentationes
de clericis lungè post fundationem facte, pro obser-
vantia interpretatoria doceuntur non possum, & cum
fundatio sit clara, interpretationi locus non suscep-
tit. Neque ordinarius cum consensu patroni qualitatibus
fundationis derogare poterat. Aliud est quando vi-
gore statui, vel prædicti Collatio fieri debet, aliud
quando hominis dispositionis vigore, nam cum
hoc eis præbiter præsentandus est, quod sit etiam
idoneam ad præbiteratum habeat, nullo modo sus-
citet.

Cum qualitas. Ex decisione Rota Romana 216. par. 1.
in ultimiis *Laurellotti*.

Dignior præsentatus à minori parte, non est insituen-
dus. Cap. XXXIX.

Illa conclusio, vbi maior patronorum pars indignum
scientes præsentant, rursum totum ad præsentatum
à minori parte devoluntur, in Rota intellecta est, quan-
do à pluribus patronis, vt singulis fadent: In colle-
gioverò, vei immersitatem, sicutum quod à maiori parte
factum est, spectatur, cum integra potestas penes to-
tam, vel maiorem eius partem resedit: Cum ex testi-
bus, dispositione statui, confutudineque recepta ap-
pareat, nihil per etiam etiam fuctum gestum dici posse, nisi
duo ex tribus suffragiorum patribus concurrant, neces-
sari dicendum est Ricciotum à minori parte præsen-
tatum à nemini præsentatum dici posse.

Illa conclusio. Ex decisione eiusdem 568. par. 2. in ultimiis *Musozetti*.

P R I O R.

Cura pertinet ad Priorum, non autem ad eius Vicari-
num. Cap. I.

V Biù prioratu seculari Vicarius perpetuus, siue
temporalis existit, adhuc Prior, sed non Vicar-
ius curam habere debet.

Vbi in prioratu. Ex decisione Rota Romana 2. de offerto
Picardi in antiquis.

Prior claustralitudo quando possit punire monachum,
Cap. II.

Prior claustralitudo, si Abbatem in loco superiori
non habeat, futu monachum vagabundum, vel
alias criminis ut per vias iuridicas cognitionis pni-
re, & excommunicare potest. Interduum consuetudo
hanc iurisdictionem tribuit.

Prior claustralitudo. Ex decisione eiusdem dabo 6. Thomas
Fassoli.

Prior Hierosolymitanus an sit praferendus magno
magistro. Cap. III.

Constitutio (Attendentis) in favorem Prioris reli-
gionis, siue Militie Hierosolimitanae vbi recepta
et electus, ex quo in spiritualibus excommunicatio-
nibus sententias tulimur, ab aliis, audite que causa mati-
moniales. Ita benevolent, ordines confirmari in Pontifici
calibus celebrant, bicerotafisque, & alios in factis condit-
torum puri, & corrigit. Illae autem caput efficiuntur,
qui illa spiritualia matura, & digna exerceat, & sicut
Pontifex maior est Rege, atque Imperatore, quia spi-
ritualibus præceptu, que temporalibus digniora existunt.
Ita iurisdictionis actus præminentia Prioris, iurisdictioni
magis magis ei præferenda est, quoniam solus pri-
mus, & cum omnium exercet, Prior autem solus ad-
ministrat, & uta reponit eti.

Constitutio. Ex decisione eiusdem 219. par. 1. Pauli &
Ermilii Veralli.

Priores monasteriorum quando elegant Abbatem.
Cap. IV.

In electione Abbatis Piores, qui à monasterijs depé-
dent, vocandi sunt: At si separati existunt, non aliter,
nisi de consecutio introductum fuerit.

In electione. Ex decisione Parlamenti Delphinalis 1305.
par. 1. Francisci Marti.

Prior à conuentu electus, quando fuissest vicem Ab-
batis. Cap. V.

S Ed vacante Prior claustralitudo Abbatis vicem sustinet.
Nam officium per illos mortem non expirat, cum
a toto conuentu electus fieri. Si vero ab Abbatie ta-
sum, tuoc ficut Epiloppi Vicarius confluentis morte
finitur.

Sede vacante. Ex decisione eiusdem 2244. par. 1. Fran-
cisci Marti.

Prioratus est dignitas. Cap. VI.

Prioratus conuentualis dignitas est, ideo canis Apo-
stolicas recipere potest, quoniam Abbatis loco est,
eu quis iurisdictionem exerceare non prohibetur, illi's
etas viginti quinque annorum esse debet, in rurales
tem viginti sufficiant.

Prioratus. Ex decisione eiusdem 1245. parte 1. Francisci
Marti.

Priora-

Prioratus quando sit reuocabilis ad notum.
Cap. VII.

Quilibet prioratus regularis reuocabilis ad numm
este censetur, nisi vbi curatus, vel conuentua
lis est.

Quilibet. Ex decisione Rota Romane 203. «Egidij Bel
Lamer.»

Prioratus quando sit electius, & quaodo collatius.
Cap. VIII.

Prioratus electius est, quando habet conueatum,
& collegium ipsius Ecclesie de iure pralatum sibi
eligere potest: Vt autem collatius dicatur, priuilegium
non suffragat, quoniam narratio collationem non
probavit, neque pralumptionem inducit. Neque testes
collationem probant, quoniam de quatuor tantum, no
autem maiori Prioratus in parte depositum, itaque pri
uilegium, vt ad omnes, contra ius commune trahatur,
interpretandum non est. Neque testes absque sufficientia
scientia causam collatiū naturam probant, cum col
latione tempore fratres, qui eligere debent, abesse
potuerint.

Prioratus electius. Ex decisione eiusdem 371. par. 2.
Pauli Emili Veralli.

Prioratus collegialis mentio facienda est, in gratia.)
Cap. IX.

Quamvis prioratus non esset electius, si tamen
quod esset collegialis tacitum est, gratia non
valer.

Quamvis prioratus. Ex decisione eiusdem 266. «Egi
dij Bellamer.»

P R O C E S S I O .

In Rogationibus generalibus omnes in unum conne
nire debent. Cap. I.

In processionibus generalibus omnes in unum, ni
mirum in Cathedrali cōuenire debent, & si ob lo
corum distantiam, veluti in oppidis conuenire non
possunt, faltem in unum debent, vt quanto minus
sieti possit à iuriis dispositione recedamus: In rogationi
bus igitur cum in cathedrali esse debant, remoto pro
pter difficilem loco, ad hoc in uno iuris conuenire nec
esse est. Rogationes autem esse possitiones generales
dubitari non oportet, ad quas etiam alias cōempti acc
dere debent. Quod maximē confertantur vobis est,
nam publica omnia in simul conuenientium paeniten
tia Deus magis mouetur, atque placetur, & hāc senten
tiam plurimi ex Dominis amplexis fuere.

In processionibus. Ex decisione Rota Romane 15. Se
raphini Olmari.

Collegiata, & parochialis in processionibus quo modo
preferend, & de concordia inter eas per
turnum facienda. Cap. II.

Non lenius praediū est praeminentiarum mate
ria, cum autem Collegiata dignior sit parochiali,
atque de perperuo praediū trahatur, oīcē de bie
cioque quadam inducenda, conclusum est superioris
authoritatem ad concordiam validitatem, necessitatem
est: sed si probarentur, quod ante concordiam collegia
ta ad parochiale, & per turnum parochiales ad colle
giatam accederent, vtq. nullum praediū per hui
usmodi accessum, per concordiam illatū fuisse, coſide
rari potest, neq. superioris authoritate opus est.

Non leuis. Ex decisione eiusdem 22. Seraphini Olmari.

Super modo incendi, & in processionibus conne
nenti compromissum fieri potest, etiam
sine superioris autoritate.

Cap. III.

In compromisso super modo incendi, & in proces
sionibus conuenienti, nullam superioris autoritatē
necessitatem esse, conclusum fuit, honestum est. n. super
hoc incendi modo pacisci, vt **Quicun** cultus ratio ha
beatur, atq. discordia tollantur. Neque in hoc Ecclesiā
collegiata **lē** fia dici potest, cum parochiales vicissim ad
eam accedant, quas de iure ad eas accedere non debere,
constat, & cum pars quādam inducta videatur, pro
pterea nulli considerabili subiectio, sed potius quādā
ordinata ad ministratio inducta censetur. De iure re
tentioni pro bono pacis, compromissum fieri potest. Per
compromissum aliquid de dignitate collegiata adm
punit non videtur, ita vt absoluē dignior esse desierit,
cum eidem multæ honoris prerogativa in incessu re
serveretur, ex quibus dignior esse, apparet.

In compromisso. Ex decisione eiusdem 36. Seraphini
Olmari.

Is qui tenetur accedere ad processiones Ecclesiā colle
giata, debet etiam accedere ad processio
nem Rosarij noniter introductam.

Cap. IV.

Sententia ad fauorem collegiata Ecclesiā de Vitru
suijana fuerat, quōd Auditio ionitū campanarum,
aut alio signo in processionibus fieri solito, sic in Dom
inica Palmarum, sive in alijs festiuitatibus fieri solitus
in toto anno, & que perpetuō fierent, duo ex Rectorib
us, tres ex beneficiatis ad dictū collegiati cum Cruce
accedere deberent, atque Priorē, & Capitali affo
ciare, item quōd in processionibus, que extra Ecclesiā
fiant per oppidum, & extra illud pro receptione Princi
pis, sive Legati, aut Nūci sine Comitarii Sancta Cru
ciata, prout fieri solent, & debente, per perpetuō ipsi tenan
tur accedere, ex quibus verbis refoluntur est, etiam ad
processionem Rosarij post dictam sententiam introdu
ctam, accedere debet, quoniam clāre etiam de proces
sionibus in futurum introducendis, Nā verba, & quā
perpetuō fierent ampliatiō ad praecedentem disposi
tionem veniant, quod si circa cas tanum, quā in prae
dictum fieri soleant, intelligentiam habitura effent, tūc
superfice appositia dicentur. Verba sententia de iure
intelligenda sunt, fed data quasi possessione super aces
su beneficiatorum ad Ecclesiā collegiatam tempore
processionum, etiam ad alias processiones, que legiti
mē introducentur, extendenda est, quia quasi possessio
quōd ad aliquos actus processionum extenditur etiam
ad processionem Sanctissimi Rosarij, quā per totum
orbem terrarum introducendā fuit.

Sententia. Ex decisione eiusdem 136. in manuscriptis
Flaminij Platii.

Præcedentia debetur ordinī prius instituto.
Cap. V.

CVM Carmelite monasterij Oriole, ante Concilii
generale instituti fūsicut, ideo fratres de Mercede
in eadem ciuitate existentes præcedere debet, refolutū
fuit, Item quia illorum ordo per Honorium Tertiū
approbas offendit, sed ordo Beatae Marie de Mer
cede per ipsum Concilii institutū a Gregorio nono ap
probatus extitit, quōd fit, vt sine specie fuit illarū initia, si
ue approbat, vt prior tēpore Carmelitā ordo pre
T a cedere

cedere debet. Quod si regula Carmelitarum eadem non fit, quia ab Alberto Patriarcha in terra Santa & Apostolice Sedis Legato de anno 1280. vel circiter, & postea per Honorium approbata, eadem hodie non appareat, prout opponitur, Respunsum est mutationem praesumti non debere, & licet aliquando per summos Pontifices reformata appareat, non tamen circa tabularia alterata fuit, neque priores, & originales constitutions illius relata sunt.

Cum Cannclita: Ex decisione eiusdem 26. par. 2. in volumen Littera.

PROFESSIO.

Professio coram quo fiat. Cap. I.

Professio potest fieri per monachum in manibus sui Abbatis, vel alterius ab Abbatore potestatem habentis.

Professio potest. Ex decisione Rota Romana 4. de regulis in antiquis.

* Profentes infra annum probationis sunt suspensa. Cap. II.

Moniales Sancte Catherine, quae ad habitum, & professionem infra probationis annum. Namdi ferunt, & susceptione de qua per canonem, non excusatur, alter Communis Canonistarum sententia elusa ria reddetur.

Moniales Sanc*t*a. Ex decisione eiusdem 128. par. t. Isab*o* Put*e*, & decisione 112. par. 3. lib. 3. in nouissimis Thob*omei*.

Professio non inducitur ex habitu gestatione per decem annos. Cap. III.

Sola habitus Sancti Antonij delatio, nimurum illius signum, quodille Sancti gestauerat, vitra decem anno, & quod seipsum Commendatarium nominaverat professionem non inducit, neque probat.

Sola. Ex decisione eiusdem 136. par. 1. Jacobi Put*e*, & decisione 1. de presumptiis locutus Abbedani.

De eodem. Cap. IV.

Quando extra monasterium facta est.

Quando. Ex decisione eiusdem 50. par. t. in nouissimis Costa.

Professionis receptione quando possit alteri delegari. Cap. V.

Iuste Vicarius alteri professionis receptione delegare non poterat, quotiam & si generalis Vicarius ab Abate deputatus fuerat, specialiter tamen ab eodem hac professionis receptione demandata est. Delegatus ab alio quam a Princeps eadem facultatem subdelegare non potest. Ne ut Vicarius professionem recipere poterat. Ut professio teneat, ex requiruntur, & precipuum est, ut ei sit, qui religionem incorporare potest.

Iuste Vicarius. Ex decisione Cappella Thobofane 443. Ieanus Cosserius.

Professio emitenda coram constituto in dignitate potest fieri coram canonico. Cap. VI.

Carolus 4. Sacra penitentiaria literas obtinuerat, quod in manibus Annulitis, vel alterius in Ecclesiastica dignitate constituti professionem emittere posse, sed quia canonicus vera dignitas non exiliebat, circa coram eodem factam, non valere, videbatur, inde

consulti Domini de penitentiaria, etiam Canonico confirmis responderunt: Cum igitur in lata significacione dignitatis, canonicanus continetur, concurante verisimili concedentis mente, Rota pro validitate inclinatur, quoniam tunc lata significatio attenditur.

Carolus. Ex decisione Rota Romana 1. de scriptis Aebilis de Grosseto.

Professio quando facta censetur.

Cap. VII.

Vbi quis votum religionem intrandi emittit, & post internatum abeo, qui conferre potest, habuimus suscipit, & illi religiosi aggregare, dummodo in discretionis ritate consilis, professionem facere contetur. Itē si quis uno contextu votum emittit, atque animo deferrendi seculum, habitum follemente recipit. Inhabitu conferendo, religio forum concientis requiriatur, At si ab Abate, vel Priori sine ahorum cōsentī recipiatur, religionis favore, firma manet.

Vbi quis votum. Ex decisione Gratianopolitana 503. Cividalis Pape.

Promissio obedientia, quam professionem inducat. Cap. VIII.

Obidentia promissio professionem non inducit, & nisi monachalis fuerit, quod ad alia vota non obligat. At si cum habitus susceptione in superioris manibus, & respectu certe, ac determinate regule fiat, ex predicta professionem, quod ad obedientiam, tacitam autem quod ad alia vota operatur. Licet moniales in communione non vivant, sed in priuatu domibus proprie habent, tamen si intra monasterii septa habeantur, non reputant religionis profecti, vel paupertatis votum, nec vt proprium de Abbatis, vel Ordinarii licentia habeant. Interduum regulares ex superioris permissione de beneficiis regularium fructibus disponere possunt, sicut secularies de facultatibus, Abbatis si licentiam in perpetuum dare non potest, ad beneficium aliquod non prohibetur. Liber patris probat statim, ideo non legitime statim exceptio oppolita, professione non contribuit. Cum post maiorem statim clausum anno in monasterio permanescit, nec reclamauerint, ratificare censetur, etiam si paulo ingressus fuerint. Professions variabilitate probatur, si postea officiū iuxta Sancti Benedicti regulam in Choro cantant, atq*ue* in Congregatione sicut aliae moniales, & in Abbatiss*e* electione, ceterisque omnibus interuenient. Ex deletione habitus professio prae sumit, & monasterii intenditionem fundat, si quis autem annum professum prout aliud dicere, probare debet. Ille foros in dispensatione quam a facta penitentiaria obtinerant, professio se nominant, & ab eisdem acceptata fuit, atque effectum habuit, frustra igitur communem reputationem, quodq*ue* pro non professis habeantur, allegantur. Quid si professio coram Abbatissa non professi facta est? Nulliter enim illa electa fuerat, ideo religiosi incorporandi potest statim haberere non videbatur: sed placuit tacite proficiere dici, co*ipso*, quod in Abbatiss*e* eligi possit est. Quilibet monialis incorporandi ius habet, si Abbatiss*e* taliter habeat, de qua plene constare dictum est.

Obedientia. Ex decisione Rota Romana 216. par. 1. in nouissimis Costa.

De anno probationis in professione facienda. Cap. IX.

I Ngreidiens religionis ordinem, si infra probationis annum exeat, & postea reverteratur, non alterum inter-

integrum annum habet, sed id tantum quod primo dectat.

Ingrediens. *Ex decisione eiusdem 5. de regularibus in Anquis.*

Professionem nullam esse afferens probare debet.
Cap. X.

IS qui dicit professionem intra annum emissam esse nullam, aut monasterium esse ordinis mendicantium, ad effectum invalidam professionem, siue auctor, siue reus existat, probare tenetur, quia in hoc fundatur.

Is qui dicit. *Ex decisione eiusdem 3. de regularibus Joanis Melchioris.*

Professio ex quo probetur. Cap. XI.

EX mandato ad resignandum illud beneficium, quod a professionem requirit, ista probatur.

Ex mandato. *Ex decisione eiusdem 11. de probationib. Arbitris de Graffis.*

Quando non probetur per sarmam.

Cap. XII.

Sola publica vox professionem non probat, qm post latitem motam oriri potuit. Anditus a monachis in Capitulo hoc nō relevat, nisi & alia indicia concurra; sed saltē causa probandi contrarium in moniales transfert.

Sola publica. *Ex decisione eiusdem 11. de parte 3. lib. 3. in Novissimis Tholomati.*

Per scripturam probanda, sufficit si per quinque testes proberur. Cap. XIII.

Vando professio secundum Glossatoris opinionem per scripturam tantum probanda esset, & per quinque testes eiusdem monasterii professio probata sit, quorum numero in instrumento aequiparatur fatis est: Eu item enim religionis fratribus multò magis creditum est. Sed quid si post delictum commissum illam emiserit, aliquibus, velut in fraude fisi factam ab eo iurisdictionem non auctere placebat, cetera vero quod ad bona tantum sub feculari iurisdictione remaneat, quod vetò ad perfida distributionem ad ecclesiasticū effe remittendum, quia opinio tanquam communior, & ventura confusa in Consilio praualuit.

Quando professio. *Ex decisionibus Consilij Neapolitan. 129. & 384. Vincentij de Franckis.*

Mentis defectus obest professioni, & ex quibus ille proberur. Cap. XIV.

Ruptio mentis privationem professio facta, nulla est, siue ob infirmitatem, siue ob aliis causam a se ipso existit. Furiosus carnale matrimonium in contrahe non potest, eadem ratione neque spirituale, sed membra ipsi aequiparatur: & quamvis acta fas mensis in monasterio fecerit, non tamen ideo professionem veram emisisse dicendum est. Ad obligandum aliquem ex voto tria necessaria sunt, deliberatio, propolitum, & promissio, sed neque in furioso, neque in mente captum cadere possunt, ergo neque religionem interandi votum. Furiosus est, qui rabies, vel furoris impetu concitat, mente capius vero cui mens, & animi judicium deficit, extrinsecus autem nullum furorem ostendit, aut furore latentem habet. Neque furor, neque dementia quid visibile est, non enim corporis sensu, sed intellectus iudicio percipitur, etiam si in fallo confusa, quamobrem in eius probationale perficiaci inquisitione opus est, testes facile in hoc errare posse.

Iraque nū manifestam causam sui dicti faciat, credendum non est. Signa quibus furor, vel dementia offendit, haec sunt, si farua, vel deridenda loquuntur, si lapides procul, si memoriam inordinaram habeat, si quid velut exprimeret ignorat, si quis à parentibus, vel ab aliis coniunctis pro furioso, vel de mente reputetur, si quis nomen suum ignorat, si quis in infirmitate positus curari non velit, & similia. Si testes multa istorum dicunt, quamvis tales non appellaverint, bene probant. Ideo si medici communicae colloquio in congregatiōne fidem fecerint, qui furorem, vel dementia carteris melius cognoscant. Item depositiones religiosorum dementium comprobant, qui confessio, aliorum sacramentorum incapacem iudicant. Item si alterius monasterij moniales, tanquam inhabiles à professione emitteant reiecent, verisimile est Serenissimi Regis Lusitaniae, sub cuius protectione exercitant, obedire volunt, & nihilominus nō admittere placuit. Sed cum ista probationis annum ad tres tantum dies sine causā restrinxerint, modo de infante magis deterget, professionem istam nullam esse, etiam si per testes singulares probaretur, conclusum est, praetermissum, quia tota ista materia in iudicis arbitrio confilit.

Propter mentis. *Ex decisionibus Rotae Romanae 107. & 129. & 134. parte 2. in Novissimis Cantucij.*

Professio monachi ex quibus declarata est nulla, & invalida. Cap. XV.

LAbente probationis anno nouitius continuo intra clausura manere debet, iuxta declarationem Sacrae Congregationis, ideo istud tempus frangi, siue discolari nō debet, quia in illis que de forma sunt, rigor severus est, qui optimo ratione inductus est, quia cum annus deitur in subiectum humanae fragilitatis, & in favore tam nouitii, quam monasterii, vt ille Religionis asperitas expaverit, & cum illis suas vires metatur. Arque monasterium eiusdem nouitii aedium, moreisque inspicere, & cogoscerre possit, manifestum est dispositionis in his non latitare, quando prociliū à regulari disciplina, & à Prælati oculis nouitius in domo paterna blande, & benevolē habetur, & forsitan in illis diebus, ac noctibus extra monasterium degere procuravit, quā in religione aliqua asperitas occurserit, quam ferre, vel noller, vel nō posset, & propter quam non proficeri decerneret. Item consilio Sixti Quinti super capienda diligenti informatione de parentibus, patria, vita, & moribus, mandata quod predicta omnia in capitulo generali, vel provinciali confirmari debeant, & veterius profesiones aliter factas annulando procedit, quam obrem fratres hanc formam immutare non posuerūt. Tantò magis informatio necessaria erat, quia Didaco ab eius parte rigido, & leuento minas executioni denian dari solito metum incussum suis ex teiliū depositionibus constat, qui, omisso pronuntio, an talis fuerit, qui professionem nullam reddidit, ad excludendam spontaneam professioe sufficientis est. Nec professio in sextodecimo anno completo, iuxta decreta Consilij facta est, cum sex dies deficeret elatè constet, etiam habitu respectu ad decem dies restituendos ob rotide demptos in reformatione Calendarij: Nam cum Gregorij reformantis mens fuerit, ne ex illa dierum subtractione cuiquam fieret prædictum, merito præstendit Didacus illorum diuinum rationem, in computandis ad istum effectum fuz aratis annis, rationem habendum esse. Nam quoties lex de annis loquitur, de perfectis intelligenda est.

Labente. *Ex decisione eiusdem 175. pars 1. in ultimis Pampibili.*

Cap. III.

Vacantis beneficij per obitum prouisio, nisi magnis precebus petent, dari non solet.
Vacantis. Ex decisione eiusdem 933. parte 3. libro 3. in monistis Tholomai.

Cap. IV.

Abenti facta prouisio, etiam si per assertum proco-
ficeretur, valida est, sed donec ratificetur in suspen-
so est.

Absenti. Ex decisione eiusdem 933. parte 3. libro 3. in monistis Tholomai.

Littera ordinarij in concursu cum Apostolico non fa-
ciuit fidem, etiam si prouisio sit à Capitulo.

Cap. V.

Ordinarij litteris non creditur, si Apostolicus con-
currat, etiam si à Capitulo, ubi plures interuenient,
prouisio facta fuerit, quoniam iuriu propriu[m] pra-
termissionis ratio misua. Quamvis odo in plumbatio-
ne interueniant, tamen vnu dictatax eorum in colla-
tione interfuerit, quod non validum arguit, sed nihil ad
darani. Plumbature in datis, quanuus legant, & se non
interconuent, qui autem se subscriptiperunt, collatorae e-
rant, immo etiam examinati non probarent. Neque Can-
cellario, neque secretario Episcopatu[m] Capitu[m] credi-
dum est, quoniam in alijs probationibus opus erat.
Ordinarij litteris. Ex decisione eiusdem 971. parte 3. li-
bro 3. in monistis Tholomai.

Prouisio Papae capit beneficium resignatum in manu-
bus non habet facultatem.

Cap. VI.

Coram Nuncio Apostolico Hispaniz facultatem
beneficia per resignationem recipiendi non habe-
te, portionis resignatione facta, prouisio Apostolicus
clausularum generalium, sive quois modo, etiam co-
ram Notario, vigore, capere prætendebat, & ita plurimi
bus vnu est, quoniam ante quatuor resignans voluntate-
tem mintauent, Papa prouisio super breviter vito non
subiaci, qui resignationem coram quocunque potes-
tatem non habente admittit, & si Notarius fuerit, in-
tellexit igitur in penes resignantem remanescit, & vi-
siuum cessat, ita prouidit, follementer, atque legiti-
mè priuare videtur: quamois vacante beneficium dix-
erit, tamen ob resignationem vacasse intelligi debet, ita-
que penes resignantem ius renunciare non dicitur.

Coram Nuncio. Ex decisione eiusdem 22. de resigne-
tione Joannis Mohamedai.

Clauſulæ collisus capiunt impetrationem per obi-
tum alterius. Cap. VII.

Cum parochialem Iohanni Petro minori ab ordina-
rio collatam, legatis Perusinus, vt deuolutam,
Bernardino conniverit, quia litera prouisionis testibus
carebant, & Rota inconvenit cum eum Apostolico ob-
tus prouisionem, illisflare non solet, à legato
alteram sub eadem data cum testibus obiudem mi-
noris obitum, sive alio quois modo vacer, prouisione
obriauit, Prouisio A postolico per illius obitum vaca-
se impugnabit, in cuius persona collatio nella erat, sed
per resignationem Petri Angelii minori factam vaca-
se videbatur. Rota dixit, quod licet regula quois modo
ad vacationem ex alterius persona non extendam,
tamen si verbum vacer, additum fuerit, ampliatur:
quoniam etiam ob Petri Angelii mortem vacatio-

nem intellexit. Ex secunda prouisione valida voluntas
in prima iniuncta declaratur.

Cum parochiale. Ex decisione eiusdem 2. de officio
delegati Joannis Mohamedai.

Prouisio quando capiat omnem modum va-
cationis, præterquam deuolutiūm.

Cap. VIII.

Quando prouisione de beneficio vacante certo mo-
do ob deuolutionem ad fedem A postolico fa-
ctæ, clausula quois modo, & quamvis causa va-
cer, addita fuerit, omnis modus contineri dicitur, etiæ
deuolutio non probatur, neque alijs expressis fue-
rit, dummodo Papa ad ipsam deuolutionem non re-
stringatur, tunc enim nisi de ea conflet, nullus alijs co-
prehendit, & limitata prouisio facta dicitur.

Quando prouisione: Ex decisione eiusdem 5. de proba-
di Guglielmo Cagliardi.

Prouisio ab ordinario quando preferendus sit Apo-
stolico. Cap. IX.

Quia ab ordinario prouisio possessionem cepit, A-
postolico etiam sub eadem data preferendus est,
Muero magis si anteriora daram habeat, & possessio-
nis instrumentum notarium, & testes.

Quia ab ordinario. Ex decisione eiusdem 408. parte.
Pauli Aemili Veralli.

Legatus nou consert duo beneficia incompatibilia.

Cap. X.

Legatus de Latere in duorum incompatibilium col-
latione, authoritate ordinaria collationis non pro-
cedit, si idem idoneis personis simile beneficium habi-
codem teolo præoudi facultatem habuit, qui simile
habebat, nisi primum dimittat, idoneus dici non po-
test: Quoniam in eis primum vacare dicim, quo-
niam authoritate apostolica prouidendo, mādat finis
excessi se apparet.

Legatus de latere. Ex decisione eiusdem 41 r. parte 2.
Pauli Aemili Veralli.

Prouisio facta cedem die obitus, valet.
Cap. XI.

Cum testes obitum de cadem die probaretur, atq[ue]
crederet medium noctis horam ad sepulchrum defer-
ri vidisse, eadem die facta prouisio cum regola deveri-
bit, & simpli derogatione valida est, item quia etiam de nocte
fieri ponit, & à communiter accidentibus per plures
horas ante obitum præsumitur, si dormit acutum pra-
cessit præsumitur, quævrtrunque confirmatur, daturius
ad supplicantis petitionem die obitus datum cuius illa
derogatione ponere soluisse.

Cum testes. Ex decisione eiusdem 13. de rescriptis Mar-
celli Crecentij.

Prouisio facta illegitimo quando valeat.
Cap. XII.

Ilegitimo prouisio facta valet, cum quo dispensat
litterat, vt quicunque, & qualiacunque beneficia ha-
bere possit, quoniam dignitates maiores, & principales
Papa excepterit, quoniam talis exceptio apponi confuse-
tur, ideo de ea notitiam habuisse præsumitur, neque
mentionem fieri necesse erat.

Illegitimo. Ex decisione eiusdem 14. de reprobatione Mar-
celli Crecentij.

Gratus

Gratus, & acceptus quilibet præsumitur, nisi contra-
rium probetur. Cap. XIII.

Acotor intentionem suam plenè probate debet, si agitur prouisus A postolicus non probetur ingra-
tus, acceptus, & gratus præsumitur, atque prouisus ob-
priulegium Duci. Sabaudie concessum, quod de be-
neficisio referuntur in eius ditione existentibus, nisi sub-
ditis, personisque gratis prouidetur, non irritatur.

Auctor intentionem. Ex decisione eiusdem 16. de proba-
tionibus. Accedit Crefcentius.

Proutio facta à subexecutore, cum clausula, vix litera
Apostolicis yaleat. Cap. XIV.

Facultatum literas presentari debent, ut gratis. Apo-
stolicus executor prouidere valeat. At si subexecu-
tor literas videlicet atferetur, quod clausum est, impugna-
ritur debet, hoc enim de fulminato processu intel-
lendum est, in quo ipia gratia continetur. Extra Italiam
quocunque bulla, est non plurimata, atque citationes
Rotaes, Apostolica litera, dici solent, ad validitatem
autem actus secundum proferentes confutitudinem
verba intelligenda sunt. Acte illarum receptione prouisio
facta valida est, si non oppugnatur.

Facultatum. Ex decisione eiusdem 2. de officio delegati
Marchelli Crefcentii, & decisione 58. de concessione præbenda
in Antiquis.

Beneficium referuntur indulto Cardinalis, neglige-
tis conferre infra sex menses, eadis sub gratia,
in qua Papa prouidebat de decoulato.
Cap. XV.

De parochiali proutio facta, dummodo ad fedem
Apostolicam decoulato fuerit, etiam sub Cardina-
lis indulto referuntur contum, quoniam pro ea vice,
indulci vigore exempta erat, sed in exceptis ad Papam
potestas decouluitar. Cum superiori alterius neglig-
tiam superpetre nequeat, ad capitulum decoulatio facta
est, si Episcopus iure proprio prouidere debuisset, se-
cundis siue specialis, nam stante referuntione omnes im-
pediti erant, ad quos decoulatio cadere nequit. Indul-
tu referentem non tollis, sed prouidendi facultatem
tribuit, perinde ac si referatio facta non esset, ideo non
singulare vinculum sublatum esse, sed de referenti prouidi-
endi facultatem aperit.

De parochiali. Ex decisione eiusdem 8. de præbendis Gu-
glielmi Caffadori.

Proutio Nuncij de beneficio, uti vacante in mense
Pape non caput beneficium vacans in incens
ordinarij. Cap. XVI.

Quia per Apostolicum Nuncium de beneficio, ve-
luti in mense Päificis vacante, proutio facta est,
quod ordinarij mense vacat, nullatenus comprehen-
dit. Neque clausula quo modo, vaccinationem per al-
liam personam retinet, sed ad expressam limitatur. Pa-
pa, et iesque Nuncius in suis membris faciliter prouideat,
quam ordinario collatoris grauare velint. Ipsius tem-
pus taxationis gratia adiectum est.

Quia per Apostolicum. Ex decisione eiusdem 1. de pra
bendas. Accedit Graftis.

Proutio censetur facta per inductionem in possessio-
nem. Cap. XVII.

In possessionem industro facta per prouidere deben-
tem, nullo errore seductum, proutisionem vera facit.
In possessionem. Ex decisione eiusdem 225. Aegidij
Bellamera.

Proutio facta de beneficio alteri collato valet, si ille
obierit, aut vxorem duxerit.

Cap. XVIII.

Quod per obitum Titij, tēpore Urbani Papae vaca-
uir, successor, dummodo per illum dispositū non
est. Sempronius prouidit. Quamuis applicationem
pro Martino signaverit, si sic literas expediti mandau-
erit, proutio firma est, si literis non confessit, aut Mar-
tinus obierit, aut uxorem duxerit, aut religionem pro-
fessus fuerit. Neque applicationis obligatio probat,
neque literarum ordinatio effectu careat, surreptionē
inducit. Itemsi Papa ad non causam redactum esset, na-
raturi furerit, non minus necessitatibus.

Quod per obitum. Ex decisione eiusdem 644. Aegidij
Bellamera.

Proutio non est invalida, si contra statuta iurata, à Pa-
pae impremita est. Cap. XIX.

Sicut in Canonico recipiebatis statuta, & consue-
studines Ecclesie feruare iuratis, quāuis postea portu-
tumis, siue præbenda contra eiusdem coniunctitudines,
proutiosem à Papa cum clausulis non oblationarium
derogatorij, etiam iuramento firmatis, impetratur,
neque perimus es, neque protinus invalida dici debet.

Sicut in canonico. Ex decisione parlamenti Delphi
ni 1265. parte 1. Francisci Marchei.

Cum Papa de præbenda prouidet, integra maior dari
debet. Cap. XX.

In Ecclesia Grationopolitana præbenda tripliciter
differunt, aliquæ maioris exsistunt, que canonicas
præbysteris assignantur, aliquæ medijs, que Diaconis
& Subdiaconis, etiam minima, que inferioribus tri-
buuntur. Itaque cum Papa de præbenda prouidet, cum
clausula non oblationibus, integrum maiorem dari o-
pus est.

In Ecclesia. Ex decisione eiusdem 1258. parte 1. Fran-
cisci Marchei.

Per eos imposita super canonicali portione,
debetur à quocunque proutio.
Cap. XXI.

Cum Papa de loco, & canonicali portione proutio
det, & super eodem pensionem alteri referat, si
proutio, qui non est in facris, alteri præbenda aligne-
ret, eadem pensione onerata remanet, quoniam hact
præbendas sint diversæ, arque in communis percipi-
tur, tamen eadem canonica esse censetur.

Cum Papa. Ex decisione eiusdem 1260. parte 1. Fran-
cisci Marchei.

Proutio exequitoris ad requitati causa cognitionem.
Cap. XXII.

Ex executoris proutio, cui de dignitate ob excusabilis
constitutionem vacante, si præmissa vera esset, repe-
retur, commissum est, parte non vocata facta, an ipso iu-
re sit nulla conditionalia verba dubium faciebant. Sed
certe informatio extra judicialiter est, nulliusque conque-
ri potest, quoniam per dictam proutisionem nemini
præiudicium inferatur, licet circa possessionem fieret,
sed tunc pars vocanda est.

Executoris. Ex decisione Rota Romana 85. Aegidij
Bellamera.

De codem. Cap. XXIII.

SI verò vocato poffitore mandatum fuerit, aliter fatur
qua prouisio nulla eft.
Siverò. Ex decisione eiusdem 641. Aegidij Bellumera.

Prouisio Nuncij in qua facta eft mentio praefatio-
nis, dicitur noua prouisio, & non eft surre-
ptitia fi de ea non eft facta mentio.

Cap. XXIV.

IN Regno Scotia Canonicanus, & prebendis preſen-
tatio ad laicos patrinos pertinebat, & in personam
Georgii inſtitutio facta eft, mox Nuncius Apofolicus
à familiaribus, & de Confilio Regis rogarus, prouisio-
nem concessit, idem impetravit à Sede Apofolica, prouisio-
nem improbat, quia Nuncius nouam nō fecerat,
necc ad prouisio inſtitutam concesſerat, neque editum
ante inſtitutionem publicatum eft declarauerat. Sed
refolutorum eft, illam gratiam nouę prouisionem vim ob-
tineat, cum enim Nuncio ordinari prouisionem pre-
cedere, publico instrumento narratum fuerit, omnem
qua sequitur, nouam eft, dicendum eft, & prouisio
cum illa qualitate acceptaſte dicitur. Cumque ob va-
lidiorē hirmitatem pereferetur, subrepititia dicenda nō
eſt, quia de cedicto fermone non habuit, quia de viri-
bus prouisionis ordinari dubitabatur, & ita Romane
Curie stylus obſeruat.

In Regno Scotia. Ex decisione eiusdem 31. de preben-
dis Iovanni Nobedani.

Prouisio iuriſpatronatus eft inuidia ſpreto pa-
tronu. Cap. XXV.

Resignatione facta, si ex prouisione nullum ius re-
ſignatoriu queritur, vel quia patronus contradixit,
vel ex qua cuoque alia cauſa, vel iordan reuocabiliter
eodem patrono petente, aut quia alteru poft reſigna-
tionem praefentauit, & resignaſ moriarur, beneficium
vacat, atq; de patrō contentu impetrari potest: quo-
nam reſignatio ad certe perfonas favore facta, condi-
tionalis eſtit, ideſ dum reſignatoriu irreuocabiliter
iūs, & cum effectu queratur, ſub qua conditione Pape
prouisio facta dicuntur, & resignantia mandatum, & per
procuratorem contentus praeſul: Si signum effectum
non habent, pro non factis habenda ſunt, ac penes reſig-
nantem ius remanere dicuntur. Nec eſt necelarū quæ-
reare ab reſignatio ab initio nulla ſit, vel annulata, quo-
nam: iūs eſtit alia ob patrō contradictionem, effectum
non habuit, & ita plures in diuersis cauſis decimū eft.
Sed quid ſi ob non derogationem iuriſpatronatus, &
patrō contradictionem, prouisio ipia inuidia exſtit,
vnamiter conclusi eft, & resignantia uabdicari non
eſt, mandati enim verba cum effectu capienda ſunt, ſe-
cundu m cuius intentionem Papa prouidisse dicuntur.

Resignatione. Ex decisione eiusdem 8. de iuriſpatro-
nus Iovanni Nobedani.

Prouisio conditionalis exprefſe adimplenda eft.
Cap. XXVI.

Deficiente conditione, prouisio deficit, ſed illa ver-
ba de Cardinalis contentu, quatenus requiratur,
conditionem faciunt: ſue igitur quia familiaris fuī, aut
erat, ſue quia Cardinalis erat abſens, & Datares dubi-
tavit an prefentialitatis breue haberet, ipſum contentu
requiri certum eft. Ne cum Cardinalis breui
mortuus ſit, alio non nominato, tacitus contentus ſuf-
ficit, quoniam conditio ex preſe, noo tacite adimpleri
debet.

Deficiente. Ex decisione Rete Romanae 282. parte 3. Ia-
obi Pucci.

De codem. Cap. XXVII.

ET propter narratam ipsius familiaritatē, atq; ab-
ſentiam eius à curia poſita ſunt, led quia piaſcita-
litatem habere poterat, deo conditionem faciunt.

Ex proprie. Ex decisione eiusdem 302. parte 3. Iacobi
Pucci.

Prouisio cum onere legendi quando ſit nulla.

Cap. XXVIII.

Prioratus prouisio ab Epifcopo Ioanni cum onere
legendi, atque facram icripturam interperandi fa-
cta, quoniam onus leuitum contineat, nulla eft, quoniam
ſicut collatio, libera eſſe debet, ſecus eft, ſi hoc onus,
prioratu prouisio eſſet annexum.

Prioratus. Ex decisione eiusdem 396. parte 3. Iacobi
Pucci.

Prouisio facta excommunicato non valer.

Cap. XXIX.

Vpublico excommunicato, prouisio facta, ob non
partitionem literarum executorialium quō ad fru-
ctus, & expenſas, nullatenus valer. Et ſi quod ad beneficii
ci poſſeſſionem paritum, tamē non ideo confirme nul-
la exiuit, quoniam quō ad fructus perceptris non eft
paritum, cui verbalis oblatione non inſtrigatur, morans
enim non impedit. Expiarium ſolutio, vbi iudicium
agitatione eft, fieri debebat alijs facta non reluat.

Publicario. Ex decisione eiusdem 405. parte 2. Pauli
Acemili Veralli.

Cap. XXX.

Nisi prouisio precedat, nona prouisio non ſuſtine-
tur.

Nifi prouisio. Ex decisione eiusdem 407. parte 2. Pan-
lis Acemili Veralli.

Noua prouisio Papæ, in qua narratur prouisio facta à
Vicario Epifcopi valer, licet non probetur
Vicariatus. Cap. XXXI.

ATſi dicatur per Vicarium Epifcopi factam eſſe,
neque talem ſuife probetur, ſubrepititia non dici-
tur, ſiaſteria collatio producatur, quoniam ſi deire nō
ſufficiere dictum ſit, neque in Vicariatu, neque in co-
ſerendi facultate Papa fundamentum fecit, cum ad il-
luc collatio non eſſe præſupponeret, ſed tantum
in noua prouisione de facti oemanata.

Atſi dicatur. Ex decisione eiusdem 9. de prebendis At-
celi Crescenti.

De clauſula ſolita apponi in noua prouifione.
Cap. XXXII.

IN nonis prouisionibos, clauſula ex coiſcencie per-
ſona varet apponi voler, quoniam Reia intellexit etiā
ſi non vacaret, tempore quo prima prouisio facta eft.
In nouis. Ex decisione eiusdem 36. parte 3. lib. 1. in No-
uissimis Tholemis.

Noua prouisio, in qua ſunt clauſule obſtantie an-
nullatice comprehendit quamcumque
nullitatē. Cap. XXXIII.

IN quibus autem clauſule obſtantie annullatice, &
infidele poſſe ſunt, quiaconq; nullitatē compre-
hendere conculcavit, et ſi ſubſtantia defectus eſſat,
vel diſpliceſtū requiretur; In confirmatione multe mul-
litates non ſupplentur, quoniam in eodem aucto, jo quo
ſubſtantia deficerent, contradicſtū impliſceret,
fed

Nona prouisio ordinarii non facta mentione familiaritatis non est si reprobita si far motu proprio. Cap. XLIV.

Si ordinarius amplissimam conferendi beneficia est, nam per obitum familiarium restituenda, facultatem habeat, motu proprio Ecclesiis, non autem personae prouidea, pericula per cuius obitum vacat, non habere prouisum, propterea si familiaritatis fervorem praeferatur, si reprobita non existit, Pontifices vero quae in facto confituntur, ignorare prouisum, itaq; periorum qualitas proponi debet, nam referata per familiarium, vel prothonotarium obitu ei, difficultus concedit.

Si ordinarius. *Ex decisione eiusdem 395. parte 3. Iacobii Putei.*

In noua prouisione est facienda mentio de mala fructuum perceptione. Cap. XLV.

Noua prouisio non obtinet, si malam fructuum perceptionem non expressens, quamvis te possessorum dixisse.

Nona. *Ex decisione eiusdem 26. parte 1. Iacobii Putei.*

Nona prouisio valer non facta mentione fructuum tertio debitorum. Cap. XLVI.

Frustuum, tertio debitorum, ferme pretermisit, non si cum Camera Apostolica componebatur, etiam tamen tenetur, & ibi solvere contra iuris mentem cogatur, quo disponitur, etiam per diuinam prouisionem vincere solutionem fuit illi. At si ecclesia sue vniuersali, sive particulari debentur, Papa pro se capere potest, & facta cum eo compositione, plene libertat.

Fructuum. Ex decisione eiusdem 7. de probandis Cagliarii Cassatori.

Defectus ordinarii in noua prouisione quando expoundens non sit. Cap. XLVII.

Quod obstantia orationis ex primi possint, ad beneficium, non ante ad personam respectum habet, ergo quod ex natalium defectu prouenient, exprimitur non debet, Iacchini in primis, qua in secundis dispicio fieri id est, quoniam nova prouisio illorum mentioned non faciens, etiam cum hac clausula ficeretur eis. Multo magis quia cum importuna dispensatione impetraveras, ad duo, aut si melius videbatur, de vno ne agi. Sed ad succellor beneficium vniuersitate claret posse, quod illocomitatur: siquideas isto actus cōditionibus erat, et si melius videbatur de vno ne agi, & ideo cum nihil ponas in esse, succellor qui defundi nec tem declare volebat, quod in mente, et voluntate eius constitutus, explicare tractabat, quod per succellorem fieri non posse, vñum ei.

Quod obstantia. *Ex decisione eiusdem 278. parte 1. Iacobii Putei.*

Non probata resignatione in manibus Papae, vitiatur nona prouisio. Cap. XLVIII.

Resignatione in ordinarii manibus facta, prout affectibus, non probata, nova prouisio iuramenta est, & quia sic fecisse narrati, per clausulas quomodo superbi est debet. Principali gratia viciata, omnes clausulas affectiori corruntur. Neque ordinarii litera cum testibus producunt, illam probant, quoniam per procuratorem factam esse auctoratur, & de exaudito non constat.

Resignatione. *Ex decisione eiusdem 400. parte 1. Iacobii Putei.*

Prouisio Apostolica quando non valeat de beneficio impetrato. Cap. XLIX.

Avt beneficia patrimonialia ad presentationem, electione, & electione, siue patronorum nominationem pertinet, sola aurei initiatione ad ordinarium, & indultu Cardinalem Burgos, prouisioni Apostolice in beneficio patrimoniali non obstat. Aut ad liberam ordinarii collationem speland, & indultu verba vernis cantur. Quid si certo petitorum generi conferri debent, ideo libera collatio dicenda non videatur, equidem cum ad ordinarium iurificationem favorem datum facit, quam praeterire debet, latè contra concessionem interpretandi est, fecis si ad derogandum, ut in expectativa, in quib; illa relataque, tunc cum dubitari potest an certo petitorum generi conferenda comprehendat.

Aut beneficia. *Ex decisione eiusdem 162. parte 2. Iacobii Putei.*

Cap. L.

Sicut de iure patronatus in prouisione noua mentio facienda est, ita & de qua posse in presentandi, alter nulla est.

Sicut de interpatronatus. *Ex decisione eiusdem 404. parte 2. Iacobii Putei.*

Nona prouisio quando non dicitur sunt pietatis, si habeat priuani granam praesertim. Cap. LL

Cratio prima ob falsum statis expressionem surteoptima est, quam si noua prouisio praesertim habeat, talis non dicitur, si hoc novo tempore verifica se, quoniam ex confirmante beneficiari caput: surreptio refutata consideratur, sed in noua prouisione etas vera exsilebat. Cum salvo in praeferta narrata fuerit, ob clausulas addatas, etiam siue alio quouis modo vaceat, Papa omnes defectus in genere intelligere potest, & prouidendo, etiam etatis dispensare videretur.

Grata prima. *Ex decisione eiusdem 40. parte 2. Pauli Acemili Verali.*

Cap. LII.

Si mensis in prima prouisione expressus est, in secundis non necessario non requiritur.

Si mensis. *Ex decisione eiusdem 215. parte 2. Pauli Acemili Verali.*

Nona prouisio quan*t* vacantiam capiat. Cap. LIII.

Noua prouisio beneficium capit per clausulum si non premillio, siue alio quouis modo vaceat, quando concessione tempore vere vacabit.

Nona prouisio. *Ex decisione eiusdem 256. parte 2. Pauli Acemili Verali.*

Cap. LIV.

Operatur etiam quando ius obtinentis plenarii non est.

Operatur. *Ex decisione eiusdem 257. parte 2. Pauli Acemili Verali.*

Nona prouisio non suffragatur illi, qui ex premilla simonia incapax factus erat. Cap. LV.

Nisi dispensationem offendat, Hieronymo non suffragatur, qui beneficium in confidentiam recipie do, incapax ad alia obtainendum factus erat: quando ad priuationis poenam agitur, simonia realis esse docet,

Digestorum Nouissimorum.

igitur *Cura per vnum*, vel plures adiuvantur, Ecclesia, vel Episcopo incumbens, examini subiecendum est. Item circumscripto decreto concilij etiam ex regula de idoneitate, dilucide demonstratur formam examinis non pretermittendam, etiam si beneficii cura, Ecclesia, vel Episcopo incumbat, atque per plures admittetur. Quamvis Papa notissimum presupponatur, in prouisione omnia exarant, non tam decretorum notitia iusticia, in quibus clausule irritantes ascipit sunt, nisi & decretorum derogatio apponatur, quam necessaria Papa quoque dignoscere, se contra dictum facere adiudicandam litteris gratia, aliquin ea cessante, decretum omnino ratum esse, confundendum creditur.

Si nulla. Ex decisione eiusdem 48. parte 1. in nonissimis Cottie.

Nona prouisio super monachatu non valeret, si anteav per vim, & mecum factam nullum esse committi obtinuit. Cap. LXXIV.

*C*um antea Vicario committi, impetraveris, vt te ad religionem in struttu[m] n[on] esse declararet, quia per vim, & mecum illam regressus fuisti, cur postea noua prouisionis gratiam, validè, monachum te narrando, obtinere potuisti? Nam illa prima confessio coram Principi irreconciliabili est, multò magis quia geminata fuit, nimirum in dispensatione obtemperata, vt beneficia regulata obtinere potueritis, atque in actis producta. Dispenso, quia expunxit, vetum esse probat, comigitur impetrans tempore noua prouisio, sive noue commendata in veritate. Monachus professus non existenter, illa prouisio reupterita, & obreputita dicitur.

Cum antea. *Ex decisione eiusdem 226. par. 3. Pauli Melii Veralli.*

Scientia prouisionis ex quibus præsumuntur in prouiso. Cap. LXXV.

*P*rouisionis notitia apud illum præsumuntur, ad cuius communodum facta est, cumque literaturum expeditione sine impeuia, & sufficiudine haberi non posset, omnia de eius mandato præcessisse præsumuntur, cōcurrente etiam temporis interallo, ac procuratoriis diligentiis, ex quibus res ad eum verius similis est, vt contrarium dicere, absurdum videatur, praesertim quia nullus interum canoniciatum tam nobis, & norabilis redditus per obitum impetravit, quod certè non euenerisset, nisi in partibus Iordanie promilione factam esse innocentisset: hoc autem plenam, & indubitatem eius fidem arguit, quoniam eodem anno se prouisio fuisse assertem, procuratoriis ad resignandum constituit. Cum pecunia a tertio transmittuntur, ad quem negotium non pertinet, intrat prouisio ad illius iustitiam geluum esse, ad quem pertinere dicitur, sed si essent ab eodem principali transmissa, clara nonautem præsumptua probatio est, vbi expensæ est modica, Rotata ab hac præsumptione recedit, sed vigintiquinquedaturum modica dici non posset.

Prouisio. Ex decisione Rota Romana. 856. Seraphini Oliarij.

Prouisio quæ loquitur de beneficio simplici, cum sit leuitorum, non ob id redditum nulla. Cap. LXXVI.

*C*um constet de certo beneficiorū corpore, & prouisio tam ad præsumptionem simplici, quam ad feritoria idoneum sit, prouisio de præsumptione loquēs va lida iudicata est, etiam si de feritoria sageretur, quant-

do omissionis qualitatis non est dolosa, neque concedente retraxisse, non viat, & hoc multò magis in Ordinationum prouisione procedit, qui motu proprio Ecclesie prouidere dicuntur, & cessat difficultas, quia Episcopus fatigem in genere de qualitate finorum beneficiorum informatus, exigendo instrumentum à prouiso de laudabilitate inferiendo, & onera incumbentia in predictis beneficiis suppeditando, hoc intellectu videatur. Aliud aliquid fuit indicatum, quando Ecclesia erat curata, atque prouisio tuncquam de simplici facta fuit, quoniam eadem habilitas non sufficiebat, prout in istis, in quibus per subtilitatem defuerit potest.

Cum constet. *Ex decisione eiusdem 1026. Seraphini Oliarij.*

Prouisio Apostolica concurrente cum prouisione ordinarijan, & quanto penaliorat. Cap. LXXVII.

*V*TRAQUE prouisione sub eadem data facta, atque eo, per cuius obitum vacabat, in Curia definito, quia etiam familiaris Cardinalis fuerat, proutum Apostolico præferendum prouisio Episcopalis videbar, sed quia hoc beneficium era de iure patratus laicorum, deo coartariis resolutum est, quia sub reservationibus Apoliticis includi non poterat. Quo verò ad Datam, quamvis Apostolica præferatur, competenter intelligunt, nisi tempore date alterius quasitum fuerit, per quam etiam ius ad rem præferendum censetur, & cum ante prouisionem Pape, cum qua cōcurret data inlustratio Spinelli, per diem ante à patrōnis præstantis fuisse, tale eidem ius quasitum fuit, vt prout Apoliticæ præferendi debet. Gratia prouisi Apostolica, etiam cum derogatione iuris patratus, si hui operatur, quando propter præsentationem ante ea etiam, ius quasitum fuit.

VTRAQUE. *Ex decisione eiusdem 1263. Seraphini Oliarij.*

Vt suffragetur noua prouisio quæ requirantur. Cap. LXXVIII.

*N*oua prouisio non suffragatur, quando gratia iustificativa noua est, & in possessione existat, diu non potest quod nullus fructus perceperit, pro ut se p[ro]prio locutum est. Item propter clausulam, dummodo tempo re gratiae alterius quasitum non sit, sed Apiani gratia ante præcessat. Nouam prouisionem publicare debet, vt suffraget poni set, illa autem quæ exhibetur, literis non expeditis facta appetat.

Nousa. Ex decisione eiusdem 1374. Seraphini Oliarij.

Pronisus ab ordinario de beneficio reservato non tenet ad structum refutacionem ante litteram motam. Cap. LXXIX.

*M*ala fides Marci ante litterem motam non probatur, cum neque appareat reservationis scientiam habuisse, neque reservatione in corpore iuris clausa est, vel super certo beneficio, aut alias certa, & indubitate, atque notoria, ita vt eius ignorancia allegata non posset, talis enim requiritur, ad effectum, vt prouisio ab ordinario possessionem incire posset: propriea de structus à motu litteris liquidandos teneri, vultum est, cum prouisionem ab ordinario habeat, quam reservatione non disfectorat, & ideo iusto titulo possessionem accepit, ab iustito bonam fidem, & colorum detinendi habuisse dicitur.

Mala fides. Ex decisione eiusdem 66. parte 2. in ultima Ledenijs.

PRO-

PROVISUS.

Prouisus ab ordinario, quando Apostolico preferendus sit. Cap. I.

CVM plures circa prouisionem eiusdem diei concurrunt, si ab ordinario prouisus, certam horam habeat, Apostolico carenti preferendus est, quoniam licet prioritas in habente hominem necessariò non concludatur, certius tamē probat, siccirò probans de die non probantem superat, & solè presumptivè anterior iudicatur. Tempus, qualitas, & circumstantia per testes probari possunt.

Cum plures. Ex decisione Rota Romane 20. de praebendis Guglielmi Cassatori.

Tituli prioritas ex quo arguitur. Cap. II.

TItuli prioritatem arguit possessionis prioritas, & ideo quāmis quis prior prouisus fuerit, non apparet, tamen qui prius postulationem accepit, praetendens est.

Tituli. Ex decisione eiusdem 879. parte 3. libro 3. in nonissimi Tholomei, & decisione 8. de praebendis Joannis Abbedani.

Prouisus à Nuntio de reservato, quid probare debeat. Cap. III.

ANuntio prouisus, quia reservata conferre nō potest, beneficium esse infra taxam, probare debet, atque distributiones computantur, multo magis si de iure tertij opponat.

A Nuntio. Ex decisione eiusdem 1086. parte 3. lib. 3. in nouissimi Tholomei.

De eodem. Cap. IV.

TEME effe infra beneficiorum conferendorum numerum probare debet, quoniam Collatoris potestas in collatione narratur, que gratis pars existit, & per prouisum iustificanda est.

Item effe. Ex decisione eiusdem 2. de probationibus Achilius de Graffii.

Prouisus ab ordinario debet probare mensam. Cap. V.

EX quo ab ordinario prouisus actor existit, ideo quod ex ipsius mente prouisus fuit, probare debet. Rebus autem absolvi infastab, propter non renetur.

Ex quo. Ex decisione eiusdem 207. parte 3. Jacobi Petri.

Quidam beneficium sub induito excedere a 4. debet probare. Cap. VI.

Episcopus Abulensis. induiti vigore ob protonotarii mortem, Petro prouidit, & quia nouam in sex mensibus prouisitionem non expeditum, Radoforus à Sede Apostolica imperavit, cum autem virginis quatuor duorum valorum excedere constet, quis plene probare debat, dubitationis est, cum Episcopatus ab ultoriam tantum petat, gratuati non debet, item quia de resolutione gratis perficit, ac valide agitur, taxa pars prouisitionis non est, sed quid extratum. Quiigit op ponit resolutam, probare debet. Secus est, si pars gratis existat, quia executoris potestas ad valorem non le excedat, quoniam prouisitionem producere, probare debet.

Episcopus Abulensis. Ex decisione eiusdem 20. de praebendis Joannis Abbedani.

Prouisus de reservatu infra quantum tempus debet expedire nouam prouisitionem. Cap. VII.

AN beneficium sit reservatum, prouisus indagare tenetur, vt ob induiti clausulam in sex mensibus novam prouisitionem expediat, & iura Camere persolvat. Quod si probabilis ignorantia extet, vt quia de familiaribus in habitu non incendibundis, aut familiaritate antiqua existente, prouisio in partibus facta sit, equidem si cum difficultate sciri ponit, ignorantia probabilis excusat. Si in mente Apostolico per regulam octo mensium vacauerit, probabilis dicenda non est, etiæ decretu non satisficeret, sibi impunitandum est. Cum post sex mensibus vacationem ipso iure officialium fauore, Papa inducere iussit, ex verisimili cius mente, ad eundem proutis deuoluta est.

An beneficium. Ex decisione eiusdem 361. parte 2. 7a. col. Petri.

Terminus ad expediendam novam prouisitionem quando incipiat. Cap. VIII.

Sed isti sex mensibus à die adeptae possessionis intellexi sunt, non autem à die collationis, quoniam de fratribus annata soluendum est, & decretrum cum in effectuali annata solutione, non autem cum fidei iussione de soluedo interpretatur.

Sed isti. Ex decisione eiusdem 248.-parte 1. Pauli Aemili Veralli.

Cap. IX.

Pruisato per constitutionem licet canon, habilitatem obtinenter, aequaliter, non ob prouisitionem, si ecclesiastica anteiam damarerit, & infra annum se promoueri fecerit, à data praeconitum annum currere incipit.

Pruisato. Ex decisione eiusdem 180. Aegidij Bellameri.

Quasi possessor prouisatur, si per Vicarium facta sit collatio, & lapsi sunt 30. anni & prouisus fuit toleratus. Cap. X.

NQue de Vicarij mandato ad prouidendum constitab, neque de procuratoris ad resignandum, cù autem prouisus Guglielmus per triginta annos posse derit, dubitatur an ex hoc actu quasi possessor Abbatis conferendi probata sit. Si prioratus ab Abbatē dependentiam non habeat, ratificatio inducta dici non potest, & tunc de prouisione per obitum ad per resignationem facienda non est. Si vero ad monasterium pertinebar, concurrente scientia, & patientia conuentus, ratificatio inducta est, & nullo in possessione per obitum prouiderit existente, quoniam beneficium ordinis Sancti Benedicti ab ordinario exempta sunt, itaque ius communis alterius intentionem non fundat, per possessorum enim viuis actus, ceterorum in iurisdictionis quasi possesso quasita est. At si per prescriptiionem tantum, ad alterum actum non extenditur, quia quantum possessorum, transsum prescriptum.

Neque de Vicarij. Ex decisione eiusdem 22. de praebendis. Joannis Abbedani.

Prouisus per obitum habentis regressum quando praesentur prouisio per obitum viuum possessoris. Cap. XI.

POfficiorum prouisitionem per obitum habentis regrefsum sibi facta ad excludendā actoris gratiā per ultimi possessorum obitum prodixit, ideo habeantem regrefsum tpe mortis alterius viuti suffice, probare debet videlicet. Sed cōtrariū viustum est, qm̄ Actor plenē intentione

V. a suam

Iuratione probauit, nam flante regesu, venum et dicens, per obitum non vacasse, ergo habentem regesum prædecessoris probare debet. Autem per publicam iuramentum probabilis, isti fit equidem cum transfratuerit, difficulter illius per vitium obitum probari potuit, & cum veterius vitus non fuerit, in mariobus preformatum. Iecirco Rota prouisione Actoris canonizauit.

Posselot. Ex decisione eiusdem 4 de exceptionibus Marcelli Crescentij.

Proclusus Apostolicus quis dicatur.

Cap. XII.

Bene Apostolicum nominis Camere possessione capi nobet, exclusio omnibus decetibus, præterquam primo Apostolico dubitatum est, an Ioannis, qui contra Hieronymum Camere cessionarium spoliavit, & ab ordinario prouisus, possessionem cepit, atque à Papa supplicationem signata habuit, ex regesu Stellini, & in illius iis, ac possessionem fortagogatus est. Apostolicus dici debet. Equidem tituli multiplicari posuit, & ex novo, atque sufficienciō, absque alia voluntatis declaratione, possesso continuari potest, circuicō ut beneficium vacuo per obitū sola supplicatione grata facta est, & quamvis literæ expeditæ non essent, Apostolicus dicidebat.

Brene Apostolicum. Ex decisione eiusdem 711. parte 3. libro 3. Palotti.

Quis præferatur ex colligantibus, fortagogatus, ne, an prouisus Apostolicus, quando sub cariē data concurrent. Cap. XIV.

Georgios colligator fortagogatus est, sub eadem data obitus, Melchior cum derogatione regulatum de fortogando, & de idiomate prouisus fuit, Iecirco quis præferendus sit, dubitatur, propter ius preambulum litteris Georgios obtinere non debet, quoniam ad fortagogationis ius sublegatio necessariam non inferatur, neque iuri communii nisi dici potest, sed ex gratia sicut prouisus venire dicimus, cum in iuri in data patre existant, gratificationis locus esse debet: sed enim protissimum quibuscunque præferendum esse iubatur, ita etiam conclusum est.

Georgios. Ex decisione eiusdem 248. & 253. parte 1. Jacobi Putei.

Cap. XV.

Mandatum ad resignandum in manib⁹ Sanctissimi Mihi per resignationem à Stellino in ordinarii mandib⁹ factam de mense Martio 1555. renocatum dicitur. An igitur Ioanni prouisus Apostolico ita obsterit, ut talia non dicatur, præterea quod supplicatio cum resignatione est sub data etiam Menfis, atque habet misum in mense Iunio postea subsequente. Cum Camera ante mense Decembri possessionem ceperit, conclusum est Ioannem Apostolicum prouisum esse, Cis Breue prouisus à Papa excipiat, Ioannī sufficit ab illo prouisionem habere, absque eo quod disputetur an beato, vel male prouisus fuerit. Ad contraria, que petitum reficiunt, dici posset, aut resignationem coram ordinario suffit nullam, aut prouisionem Apostolicā anteriorē, vel etiam quid simile. Item quod ipsa coram ordinario resignatione ad eosdemmet iuanius suo multiplicari, permisum est: si ad alterius fauorem resignatio facta est, dubitari posset.

Mandatum. Ex decisione eiusdem 723. parte 3. lib. 3. in Nouissimi Palotti.

QVARTA EPISCOPALIS.

Antoniani possunt exigere quartas ab Ecclesijs sibi solere coniūctis, heci illis Ecclesijs erēcte fuerint in maiores dignitates. Cap. I.

Ex privilegio Apostolico Antoniani, & de consuetudine in Romana Curia de seculitatis, & seculeralibus curialibus in Ecclesijs parochialibus seputitorum medietatem, in collegiati vero quartam tantum partem recipiunt, Quid autem sit, si aliquæ parochiales in collegiatis per Papam erēcte sint, placuit medietaitem sicut prius percipi debere, quoniam prænominum in terra, praedictum redundare non debet, vbi in eadem re diuina concurredit, perinde tali sit ac si in diuinarum personarum concurrent, sed vbi in parochiale in non collegiatis existit, medietaitem percipiatur, ergo & vbi collegium, & parochia concurredit idem dividendum est. Cum in Ecclesia Sancti Petri, quæ origina sit parochialis erat, medietaitem exigeant, et echo in collegiatis, ius praesentum non tolit.

Ex privilegio. Ex decisione Rota Romane 1 de seculi- turis in Antiquis.

Prælatus a quo exigit quartam Episcopalem, & cuius status a quo parochialis. Cap. II.

Quartarium duo sunt genera, alia parochialis, alia Episcopalis existit. De quibus autem ad perpetuū cunctum diuinum relinquentur, Episcopalis non tollitur, numeris, & qualibet die in ecclesiis celebretur, sed parochialis tantum exigitur, Prælatus ab herede Episcopalem non petti, sed ab Ecclesia, eum qua communionem habet, parochialem vero ab herede Curatus percipit. In curitate Surrenti, vna dictat patrochia exigit, quia maior Ecclesia est, & onera parochialis sunt, ideo Episcopus quartam velut vocans de legato ad perpetuas missas celebrando detrahere poterit.

Quartarium. Ex decisione Consilij Neapolitan 23. anno 1730. Cap. V.

Quarta funeralis quando debetur Ecclesijs Cathedrales. Cap. III.

Per quadraginta annos, & ultra Ecclesia Cathedralis quartam funeralis percipere solita, vel die & die est illud ius præscriptum, vel verius, quodquo die cathedralibus erēcte fuerint, in signum subjectionis sibi referuas, ita ut facilius præsumendum videatur continuato posse, ut ex titulo, & iure mariti preambulo processisse, prout in alijs planes consideratum fuit, quoniambrem capitulo adjudicandam esse, conclusum est.

Per quadraginta. Ex decisione eiusdem 376. parte 1. In ritibus Tironum.

Congregatio portio cui, quanta, quando, & de quibus frumentis debetur. Cap. IV.

De bonis à Canonis possessis, quæ possit ea cerro danni tempore singulariter pro rata distribuuntur, Episcopū congruum portionem consequi debet coniūcti sui, Curam enim animalium penes ipsius resiliere probatur, ne domini quia vi Curans prouisus est, & vi talis à Canonis receptus fuit, sed eius èstante ex iure prouisus, ac receptus est, in doabus visitationibus vita censu annos factis, semper capta informatio, de cura penes ipsius residente apparuit, ad effectionem autem, ut quarta vigore cure debetur, iuores pro-

Tom. VI. Tit. Quarta Episcopalis. Tit. Rector. 233

proborationis sufficere, plures resolutum est. Congrua portio huiusmodi ex fructibus massis grossis praestantia est, quia cum fructus communes sint, & Episcopus maius onus habeat, ideo maiorem partem, hoc est congrua habere debet. Aliquantando congrua à parochianis deberet, quibus sicutramta administrantur, vi dicitur si ex aliquo primitiuglio decimas non soluerent, vel si Ecclesia Sacramentalis, non aut tene previdas existaret aut ex confusione decimas non perciperet. Item si decimae spectarent ab Episcopum, quia ante parochialium credidit, ita ei quasdam est, Praetulam autem in isto casu ex massa communis, redditibusque communibus, congrua petiti; Cum congrua à principio assignata est, Episcopum contentum in esse debere, interdum resolutum fuit, quod in distinguendo nunc inter lectum est. Aut congrua est tenuis, sed Rector vivere, ecclésieque onera sustinente potest, & sibi imputare debet, qui tenui beneficium acceptavit, aut ex tenui viuere non potest, nec onera Ecclesie sustinere, & salē per viam relitoriorum in integrum, Rector aduersus assignationem coagrua succurrendum est. Quo casu Rector sit prædictum specific non dicitur, cum etiam de prædictivo ordinis clericis agatur. Obventiones, que sunt fructus incerti, a Episcopo pertinentes, congrua loco non sucedunt, licet illarum ratio in afiguratione congrua habenda sit. Quanta autem esse debet, cum dependat ex quantitate reddituum, ac personarum qualitate, resolutum est, quod cum Canonicis habent vigintiquinque, Episcopis quinquaginta habere debet, non computatis tamen obvencionibus, aliquippe extraordinariis emolumenatis, haec quantitas conformis est taxationis Bullæ Pij Quinti, quæ licet de congrua assignanda Rectoribus non loquatur, sed Vicariis ecclesiæ p[ro]p[ri]is locis unitarum, tamen in hoc casu, in quo ecclesia est collegiata, & cura penes Archipiscopum Massifacit resedit, rationem dictæ Bullæ adpari posse videntur.

De bonis. Ex decisione eiusdem 449. parte 2. in ultimis coccini.

Congrua portio Episcopo titulari referata, detrahenda est ante fructus pertinentes ad referendarium resignante.

Cap. V.

Reservatis omnibus fructibus Cardinali resignantes ecclesiam, & solum mille pro Episcopo reliquis, resolutum est, Episcopum ante referendarium illa mallehabendu debere, nam & Sacrum Concilium suffragatur Timulari, & ipse summus Pontificis propter illa clausa demptis mille pro titulari, illa prius Episcopo reservatæ quam fructus Cardinali, videtur, & cum Cardinali decreto Cofessorialis confusum probuent, absque alia exceptione obseruare debet.

Reservatis. Ex decisione eiusdem 763. parte 2. in ultimis Veroppi.

R E C T O R .

Beneficiari simplices si exercent curam animarum, debent habere congruam portionem.

Cap. I.

Si beneficia simplicia obtinentes, animarum curam exercent, quæ ab eisdem auferri non potest, emolumenta autem, quæ percipiuntur ad congruam sustentationem non sufficiunt, nunc congruam portionem habere debent, quoniam Vicarii perpetui quodammodo esse videntur: secus est si animarum curam

conexcent, vel ad Abbatia n[on]um faciant; Capellani apponendi facultas, principia causa non est, cur portio debetur.

Si beneficiaria. Ex decisione Rotæ Romane 26. parte 1. in Nonius Orat. 21.

Cap. II.

Ad Ecclesiæ reparationem necessaria ad personam propriam Rector conuertere non debet, de redditibus autem qui superfluit, cogi potest.

Ad ecclésiæ. Ex decisione Cappella Tholosana 500. Ioannis Corfry.

Rector ex ordinatione testatoris quando eligi possit etiam ex genere feminino.

Cap. III.

De agnationis, & familiæ conscriptione testator cogitata non dicitur, qui non solum Rectorum ex sua familia ad missarum celebrationem eligi insit, sed aliisque extraneum exclusis alio confanguineis sutorum bonorum administrationem habere voluit, sub hac enim specie, maeculus à feminâ proueniens nunquam à fideicomissu excluditur, eumirum quando de confusa agnatione non agitur, item quia de feminis expressam mentionem fecit, eiusdem filium excludere non videtur. Item ex propria vocabuli generis appellatione feminâ continentur: Cum igitur Gaspar, Emanuelio parti testatoris gradu existant, electionem de Gaspare quod ex linea feminina defecdat, impagnare non potest.

De agnationis. Ex decisione Senatus Lusitanie 294. in Antony Game.

Rector agens ad fructus sui beneficij, quando debet docere de titulo. Cap. IV.

An Rector fructus, & sui beneficij io ta petens, de titulo docere debet, nisi enim ostendat, intritus præsumitur: Senatus Rotarum inequivocatus, cum distinctione respondit, quia si in possessione con erat, docere debet, intercessi conuentorum à quo pulsantur, nō ignorare: Idem si de recenti possidere itc perit: At si datur, possessionem probare sufficit, causis titulum nemo ostendere cogendus est. Cum quis in beneficio toleratur, de ipsis iuriibus respondendum est. Appellatione pendente, Rectore, qui de suo titulo non docuerat, beneficij renunciante, eius successor per possessionem recentem infrumentum in Curia productum obtineat non potuit.

An rector. Ex decisione Senatus Burdigalæ. 313. Nig. colui Roty.

Is qui ad vnum beneficium examinatus est, debet iterum examinari, quando acquirit nouum titulum.

Cap. V.

Is qui ad vnum beneficium examinatus est, amplius de iure examinari non debet, sed hodie vigore Sancti Concilii Tridentini, ubi conmque de acquirendo novo titulo agitur, iterum examinari oportet, & quia per ascensionem nouus titulus acquiri dicitur, ideo in Sacra Congregatione declaratum est, vt et ceteris beneficiariis, in quilibet ascensione iterum examinetur, quam declarationem Rotæ in pluribus caesis amplexa fuit.

Is qui. Ex decisione Rotæ Romane 1333. Scarpini Oliveri.

V 3 R E

prouidere intendit, non ut ordinarios considerare videatur: sed Contrariam Rota amplexa est sententiam, nimirum Papae intentionem fuisse in ordinaria tantum collatione Cardinalibus praesidentem facere nonnullis, alias enim generaliter intelligendam et Legatis regulam, in partibus Italie, praesertim in terris Pontifici immediate subiectis, esset frustratoria, & in eisdem locis, in quibus Legati prouidere valent, etiam ordinarij ad sint, vnde certum est, quod quantum ad ordinarios beneficia in dictis mensibus vacanta, refermata essent: Itaque exceptionem de Legatis Cardinalibus intelligendo, Legatus de illis liceat referuntur per regulam prouidere posset, quod & irregulariter, & incongruum esset, quo niam neque talem à iure facultatem habent, neque in superiori regula aliquibus facultas datur, nisi praesentatio, alias vnu in idem que beneficium effet referuntur, & non referuntur, variisque inter censetur. Sed quicquid sit de dubitationibus, Rota supradictam opinionem firmare voluit. Intellexit etiam reglam favorabilem, quoniam pauperibus etiam prouidere cogitari, & ita ut tantum Cardinales ordinarii exciperint, qui collationem favorabilem, & regularem habent, non autem Legati quorum collatio extraordinaria est, accidentalis, & super inducta, & ob id de ea Papa non cogitaverit.

Regula qua. Ex decisione Rota Romana 20. de probandis Marcello Crescenzi.

Regula de octo mensibus quando expiret.
Cap. 11.

Ista regula durantibus expectatiois exipiat, etiam in locis vbi expectatio non sunt, quoniam ideo Papa octo mensies sibi referat, vt pauperibus Clericis prouidere possit, sed siada propriae per expectatinas, cessat referuntur. De stylo Cancelleriae durantibus expectatiois, referuntur narratio omittitur.

Ita regula. Ex decisione eiusdem vniuersitatis super regula de octo mensibus. Actibus de Graffis, & decisione 127. par. 3. lib. 3. in nonnullis Fabij.

Ius patronatus mixtum non comprehendit sub regula de octo mensibus. Cap. III.

Sed beneficia mixta int' patronatos clericorum, & laicorum non comprehendit. Alias enim Rota iuxta plurimum, & melius disputationem tentantur hanc opinionem firmavit. In nominationibus talia beneficia non comprehenduntur, quoniam in favorabilibus laicis qualitas attenditur, alter effet odiu in, nam pro clericis haberetur. Item ratio ita, atque v' sua patris familiis retorquetur, quinimo nisi sermo de tali in reparationatus heret, derogatum non censetur. In favorabilibus nulla distinctione habenda est, an principales laici, vel clerici existant, & vnum sequuntur alii.

Sed beneficia. Ex decisione clausum 3. de iure patronatus Achillis de Graffis.

Regula referuntur o'lo mensibus capi beneficia ex statuto Ecclesie certo personarum generi debita. Cap. IV.

Cum regula beneficia qualitercumque qualificata creferet, & ad collationem quoru'm cumque collatorum pertinentia, v'num est, & portionem Ecclesie Placentini capere, que ex statuta forma certo personarum generi debet, nimirum in benemeritis chori servitoribus. Cum Papa per viam legis generalis procedit, statutorum derogatio non est necessaria, cum vero certa persona gratiam facit, non est vestimente statuto certo generi personarum beneficium tributu' preceptum dicum facere voluisse. Beneficium nulli alteri, quam permutantur debetur, i'cicco referuntur propter expeditius p-

rocuras impide non possint, sed per reservationem motu proprio per viam legis factam, qualitate non obstante, impediuntur.

Cum regula. Ex decisione eiusdem 164. parte 2. Iacobis Peteti.

REGULA DE NON TOLLENDO

I V R E.

Clausula iuri' quasiti continet ius vassallorum, quorum intercessi dominum non mutare.

Cap. 1.

VAssalli inviti alienari non possunt, quamobrem confirmatio concordie absque iuri' quasiti derogatione, quod de iure communis competit, non subsistit. Neque de Papa mente prout mutur obligationum actiones, atque alia de iure communis competenti tollere voluisse. Hoc ius vassallorum confiditabile iudicatum est, nam & contradicere possunt, & appellare, quorum intercessi, dominum non mutare.

Vassalli inviti. Ex decisione Rota Romana 31. par. 1. Jacobis Peteti.

Regula de iure quasiti an comprehendat priuilegia. Cap. II.

An haec regula de iure quasiti non tollendo prece dat in priuilegiis. Rota hanc distinctionem considerabat, quadam esse priuilegia, sine concessione apostolicas, que non praincipi, nec irrenocabiliter ins transserunt, sed precasta nomine, arque renocabiliter, nimirum sunt confirmationes consuetudinum, iuridictionumque concessiones, & similia, item gratis permissiones, ac successiones, prout sunt immunitates non foliencia collectas, quoniam respectu famae non excludunt, ante incorporationem nihil transerunt, in quibus regula locum habere non videtur, quoniam obstatu' tollitur, & ius cum sua causa quasitum censetur, atque iuxta illius priuilegii precjani, vel renocabiliter concessi' naturam. Quazdam verò translatissima sunt, quae ins aliquid, vel dominium transserunt, prout hoc est de iure sepellendi, & post illius effectum cum semel radicatis sit, renocabili non est, quoniam de iure cuiuslibet quasiti ad ius gentium transfit facit, quod nisi ex causa publicam uitatem concernente, renocari non potest.

An haec regula. Ex decisione eiusdem 3. de separatis Casariis de Graffis.

Regula iuri' quasiti, quale ius praeservet. Cap. III.

Iuri' non tollendi regula quomodo libet quasitum praefaret, cuis verbis ius iuri' quasitum ministrari, & cuiuscumque generis directi, vel inversi, etiam improprii sumpti, impatur, sicut generalitas verbis quodcumq; ad causas etiam improprios, & abusivos trahi facit. Nec est dubium ins etiam speciale aliquo modo quasitum dici debet. Principi' beneficia anterius, que postquam quasita sunt, iure communis competit, valde odiosum est. Hac regula individuali' in iurisdictionem requirit, Itaque ius ex priuilegiis que sumunt non tollitur, etiam si amplissimis verbis derogatum est. Item Statuta ius considerabile tribuntur, que vt plurimum contra ius commune non existunt: Hac igitur tentantia magis aqua, & rationabilis v'la est.

Iuri' non tollendi. Ex decisione eiusdem 1. de verborum significacione Casariis de Graffis.

Cap.

Cap. IV.

In commissioibus iustitia etiam locum habet, & hac opinio obtinuit.
In commissioibus. Ex decisione eiusdem 29. parte 3. Pauli & Emilij Verelli.

Regula iuri quasiſto habet locum in concessis lite pendente, & etiam ante item. Cap. V.

His verbis (Ne per varias, quæ pro commissioibus sue mandatis, & declarationibus habendis in causis piecumque sunt, fugitioſiones, iustitia potiſ ponatur) Conditor regula ad ea tantuſ reperficit, quæ cauſa cepta coceditur. Itaque quo ad impretrata, aut concessa lite pendente, aut coepra, & non ante, ſepe refutatur. Quod ad tertii ius pendente lite, vel antea tollatur, nihil refert, nam virtuoſe cauſa tollitur, & in virtuoſe ut nemini iniuria fiat fuerendum eſt, sed certi generali xano, quæ i proemio ponatur. Ne iuſtitia pollo potatur, ibidem ad conceſſa in cauſis concludi videtur, ergo extra praefatioſis cauſam prouidit, non conſentit. Hodie tamen magis prouidet, quia habet locum, & loquitur, etiam fi ante item commiſſio obtenta fuerit.

Has verbas. Ex decisionibus Rota Romana 39. super regulis Guglielmi Caffadori, & 12. de reſcriptis Marcelli Creſtentij.

Regula habet locum vbi ius quaſitum eſt fieriſum. Cap. VI.

DEr gratiam unioris Sancti Agricoli, non ita ius per primam unioris Sancto Agadio quaſitum, tolli dicitur, vt regula de non tollendo iure locus fit, quia vbi ius quaſitum eſt fieriſum, & de praefenti competit, locum habet.

Per granam. Ex decisione eiusdem 966. par. 3. lib. 3. in novissimis Tholomati.

Regula de non tollendo iure quaſitum, quando fit derogatum. Cap. VII.

Ex Statuto Ecclesiæ Placentine portionarii ſuper quoquaque canonica, & praebenda conſiderabile ius quaſitum eſt, conſclusum eſt, fed an in expectativa Iohannis iuſta cum priuilegiis ſcriptorum, quæ ampliſſimas clauſulas derogantibus abundant, reperficit canonicas de quod agitur, regula de iure quaſitio in ſpecie derogandum eſt, dubitationis locus fit. Evidem regula de iure radicato, & incorporato loquitur, propterea derogatione opus non eſt, dicatur. Conſecutio Principis, nifi iure tertii, & ad rem mentionem faciat, nulla eſt, hac autem ex illis priuilegiis praefuppontur, quibus cauerit, canonictum, non obſtante, quod portionario debeat, acceptare poſſe.

Ex Statuto. Ex decisione eiusdem 264. parte 2. Jacobi Putei.

Regula de iure quaſitum non derogatur per ampliſſimas clauſulas. Cap. VIII.

Derogatione iſtius regule non facit, per ampliſſimas Scriptorum Apollonioſis clauſulas in eorum priuilegiis additas. Non obſtrubitis, & infra, ac de publicandis refiginationibus, & alijs ſimilibus, & inſta: Iſti quidem ſpecialiter, & indiuidue derogandum eſt: Vbi derogare non cooſuit, ſub generalibus verbis non comprehendendur, ſimilium autem appellatione, illæ ve nit, quibus Papa foliūt eſt.

Derogatione. Ex decisione eiusdem 265. parte 2. Jacobi Putei.

Regula de iure quaſitum derogatum conſetur, quando detinatur ius. Cap. IX.

Cum Pompeiū ſancti Antonij Commendatarius, cui perpetuo praecitoria vīta fuerat, Iohanni Baptiſta regnauerat, donec in priftinum ſtam, vt prius reuerteretur, & viua praecitoria conſetur, mox Iohanni Baptiſta in Cardinalis Farnelij fauorem, & Camilli cefſit, vbi Papa illud decretum inrelexit, quod cedēt, vel decedere Iohanne Baptiſta praecitoria ad priftinam uniorum reuerſura eſt, Itaque Papam prauidicium intellexiſſi conſtar, mortuo igitur Iohanne Baptiſta, co-mediatore ad ſuam uniorum agentem, Camillus non eſſe locum opponerebat. Ex his que in facto proponuntur Rota reſpondit, cum de trium vita ageretur, nō eſſe expeſtantandū. Io. Baptiſta mortem, ſtruclum referat, rī Cardinalis habent regrefſum, & Camilli titularis, ſed regula de iure quaſitum non tollendo derogationem ſuſſe neceſſariam. Nam licet ius Commendatarii deſerat cauſam, illa dilatio maximū temporis notabilis erat, ex quo ius quaſitum fuerat. Regula de iure quaſitum non tollendo loquitur, quod & in parte notabilis temporia tolli, non ambiguit.

Cum Pompeiū. Ex decisione eiusdem 289. par. 3. Jacobi Putei.

Cap. X.

Et ſi motus proprius ſurreptionem excludat, tamē in tertii prauidicium nullum, oīſi derogetur, eſſe locum habere potest.

Et ſi motus. Ex decisione eiusdem 387. parte 1. Jacobi Putei.

Clauſula ex uno &c. non tollit ius medio tempore quaſitum. Cap. XI.

Clauiſula ex nunc prout ex moe, & e contra, in praeſtitum iuriſi alteri modo tem̄o poteſt quaſitum, non retrotrahit, cū igitur Epipoc̄us Balneoregiens̄, gratiam cum illa clauſula ad beneficium quod duxerit accep̄tandū habuerit, ſi Papa de vacante alteri proutdit, & Epipoc̄us poſtea acceptor, nihile legit, in gratia de vacante alteri dicendam eſt.

Clauſula ex nunc. Ex decisione eiusdem 190. parte 2. Jacobi Putei.

Regula de non tollendo iure an noceat ei, qui gratiam habet reſtituam. Cap. XII.

Auditio causa reſcriptum eſt, Conſtitutio, quod omnes admisiſi fuerint, & nullus excludiſ. Capitulo mihi dare, vt Sebaſtianum admitteret, quod cum plenē in facto conſtituerit, ille nō admittiſ iure ſuo ad Papam reſuſcum habere potuit. In hoc reſcripto nullius ius ablatum eſt, ſed Sebaſtiano ius ſuūm conſeruum fuit.

Auditori. Ex decisione eiusdem 419. parte 3. Jacobi Putei.

Regula de iure quaſitum expreſſe derogandum eſt. Cap. XIII.

Nunquam huic regula derogatum conſemir, niſi ſpecificis, & expreſſis verbis, cuius conditor decreuit, quod deinceps per quācumque ſigna ram, nulli ius quaſitum quomodo liber tollantur.

Nunquam. Ex decisione eiusdem 30. par. 3. Pauli & Emilij Verelli.

Ius quaſ-

Ius quæ situm capitulo de habendis fructibus tollitur per Papam conferente cum derogatione privilegiorum illius.

Cap. XIV.

Post vacationem Abbatiae de Salos Cardinalis de Grimisdis agit contra capitulo m. ad eius beneficium de privilegio Apostolico, & consuendit in memorabilis fructus omnium beneficiorum vacantis pro anno cum dimidio debiti sunt; Nam cum Aeneas à Sede Apostolica protinus fuerit, cum clausula quodà tempore vacationis fructus perciperet, abisque eo quod fabrica Bergen aliquid defalcat, & cum derogatione statutorum, privilegiorum, & confestitudinum, atque reservatione dictar pensionis pro Cardinali, ius quæsumum capitulo omnino ablarum est.

Post vacationem. Ex decisione eiusdem 6. de concessione præbenda Ioannis Mohedani.

Papa non dicitur tollere ius quæsumum reuocando clausulas iniustas, quas ante cooceperat.

Cap. XV.

Quando Papa ad cuiusvis beneficium clausulas addit, proprie quas alius præjudicium infert, ille si potesta renuocando, ius quæsumum tollere non dicitur; non enim apposuisse præsumitur, ut tertio praedictum faciat, sed ut supplicant plus beneficii conferret: Itaque in grata coadiutoria reformatoria, & cuiusdam illius decreti continentis, quodà surpetione, & obreptione impugnari non posset, cum Papa mandasset, quod in causa procederetur, ac si illud decrenum appositum non fuisset, quia contra iuris disputationem exifebat, de eius mente ab initio concordum non præsumitur.

Quando Papa. Ex decisione eiusdem 31. parte 3. Pauli Aemili Verali.

Regula de iure quæ situ an possit opponi post 30. annos. Cap. XVI.

Post triginta annos de hac regula dari potest, si Leonitie Communitate restituiri, quia prescriptio, lice pendente, locum non haberet: At si item extinguitur, dari nullo modo potest, quia prescriptio non pendente lice currit, & pacifice possidentur.

Post trigesima. Ex decisione eiusdem 32. parte 3. Pauli Aemili Verali.

Regula de iure quæ situ non habet locum, vbi est fauor publicus, nec vbi ius verè quæsumum non est. Cap. XVII.

Fauor publicus locum huius regula cessare facit, litteram autem studia ad Communem, sive publicam utilitatē pertinent, item prærogatio infectionis causa concelebrari non potest: Pauperibus autem, qui miserabiles sunt, infectione causa datum præsumitur: Eisdem concessum sufficere prærogium fatus est, licet de paupertate ollibus sermo habitus sit. Quamvis Collegiales in eorum Collegio graduari valent, tamen & gradum in viuenteristis collegio subscipere possunt, cū illorum prærogium facultatis exifat: Item regula nisi verè ius quæsumum, radicatum, incorporatumque existat, locum non habet, nam verbis que sine sum perficitur denotat, sed illi collegialis gradum in viuenteristis collegio suscipere non coguntur, cum extra illud vbi volunt, possint, itaque nullum illius ius verè quæsumum dici potest, sed incertum duxat, arque sub spe, quod derogationem non requirit. Statim ac viuenteristi prærogium acceptuant, eodemque vñ est, ius radicatum dicunt, sed hic agitur de ju-

re particulari ex eo resultantem, quod aliquis sancti Iacobi collegialis graduari vellere, vbi hæc voluntatem delaurat, ius quæsumum, & radicatum viuenterista dicitur: Itaque quod ex causis occurrentia quecumq; est, per prærogium Sancti Iacobi sublatum non est, sed solum quod incertum, & sub spe consistit.

Fauor publicus. Ex decisione eiusdem 756. parte 1. in Novissimis Serapini.

REGULARIS.

Regularis professus ingredens strictorem, & infra annum rediens ad primam, recuperat locum suum. Cap. I.

Quidam regularis professus licentia à suis superioribus obtenta, aliam ingressus est, sed ante annum professionis emitendis, ad primam redit. At successores neque locum, neque praedictam dare volebant, nihilominus decretu m est, locum sibi resigandomo esse, prout ex rite, non tantum illi, qui venerat, sed qui ad religionem suam redierat.

Quidam regularis. Ex decisione Patraty Apostolici Veteriarum 33. parte 1. Thoma Trujavi.

Regularis quando constituant procuratorem in iudicio. Cap. II.

In quibus causis monachus, & regulares suo nomine agere, & conueniri possunt, etiam procuratores constituite non prohibentur. Quodam Ecclesia utilitas adest, tales personæ etiam pro laico interuenire possit, sed si pars aduersaria utilitatem neget, non audiret, quoniam priuati non interest querere, vel monasterii habitationem scire.

In quibus. Ex decisione Rota Romana 2. de procuratoribus in Antiquis.

Regularis non potest fieri parochus Ecclesie secularis. Cap. III.

Regularem ascendere ad regimen parochialis Ecclesie secularis, monachala regula, & naturæ professionis iþorum repugnat, atq; obviare censetur, quoniam ab obedientia iuri Abbatis solueretur, que est unum de tribus votis, in quibus difficultas dispensatio repatur. Item natura regule monachalis est silentiu, contemplatio, quies, seu claustralre otium, atque propriæ voluntatis abdicatio, & generaliter vatan monachalem professus, quod ad omnia mundana mortuus censendus est. In omnibus igitur ad dictam regolorum promotorum statu mutaret. Antiqua iura ecclæsticas administrationes seculariæ in monachis generaliter prohibebant, Episcopi autem cum dispensatione Abbatis facere coñeuerere, nimurum propter dictam repugnationem generali prohibitio procedebat: Quonobrem patronus infra tempus iuris, ad parochialem praefecturam regularem, non satiſfacit, neq; excusandum est, neque ipsa desolutio impeditur. Episcopo soli liberè permittum non est, Abbas quidem necessarii conferentie debet, atq; si repugnat, & iusta causa adsit, ab alio, quam à Papa compelli non potest, cur ergo præferatio iusta di ei potest, que abhinc Episcopi dispensatione, & Abbas licentia facta est? Sunt autem patronus cum Episcopo ordinantur, negligens dico non debet, quoniam in monachio ius praeteritura fatem Abbate consentiente, statu potest.

Regularis. Ex decisione eiusdem 751. Accepit Bellare, & decisiōne Parlamenti Delphinalis 1281. parte 1. Francisci Martel.

Regu-

Tom. VI. Tit. Regularis. Tit. Religiosi.

239

Regulatis obseruantiz signa que sint.
Cap. IV.

Monasterium Sancta Patricie Neapolis in statu regulari fuisse, conclusum est, quamvis regule obseruantia aliquo modo labefactata appareat: nam & monasteriorum, & moniales de ordine Sancti Benedicti dicebantur, atque in ingressu regulam eiusdem, que est vna de approbatis obseruare proutembeant, liē claustris, cratulaque ferreas, portam, & osliariam habebant: Magnam in ipso ingressu foliamentata adhibebant, nā capilli tondebantur, sub canna imponeretur, vestibusque monialium indueretur, campana pro mortuis posse fabratur, nec ante plus abusus Abbatisse, & ordinarij licetia exire poterant, quia non absque causa dabatur: atque etiam sub censuris ad reuertendum cogi poterant. Ab ordinario visitabantur, ministrum quo officium secundum Sancti Benedicti regulam Celebrabant, quam in principio quadragesime legebant, & oculabuntur: Hac autem regularis obseruantia signa sunt. Item moniales Abbatisse obedienciam praestabant, dos etiam in communione, ponebantur, atque ad forum campanas proscriptas latibus a clibus celebrando congregabantur, Item de Abbatisse, & ordinarii licentia proprium retinere poterant, & aliquando disponere, quod etiam regularis obseruantia signum est: Necesse est ergo dicere sub aliqua ex approbatis regulis tamdiu toleratas fuisse. Quā obtem si regula non obseruanter, non ideo regulares dici non possunt, sed ipsam regulam potius collapsam, & relaxatam esse. Si monasteriorum ad primum rigorem regulae, non inanique seueritatem reducendum est, prece illam seueritatem feruare moniales compellende sunt, quoiam regulam professas esse dicuntur, non autem confutundinem, & ita hæc opinio prænauit, quod compelli possent.

Monasterium. Ex decisione eiusdem 216. par. 2. in nonissimis Zubali.

Societas ministrantium infirmis, est capax hereditatis.
Cap. V.

Societas ministrantium infirmis, licet paupertatem mendicantinam profiteatur, qui neq; vt singuli, neq; vt vniuersi vilos fructus, aut redditus recipiant, nihil minus reliam sibi hereditatem capere posse, conculsum est, non vt retineant, sed vt vendant, & precium in emptionem donorum pro ædificandis Ecclesiis, & oratoriis impendant, atque in eorum vium necessarium conuertant, sicut de alijs mendicantibus, exceptis minoribus, frequentiori calculo receperunt est. Necad rem pertinet, quod per adiunctionem hereditatis immobilium bonorum dominium acquiratur, quoiam ad effectu vendendi momentaneum est, mendicantibusque reglam non infingit, & ita ex Concilio Tridentino colligitur. Item in bullâ confirmationis societatis, hoc in spece permisum est, ut bona quæcumque pro domorum sue oratoriorum, aut personarum inibi commorantia sufflentatione pro tempore donata, reddita, & legata acquirantur, verbum donata ad dinationem refertur, verbum legata ad particularia legata, verbum relictum de titulo institutionis intelligentem est, & ne superfluum videatur, ad dispositiones vniuersales ultimam voluntatis referendum est: præterim quia diuinis ritus ratio redi non potest, car magis ex legatis, quam ex institutioribus ad effectuum distrahendi, acquirere possint. Nullo modo refragatur, quod si societas capax non est, neptis testatoria sublinata fuit, quoiam substitutio locum habere posset, si societas primo gradu instituta hereditatem adire non posset, huc sunt fratres minores, qui

neque ad effectum vendicari possunt, sed isti ad effectu diffringendi capere possunt. Omnis autem difficultas cessat, cum etiam in vim donationis causa mortis, tellor dispositionem valere iustificet.

Societas. Ex decisione eiusdem 729. par. 4. in nonissimis Manicis.

Franciscani an immobilia possidere possint.
Cap. VI.

CVM Franciscani Montisbelensis hæredes vigore testamenti se declarati rogarunt, Parlamenti Tholosani petitionem denegandam esse, iudicauit: Venum postea per plura ciuidem Parlamenti arresta idem limitatum, ac restriictum fuit, Imo ipsi etiam Cœcilie Viechaei placuit, viddicer, eos ipsos esse, non posse, saltem ad hoc vi bona perpetuo retinere possint, adeo vt sic capaces declarati sint, ea lege, vt intra annos, & diem alienæ, cui limitationi occasione deditiflorum religiolorum necessitas, ex charitatis, ac deuotio- nis defectu, originem trahens, Idem quoq; arresto Parisiensi indicatum fuit: et huiusmodi res suas vendendi præcepta, ex venusto Ecclesiæ ritu desumuntur, renouata deinde speciatim Pontificis fundationibus inter religiōs Sacra paupertatis professores: sed hodie propter Concilium Tridentinum res minus dubius habet.

Cum Franciscani. Ex decisione Parlamenti Tholosani 19. par. 1. Gerardi Maynardi.

RELIGIOSI.

Religiosus agit contra predatores suos.
Cap. I.

Vbi religiosus Cappa, vel breviario, aut alijs reb. suis depredatus est, nomine suo contra depredantem ad recuperandum res, vel estimatio nem agere non prohibetur.

Vir religiosus. Ex decisione Rota Romana 15. de indi- cij in antiquis.

Religiosis, que beneficia conferre possint.
Cap. II.

In religione Sancti Spiritus domus adfuit, prioratus, & beneficia, que fratribus eiusdem ordinis conferri conuenerunt, & ex literis Sexti Quarti, ne alijs in titulum, vel commandam conseruentur, prohibuit m est: Hoc autem paupertatis votio non repugnat, quoiam ad superioris mutu, vt in ceteris religiōibus remouetur possit. Peculio habere ex superioria permitti paupertatis votio non repugnat: Cum hæc beneficia amouii bala sint, Is qui obtinet semper dimittere paratus est: Itaque prioratum in titulum collatum esse placuit: verba enim prouisionis sunt, tibi cōserimus, & de illo prouidemus, illiusque verum, certum, ac legitimum priorem, ac rectorem facimus, & deputamus: Q: amouie de publicando Confituratio locum habet: Beneficium quod conseritur, etiam committi dicuntur, nec persona repugnat, si in titulum ad nutrum amouibilem concedatur. Etiam in amouilibus istam constitutionem locum habere refolumentum est, & quamvis in Ecclesia cathedrali publicatio facienda non esset, tamen nihil prohibet, quia in eiusdem prioratus Ecclesia fuit.

In religione. Ex decisione eiusdem 772. par. 1. in nonissimis Scarpini.

Digestorum Nouissimorum, no 1

Papa potest dispensare, vt religiosi transeant de stricta ad laxiorem, &c contra. Cap. III.

Questitur an religiosi statum secularem mutare possint, & contra, cum Papa supra ius exifat, ipse solus quod de stricta ad laxiore religione transitus fiat, dispensare potest.

Quætitur. Ex decisione Parlamenti Delphinalis 1016. par. 1. Francisci Marti.

Religiosus non potestflare in iudicio sine licentia superioris. Cap. IV.

Religiosus seruo aequiparatur, ideo sine superiorum licentia in iudicioflare prohibetur, ludeo autem supplice poteat, vt legitime compareat. De confirmatione Francie quando de successione diecita agitur, lite super studiis hereditatis pendente prouisionem alium totum, & litis expensarum fieri concurrit.

Religiosus seruo. *Ex decisione eiusdem 137. par. 1. Francisci Marti.*

Religiosus an, & quando possit constitui procurator. Cap. V.

Procuratoris officium generaliter in omnibus causis exercere non possunt, In via autem non prohibetur: Quamobrem placuit fratrem Ioannem Sacre Theologie magistrum ordinis heremitarum ad accipiemad possessionem Ecclesie Archiepiscopalis Vienensis procuratorem constitui posse.

Procurator. *Ex decisione eiusdem 1377. par. 1. Francisci Marti.*

Cap. VI.

Qvando beneficij administrationem habet, in iudicio flare permititur.

Quando beneficij. *Ex decisione eiusdem 374. parte 1. Francisci Marti.*

Religiosi qui, & quomodo sunt capaces bonorum. Cap. VII.

Fratres Predicatores bonorum capaces sunt, vt vendant, Itaque cenfum ad hunc effectum capere possunt.

Frates Predicatores. *Ex decisione Rota Romanae 286. parte 1. Iacobi Putei.*

Consuetudo, vt processus religiosorum comburantur, est valida. Cap. VIII.

Santi Salvatoris religiosi ex confusione seruant, cum aliquem à congregacione priuare volunt, constito de delicto, ipsoque religioso cieco, processus comburitur, ne de ciectionis causa apparetur: sed quamvis confutatio contra bonos mores videatur, delinquendi occasionem praefas, tamen prius ipsius validate resolutum est, quoniam Congregatio ex suis constitutio nibus reos delinquentes detinendi à canone facultatem habet, ideo cum prelati, priores, & rectores contra delinquentes in causa correctionis ad penam in statutis contentam procedant, omnem formam iudiciale omittere possunt.

Santi Salvatoris. *Ex decisione eiusdem 123. par. 1. Iacobii Putei.*

Religiosus, quando, & à quo postuletur. Cap. IX.

Is qui mendicantium ordinis est, à suo superiori potulari debet, ut ad prelatum, extra suum monasterium, sive religionem, & ordinem eligantur, obtenta autem licentia, denovo eligendus est: Hęc quidem postula-

tio non solemnis dicitur, quoniam ab eo super impedimentoo fit, qui dispensare nō potest: solemnis vero, quæ à Papa fit, & dispensationis sive confirmationis, & prouisionis vita haberet.

Is qui mendicantium. *Ex decisione Parlamenti Delphinalis 1312. & 1381. par. 1. Francisci Marti.*

Appellatione superioris inter mendicantes, qui s'ye- niar. Cap. X.

Infer medicantes Superior appellatus, de generali intelligitur. Quando fratres minores minorum generarent, Vicarius ordinis supplet, qui à Papa deputatur. Aliquando per constitutionem minister prouincialis vbi Capitulum celebrandum est, in certis casibus potestale habet: sed in hoc ministri prouincialis licen- torum non sufficit.

Inter mendicantes. *Ex decisione eiusdem 1382. par. 1. Francisci Marti.*

RESERVATIO.

Beneficia prothonotariorum etiam non participan- tium reservata sunt. Cap. XI.

Prothonotariorum, etiam non participantium beneficia reservata sunt, & ita plures iudicatu- es. Est an per Regulan Pauli communitates declarandi sint, Regula exorbitans strictè in celis, genda est de officiis, qui panem in Palatio accipiunt, aut custodiunt, vel aliquo modo seruunt: Milites San- ti Petri etiam ad aliquod seruitorium deuidenti sunt.

Prothonotariorum. *Ex decisione Rota Romanae 313. libr. 1. Iacobi Putei.*

Etiam ante acceptationem privilegii. Cap. II.

Et quia hoc ius etiam ignorantis queritor, ideo si prothonotarius ante acceptationem, & privilegii exercitium decelerit, eius beneficia reservata sunt. Accipitatio ex vnius tantum impensa facta presumuntur, si nulla gratia expedita esset.

Et quia. *Ex decisione eiusdem 373. parte 3. lib. 3. in no- niusmis Paleci, & decisione 339. lib. 2. Iacobi Putei.*

Beneficia Cappellanorum reservata sunt. Cap. III.

Cappellanorum beneficia Clemens Quintus reser- vuauit, Iohannes autem vt Titus Apostolici fauoris, & gratie munere plenius petriteretur in Cappellaniū afflumpsit. Dubium non est, quin Pontificis mortuo capellanus esse non deficit: Sed an extra Curiam morientur, Curia vacare dicuntur. Si omnium referua- ret, neq. est dubitandum, Idem si indefinitè, cum eadem ratio militet, cetero si Cappellanorum commen- tarium, in suis terminis referatur intelligenda est.

Cappellanorum. *Ex decisione eiusdem 11. Thoma Fa- holi.*

Cappellano priuato, referuatio beneficiorum suorum cessat. Cap. IV.

A si priuati contingat, quia cuius ceditio ante mor- tem mutata est, illa deficiente, & referuatio eius- feccus deficit. Qualitatis adiectio conditionem facit, pri- uatum decellest cappellanum dici non potest, itaque neque in Curia obijice.

As si priuari. *Ex decisione eiusdem 53. Thoma Fa- holi.*

Cibi-

Cubicularij veri qui sint, quoniam beneficia referuata sunt. Cap. V.

Cubiculariorum referuatoria, quia odioſa eſt, de veris, non autem fit intelligitur, itaq; de ijs, qui extra muros vocantur, iuſtrua quadratur, nam Camerae fuit, & veftem nubeam portant, ſed in Papae cubiculari non exiſtunt. Ia qui dicit Cubiculariōrum bullam non eſt in vñ, probare debet, neq; per bullam, alios vitra numerum exiſtere aſſertem, quia partium verba exiſtunt, neq; per rotulam probari dicunt, quoniam plures pro expeditione gratis facienda ſcripti ſunt.

Cubiculariorum. Ex decisione eiusdem 2. de probatib; ibut Joannis Mohedani.

Beneficia Accolitorum fuit referuata.

Cap. VI.

Accolitorum beneficia, etiam per legatum creata, torum in conſtitutione ad regimen comprehendi, planbus viſum eſt, ibi enim mulis enumeratis officiab; & caliorum quoniamque, cappellanorum addidit, quibus generalibus, omnes in Cappella fuenientes, & cantores, & subdiaconos contineſi voluit.

Accolitorum. Ex decisione eiusdem 81. parte 3. Jacobi Petri.

Collectorum, & subcolelltorum beneficia an ſemper referuata fuit. Cap. VII.

Collectorum, vel subcolelltorum beneficia ſemper referuata, hec tales eſſe defierunt ſemper remanent, potestate ſine feſtis ablati, niſi impedimentum tollantur, ordinariis feſtis intromittere nequit. Post finitum officium acquiſita, referuata non fuit.

Collectorum. Ex decisione eiusdem 10. de probandis in Nonis, & decisione 15. eodem titulo in Antiquis.

De codem Cap. VIII.

Sed si verba, dum tamen conim officium exercueſint, regule addita fuerint, ſeruentium actu tantum referuata, poſtae intelleguntur. Propter verba addita, Rota variatia non dicuntur.

Sed si verba. Ex decisione eiusdem 31 5. parte 1. Jacobi Petri, & decisione 17. de prebeatibus Marcelli Crescenti.

De codem. Cap. IX.

Et ideo licet subcolellctores ſe deputatos eſſe ſcenarini, niſi officium acceptauerint, atq; actu exercuerint, corum beneficia propter dicta verba, que regule addita fuit, referuata non exiſtunt.

Et ideo. Ex decisione eiusdem 1019. parte 3. libro 3. in Novissimi. Tholomei.

Beneficia abbreviaturum de parco minori etiam fuit referuata. Cap. X.

Cum conſtitutio Benedicti Abbreviaturum beneficia referueta, etiam de parco minori referuata intelliguntur, quoniam & vnum collegium cum maiori faciunt, & generaliter nominati ſunt, arg; in portionis ſolutione non diſferunt. Neq; illius tempore non extitit conſtat, ſed legi prefentis ad futuros extenduntur. Cum autem numerus auctus eſſet, etiam referuatoria Pauli comprehendit.

Cum conſtitutio. Ex decisionibus eiusdem 240-25 263. parte 1. Jacobi Petri.

Beneficia Viceregentis Aueoſioti non fuit referuata. Cap. XI.

Viceregentis Auditoris Camerae Aueoſioni exiſtens beneficia referuata non dicuntur, quoniam

Conſtitutio ad regimen odioſa iſtum non exprimit, quem ſi voluifet, ſicut de alijs explicaret. Quamuis deputator a Princepe, namen que Auditori met conſella fuit, non obtinet, quod appellationum cauſas auſtavit, eiq; coniuncti potiunt, ordinarium eft, ergo neq; rector ciuitatis dicendus eſt, neq; aliquid ultra conceſſa exercere potest. Referuaciones quidem fauorabiles fuit, & laſtim in concedentis priuilegium extendeſe, ſed quia ſepius contra tertium exerceſt, veſtis odioſe coarctandeſt.

Vicerentis. Ex decisione eiusdem 4. de conſtitutionibus Guglielmi Caſtadori.

Beneficia quoniam familiarium intelliguntur referuata. Cap. XII.

Ad regimen, Conſtantio, plurimes de familiaribus Rota interpreta eſt, qui in familiaritate deciferint, non autem de illorum beneficiis, qui obitus tempore tales eſſe defierint. Vacante igitur parochiali Meten, de Lomeſi, Imperator, ad cuius primarias preces nominatio, preter quam in referuatis, cœſſeraſt Ioannem in praefentauit, & institutus eſt, Mattheus vero vt referuatum per familiaris mortem impetravit, poſtquam ſumimus Pontificis familiarium reforatořum declaravit, etiam ſe mores tempore eſſe defierint, ſed quia à bullā declarationis, ut etiam concordata, & primarias preces comprehendente, caſſa fuor, conclūm fuit, eſum scriptum, atque delenim ſub verbis remanentibus, quantumvis generalibus non comprehendit: Conformatio enim specifica ad caſſa non porrigitur, ex quibus mens Pape nouiſte concedere, declaratur. Propter paſti naturam, Pontificis concordatis, vel primariis precibus derogaſte non ſolent.

Ad regimen. Ex decisione eiusdem 23. de probandis Joanii Mohedani.

Referuatoria de quibus familiaribus intelligenda. Cap. XIII.

Primi Cardinalis familiaris ſit vita ſundi, ſi in ſecundi Cardinalis familiaritate obiit, ſummus Pontificis illos beneficium p p reguli referuatoria ſolus non providet, ſed de ſecundi confenſu: Verba enim regula de omnibus beneficiis, etiam que in alterius familiaritate quauiſiſerit, intelligenda ſunt, aliter exceptionem facere non opus eſt. Car autem à regule generalitate recedendum ſit, nullā ratio dari porciſt, deum quia maior fuor Cardinali propter expenſas, quam Pontifici debetur, & iſcirco perfonalis referuatoſ fauorabilior exiſt, & contra Princepem fauor extendendus eſt.

Primi Cardinalis. Ex decisione eiusdem vñca ſuper regula de imperantibus per obitum familiaris Cardinalem Achiliſ de Graffit.

Beneficia familiarium Pape quando ſint referuata. Cap. XIV.

Quæ ex Pape familiaritate referuatio prouenit ex generalibus clauſulis, niſi data clauſa ſcientia, non inducunt, quoniam niſi ſpecialiter dicantur, nunquam procedit, neque exceptio, ad regulam extendi permittit, quia ſi exceptio non erant, non veniſſent.

Quæ ex Pape. Ex decisione eiusdem 444. parte 1. Jacobi Petri.

Referuatio non comprehendit conſella abſque derogatione. Cap. XV.

Hac clauſula, niſi de toto tenore, ac data prefentis plena, ac ſpecifica mentio, & non per clauſulas ge rales facta ſit, in diſpoſitione ſequenti, delectus voluntatis X protc-

protestationem inducit, propter eius privilegio iurispatronatus a Clemete Marchioni Altoricen. de Caonatibus, & prebendis in illa Ecclesia coœfum, per obitum familiarium Cardinalis Canonicarum comprehendit, quoniam in referentia eidem derogatum non fuerat, ideo referentia non existit.

Hac clausula. Ex decisione eiusdem 303. parte 3. Iacobi Putti, & decisione 304. parte 2. in *Nouissimus Lancellotti*.

Referentia generalis, item specialis, quæ comprehendit. Cap. XVI.

Generalis referentia illa dicitur, quæ ex iuriis communi dispositione prouenit, atque perpetua existit, quæ vero perpetua non sunt, sed per regulas ad vitam Pontificis edentis inductæ sunt, speciales dicuntur. Sed quæ per extra viam inter regnum inducta est, ad Benedicti condens vitam durare debet, quoniam per successores Pontifices eodem modo innovari coniungit. Nona prouisio, in qua hac clausula cassata est, enasceretur ex illo quoque generalis referentia in corpore iuriis clausa restulet, generali inducens, impetranti non suffragant, quoniam ex cassaturis concedentis mens colliguntur, reliqua in supplicatione non cancellata concessa consentitur: Si nulla illius mentio in supplicatione facta esset, in Papa prædictum interpretatio fieret, leitus est, quia in supplicatione petitur, atque denegatis extitit quamobrem beneficium specialiter referentia, hec noua prouisio non capit.

Generalis. Ex decisione eiusdem 75. p. 3. Pauli Aemili Ueralli.

Primum beneficium dicunt vacare in Curia per auctoritatem secundi ex gratia.

Cap. XVII.

Vbi Papa dignitatem habet, vel aliud beneficium, gratiam de obtinendo altero in futurum clargit, atque per asequectionem alterius prima beneficia diantere iubet, quæ prius obtinebat, in Curia vacare dicuntur.

Vbi Papa. Ex decisione eiusdem 65. de rescriptis in Antiquis.

Referentia ex quibus censeatur sublata.

Cap. XVIII.

Sed vbi concedit, ac si nulla referentia facta foret, quæcumque iuris, & hominis referentio tollitur, si hominis, multo fortius legis, ita que quæ ex dispensatione canonice accruebilis est, sublata dicitur.

Sed vbi. Ex decisione eiusdem 25. de prebendis in Antiquis.

Quæ clausula in alternativa concessa non comprehendit regulam octo mensium.

Cap. XIX.

In alternativa Episcopi Zamoren. clausula posita, dummodo non sine generaliter referentia, ad regulam octo mensium non referit, quoniam & de mente Papæ, atque versimili contrahentium ita videtur, ne deterioris conditionis ordinaris exsuffiat, quem constat Papam preferre voluisse: Generalis ad emittandam absidam contrarietatem restringenda est, nec verba, ut præiugium nociuntur sit, interpretati debent.

In alternativa. Ex decisione eiusdem 13. de prebendis Iacensis Maledani.

Cap. XX.

Specialis referentia dicitur, vbi Papa aliquod beneficium collatione sua, vel Sedis Apostolice teneat.

Specialis. Ex decisione eiusdem 28. de prebendis in Antiquis.

Demonstratio falsa quædum vitat referentiationem.

Cap. XXI.

Vbi autem certa, quæ tenet Titius beneficia referentia, quoniam ille non teneat, aleæ referentia, quoniam nullæ demonstratio non vitat. At si generaliter beneficium non nominando, referentia non teneat.

Vbi autem. Ex decisione eiusdem 29. de prebendis in Antiquis.

Referentia etiam personalis facit beneficium remanente in manibus Papa, & successorum.

Cap. XXII.

Cvni Clemens beneficium, à se personaliter referat, Titio contulisset, & mortuus esset, atque Clemens etiam ante adeptam possessionem obiesset, & ita vigore sue constitutionis sub prima referentia remanere diceretur, Innocentius successus, alteri, etiam si referentia forer, dummodo ius nemini quæsumis est, contulit, sed ordinarius ante Innocentium alteri prouiderat, ideo dubitabatur an sub prima referentia remansisset, & pro negatione conclusum est, quoniam ille Clementis constitutionem accepte voluit, atq; per illam collatione dimissa, referentia gratis consumpta erat, quamobrem in prima referentia remanere impediatur, nam iubilata constitutio Clementis, fundamento retrostante, & ipsa retrotradicione, sive cuius effectus summoquect, iecurgo ordinarii collatio prævaluit.

Cum Clemens. Ex decisione eiusdem 9. de prebendis in Antiquis.

Referentia Papaæ de beneficio intelligitor, etiam si illa tenebar de facto. Cap. XXIII.

Si Papaæ beneficium, quod Titius obtinet, referentia est, etiam si de facto tenebat, quia ob incompatibilitatem, iure prius tenuiterat, referentia intelligitur, cum collatio ad Papam pertineat, ideo sive de iure, sive de facto tenebat, dummodo in possessione extituisse, verba interpretantur, & istud communiter Audientia tenet.

Si Papa. Ex decisione eiusdem 8. de electione in Antiquis.

Referentia geminata in favorem unius inter operari multos effectus. Cap. XXIV.

Prima referentia durante, idem beneficium sub priori forma iterum referentium est, ideo quæatur an secunda referentia aliquid operetur, & operari viuum est, quoniam si ex aliqua causa primaria Papa pro imperfecta haberet, nihilominus inferiori manu sub secundam ligata essent, locana coram sole accessi nihil lucis, dare videtur, ideo illo obcuratio quantum in se est illuminat, & quandoq; igitur secunda cum prima conquerit, principali effectu confusio facit, sed effectus consecutus secunda sive habeat, quid si ignorabatur, certe collatio ab ordinario falsa virtute prima nulla est, & tamq; in vini illius de modicencia, vel contemptu notari non potest. Ita si Papa beneficiis aliosque Ecclesiæ sic collatione referuerint, non debet creata beneficia illius tempore, includere ne dichiarat

si inter

si inter primam, & secundam reformationem beneficium
erucarum est, quod prima non aificit, secunda facit, &
inulto fornis si secunda qualiter illi coniunctio-
rem habetur. Si actus de sua natura perpetui sunt, velut
matrimonium, & donatio, fecis eis, nam verba mul-
tiplicata, actuū ipsum non multiplicant.

Prima reformatione. Ex decisione eiusdem. 32. de pra-
bendis in Antiquis.

Referuatio non exipiat per commendam.

Cap. XXV.

Per commendam referuatio non exipiat, quia neg-
latur in ipsa dicitur, sed complex procurator,
neq; ius perpetuum habet, sed temporale. Quid si ad
incertum tempus, veluti donec Episcopatus posse
nem adeptus fuerit, reformationem exipite vistula est,
nam propter dubium conditionis eventum, Commenda
da perpetua videatur. Vnus modus de beneficio dispo-
nendi est in Commendam dare, cum igitur Papa pla-
cauit sic disponere, alteri modo renunciare dicitur, pre-
sentis quia reformationes odiosae refringendae sunt.

Per commendam. Ex decisione eiusdem. 1. de prabendis
in antiquis & decisione. 7. de electione in antiquis.

Referuacionem quando inducit Commenda Papa.

Cap. XXVI.

Commenda Papæ inducit reformationem, non so-
lo quando de beneficiis vacante facta est, sed
etiam si beneficiis titulum habent, in Commen-
dandum retinendi facultatem dederit.

Commenda. Ex decisione eiusdem. 4. de prabendis
Marcelli Crescentij.

Commenda presumpta inducit reformationem.

Cap. XXVII.

POfficiorum cum de predecessoris titulo non doceat,
sed in Lati tñm allegatione se funderet, atq; ideo se
non teneri dicit, quia pro posseflore presumitur, si
quod potius in commendam, quam in titulu haberet,
presumptiones existerent, ut quia ab omnibus com-
mandatariorum vocari, confiter, reformationem indu-
ctam esse placuit.

Posseflore. Ex decisione eiusdem. 6. de prabendis Mar-
celli Crescentij.

Scientia reformationis quomodo probetur.

Cap. XXVIII.

An scientia reformationis probetur per testes de
publica voce, & fama deponentes, ac quod in par-
tibus pro Prothonotario, & Cardinalis familiari habe-
batur. Licet in publice nota ignorancia allegari non
possit, tamen clime de iuriis quafisi amissione agitatur, per
famam presumptiu probare non sufficit.

An scietia. Ex decisione eiusdem. 147. parte. 1. Jacobii
Tunc.

Referuatio generalis non comprehendit iura patrona-
rum. Cap. XXIX.

Referuatoria octo mensura, quia priuilegia, atq; de
conferrendo quibuscum personis concessa indul-
ta revocant, quod ad beneficia quia jurispatronus lai-
corum ex foundatione existunt, revocare non censem-
tur, ista enim in generali reformatione non venient.
Hac regula simpliciter reuocationem non inducit,
sed limitatam, numerum de beneficiis referuatis, sed
patronus ius reformatione non veniunt, ergo de ipsis
regula non intellexit.

Referuatoria. Ex decisione eiusdem 319. parte 1. Iacobii
Tunc.

Mensis expressio an sit occessaria in prouisione,
si vacauerit in mensie referuato.

Cap. XXX.

CVM Papa in octo mensibus vacanta beneficia te-
feruere, ut paucis clericis prouidear, atq; pro-
hibet ne ordinariis in ipsoibz collatione se intromit-
at, frustra beneficiorum alias referuatorum reservatio
data elegerit, ergo mensis expunctione opus non erat in
vacatione per obitum Sylviehl Rota Auditoris. Men-
sis expressio, ut Papa, & ordinarius sciant an in mensie
referuato vacent ordinata est, sed beneficiis referuatis ad
ordinarii collationem per naturam non pertinent, ergo
si ab eo in Curia collatio fieri non poterat, explicare
non oportebat.

Cum Papa. Ex decisione eiusdem 15. parte 3. Iacobii Tu-
nci, & decisione 122. parte 3. libro 3. in Novissimis Moha-
dani.

Regula de mensie exprimendo habet locum, etiam si
de facto vacet. Cap. XXXI.

ITem fuit dictum quod regula de mensie exprimen-
do, quando in beneficio in mensie referuato vacante
pronunciari petitur, locum habet, siue de iure, & facto
vacante, siue de facto tantum, videlicet alio in possessione
existente, cum regula simpliciter loquatur, & vera va-
catione per bonum us obitum habentis, existit.

Item fuit dictum. Ex decisione eiusdem 102. parte 3.
lib. i. in Novissimis Fabij.

Regula referuatoria an comprehendat beneficia
electiua, & alia. Cap. XXXII.

Ducentorum ducatonum valoris referuatoria, be-
neficia electiua non comprehendit, nam Sixti Quar-
ti priuilegio fratribus ordinis Premostraten. de quibus
monasteri, & Abbatis prouidendi facultas, non
tamē apud Sedem vacantibus, concessum est, ac si re-
feruaciones generales, siue speciales ab ipso, & aliis suc-
cessoribus facta non emanarent, ipsa que Cancellaria
regulas, atque alias dispositiones ad ipsa nullatenus ex-
tendi, inservit. Ipsa electiua specialiter nominanda
sunt, item forme priuilegi specialiter derogatorum erat,
quamvis regule Cancellaria Papam non ligent. Re-
gula generali priuilegium fortius est, ergo ab ipsa tolli
nequit. Cum priuilegium derogatoriarum derogato-
ria habeat, ideo contrarium regula succedenti non ex-
sistit, lmo regula mortuo Sexto cessavit, & priuilegium
perpetuum durare debet.

Ducentorum. Ex decisione eiusdem 43. parte 3. Pan-
ti. Acmy Verali.

Referuatio concessa in Alemania etiam in mensi-
bus ordinariis, non derogat con-
cordatis. Cap. XXXIII.

IN mensibus ordinariis collatoribus concessis Ale-
mano in Germania referuatio cum alternativa un
derogatione concessa, concordatis, que i. vim pati
cum natione Germanica facta sunt, namquam deroga-
re censeatur.

In mensibus. Ex decisione eiusdem 2. de privilegiis
Marcelli Crescentij.

Legatus de latere quæ beneficia referuare possit.
Cap. XXXIV.

Legatus de latere vniuersum beneficium referuare potest, & tunc ordinarii consenserunt prohibetur, plura autem in eadem Ecclesia, & sub codice collatore non potest, sub diuersis autem collatoribus permittuntur. Narrativa plurimum referuationum, illas non inducit.

Legatus. i. ex decisione Eiusdem. 74. parte 3. Pauli Acemili Veralli.

Motus proprius de expedientiis literis super retentione quando non habeat locum. Cap. XXXV.

Edm. qui ad Episcopatū peruenit, Moru proprio Clementis super beneficiorum retentione literas expedite oportet. Venerum enim euerū in permutatione Episcopatus de mens lunij locum non habere conclusum est, nam literas super illorum retentione non expedido, in penam non incidit.

Eum qui. Ex decisione Eiusdem. 327. parte 1. Iacobi Turti.

Narrativa bullæ referuationis pensionis cum clausula sine retardatione, an sit verificanda.

Cap. XXXVI.

Et si Papa quadringentorum pensionem super mens Episcopatū Senen, fructibus de Episcopatu contentu referuatur, ad fauorem Cardinalis Siluij cum facultate transferendi, narravister, atq; candide de cedente confessu cassafascio iacobum transferendo, ramen neq; de referuatione, neq; de extinctione constabat, neq; narrativa defacto proprio dici potest, cum de Episcopatū, atq; Cardinalis contentibus pernaret. An igitur iacobus verificate retenetur: cum firmus in iudicio possessorio, narratiuum pro rituali colore sufficiere viñum est. Licet neq; iacobum clericum esse, neq; iudicem transcurrentem Canoniciū sufficiat, tamen si non constat de contraria tanta discussio in hoc iudicio non requiriatur.

Et si Papa. Ex decisione Eiusdem. 245. parte 1. Iacobi Turti.

Referuatio ad effectum absolvitorie probatur ex fama. Cap. XXXVII.

Ad effectum absolvitorie, beneficij referuatio ex communī fama probatur, in canonizando autem probato non sufficit.

Ad effectum. Ex decisione Eiusdem. 10. parte 3. Iacobi Turti.

Narrativa Papæ super referuatione, an probet. Cap. XXXVIII.

Narrativa Papæ, beneficia per obitum N. extra Romanam. Cutiam vacantia dispositioni Apostolicae relata, non creditur, quoniam de facto proprium non existit, in quo Rota feruatur probacionem in contarium non admittit, que contra motum proprium idetur.

Narrativa. Ex decisione Eiusdem. 77. parte 3. Pauli Acemili Veralli.

Narrativa beatis non probat referuationem. Cap. XXXIX.

Nequi ex narrativa brevis de capiendo absq; virio ipsoli, & arretratorum possitionem referuatio probatur, quando Papa per nos beneficium referatum fuisse non dicit, sed aetate, dispositioni Apostolicae ita fuisse referuatum.

Neq; ex narrativa. Ex decisione Eiusdem. 79. parte 3. Pauli Acemili Veralli.

Refutationes scribenda per duos non probantur per vnum. Cap. XL.

Cum autem ordinarii referuationes omnes per duos clericos scribendas esse, per vnum tantum deputatum scripta non probantur, cetera ordinariis Papa si derogatoriam haberet, nulla est. Neq; credentur illud genus, per quod ciuidem iudicium impugnaretur, eligere voluisse.

Cum autem. Ex decisione Rota Romana. 32. dubio Thoma Fafoili.

Beneficium referuatum cui resignari possit. Cap. XLI.

Beneficium referuatum in ordinarii manibus resignari potest, & quamobrem non posset, vacare dicinat, atq; collatio ad Papam pertinere.

Beneficium. Ex decisione Eiusdem. 78. parte 3. Pauli Acemili Veralli.

Referuatio non inducitur per malam expressionem valorem. Cap. XLII.

In quo venus valor non experimitur, nullitas gratia tantum per regulam, non advenit beneficij vacatio inducitur, quamobrem per malam illius expressionem in resignatione factam, beneficium non est adeo affectum, quod ordinarius de illa prouidere non potuerit, Papa manus appoluisse ceperit, ut resignatione effectum fortiori, qua non secuta nullum a resignante us abdicari in est. Neq; resignauit simpliciter, led in favorem, neq; infra viginti dies, post ipsam in curia factam, decedit.

In quo verus. Ex decisione Eiusdem. 419. parte 1. in Nonnullis. Blanchetti.

Referuatio iuris patronatus demonstrat animum, & intentionem cedentem. Cap. XLIII.

Nequi Episcopus, Vuignem, praepositura fundi Georgii commendatarum, neq; alter sancti Michaelis, nisi collegata erigeretur cum patronatus referuatione ad fauorem Ioannis, & Matthei, atq; iure ad canonisticus & dignitates in Ecclesia eligendas precentandi, commendatas ipsas cessaret, neq; Ioannes, & Mattheus bis mille pro dote, nisi animo patronatum acquirendi desiderent, quamobrem commendatam celsio ad collegiate erectionm, atq; huius iuris acquisitionem correptissima fuit, & ipsa met supplicatio, quæ omnia narrabit, atq; ipsam facta, quæ connexionem habeant, declararunt.

Neq; Episcopus. Ex decisione Eiusdem. 491. parte 1. in Nonnullis. Adbrandini.

Referuatio Papalis obstar agenti possessorio. Cap. XLIV.

Agenti possessorio Papalis referuatio obicitur, si ante, sive post petitorum iusponsem, & restitutio denegatur, quia decretum nedum afficit titulum, sed etiam possessorium.

Agenti. Ex decisione Eiusdem. 10. de causa possessoris. & proprietatis in antiquis, & decisione. 536. legibus Bellameris.

De eodem, & quando fallit. Cap. XLV.

Acti pendente liti spoliatus fuerit, judicis officio sibi iubetur, vbi possessor non requiratur, sed quod ius detinet, tempore expulsione, sufficit. Alijs ciuilem tantum possessione, ipsam referuatione afficere videbatur, naturalem autem occupaque, criterio quo ad

Papan

Tom. VI. Tít. Reseruatio.

245

Papam tantum, secus quod ad extrancum afficere dabant.

At si pendente. Ex decisione eiusdem 11. de causa posse & proprietatis in Antiquis.

Reseruatio extincta quomodo conualescat.

Cap. XLVI.

Quæ semel effectum habuit, ab eis noua Papa voluntate reseruatio non conualescit, ideo si prouisus de refusato, ante possessionem adeptam obicit, reseruatio expirat, quoniam in corporalibus ius, praeter possessionem corporalem apprehensum queratur, ergo ordinarius prouidetur non prohibetur.

Quæ semel. Ex decisione eiusdem 24. de probandis in Antiquis.

Reseruatio an expiret per prouisionem factam per Papam. Cap. XLVII.

Prouisus de vacante apud Sede si idoneus, non ex minatus absq; bullis abiit, atque obiit, aliqui si per tetes tali probetur, extra curiam vacare dicebant, alii vero, etiam in Curia, quia gratia conditionalis erat, & morte praecutus non adimpliebat.

Proculius est. Ex decisione eiusdem 3. de serujs in Antiquis.

Exceptio reseruationis an sit admittenda contra spoliatum. Cap. XLVIII.

Si in possesso reseruationis exceptio opponatur, ad probandum admittendus est, nulla enim exceptio etiam in interdictione recuperandi denegari. Gratia verificatio accessorie, & administrativecum ad probandum accedit, & si inconveniens fiat, vel generalis, vel specialis reseruatio fuerit, nihil referit.

Si in possesso. Ex decisionibus eiusdem 191. & 197. parte 3. Iacobi Putri.

Si Possessio impedit per reseruationem. Cap. XLIX.

Decretum reseruationis effectum possessionis impedit non ipsius traditionem, iesito quoque quid non mine Ecclesie per possessorum bona fidei geritur, vadum est, quoniam non à doute possessionem, sed à usurcationi administrandi potestare, eis qui pro talibet, approbante primit, itaque beneficiorum reseruatorum collationes, nomine ecclesiæ ab ignorantia reseruatione factæ propter bonam fidem, atque publici offici, & utilitatem rationem tolerantur, atque validæ sunt. Elecio ex publico errore non immatur, sed per reseruationem nulla est, quoniam vota publici offici ratione non praestantur.

Decretum. Ex decisione eiusdem 66. Aegydi Bellamare.

Electio contra reseruationem ex iusta causa factam est nulla. Cap. L.

Rege Christianissimo inflante, Papa Ecclesiam Viñam reseruavit, ut discordia inter Cardinalem Rotomanensem, & Georgium Archiepiscopum Narboensem, per dicta Ecclesias fedari posset. Cum omnium Ecclesiastiarum dispositio ad Papam pertineat, electio Antonij de Claramonte contra reseruationem, & prohibitionem nulla est. Iusta reseruationis causa est, ut Regis Caroli precibus satisficeret.

Rege Christianissimo. Ex decisione Parlamenti Delphini 1249. parte 1. Francisci Marchi.

Iu[m]patronatus mixtum quo ad reseruationis effectum mere laicum iudicandum est.

Cap. LI.

Laicorum iuspatronatus sub reseruatione non comprehenditur. Quod si mixtum existat si laicorum

indicandum est, Papa in totum non derogaret, ergo magis clericorum esse concordendum videatur, sed ita dubio occurrit ei, nam cùm mercede laicorum est, pro parte derogat, cum autem mixtum, admittere non vult, pars autem clericorum derogatione non indiget, & cum sola laici remaneat, in totum derogat, Itaque quod ad reseruationis effectum, velut mere laicum iudicatum est.

Laicorum. Ex decisione Rota Romana 157. parte 3. 14. cap. Pntr.

Reseruatio pensionis super fratribus beneficii, in quo stat regreflexus, an valeat si mentio de eo non est facta. Cap. LII.

Supervenienti nisi in causibus à iure expressis, non inducitur, cum autem aliquid à futuro euētu dependeret, quod esse, vel non esse potest, dispositum non reperiatur, ergo pensionis reseruatio super patrochialis, ad quā Titius habens regressum non consentit, nulla declarata est eius solitu[m] in accessu euētum, cuiusdem mentione non facta, surrepotia diel non debet.

Supervenienti. Ex decisione eiusdem 97. parte 2. Iacobi Putri.

Determinatio expediendi literas in beneficiis reseruatis. Cap. LIII.

Vando infra sex menses de beneficiis reseruatis litterae expediende sunt, illud tempus à die notitiae reseruationis certe incipit, praesertim in multum antiquis, quia ignorari poterant.

Quando infra sex. Ex decisione Rota Romana 122. parte 1. Iacobi Putri.

Reseruatio an possit permutari in manibus ordinarij. Cap. LIV.

Reseruatum in manibus Ordinarij, permutari non potest, at si per cessum, & decepsum ita fuerit, etiā si per cessionem ex causa permutationis comprehendit, cum enim permutatione cessione incipit, vrum est dicere per cessum vacare.

Reseruatum. Ex decisionibus eiusdem 913. parte 3. lib. 3. ad novissimum Tholomei, & 262. parte 2. Iacobi Putri.

Reseruatio quando inducatur per unionem. Cap. LV.

VNIO ad vitam facta, reseruationem inducit, cum enim Papa manus appolluit, ordinariis ea difflata se intromittere nequit: Si de beneficio vacante, & non pleno facta est, conferre non dicitur, sed manus apponere, at si de collato, & pleno fiat, palliata dispensatio dicitur, & non inducit.

Vno ad vitam. Ex decisione eiusdem 2. de parochiis Martelli Crescentij.

Super translatione pensionis concordia comunitate Papæ facta semper præsumitur durare. Cap. LVI.

Concordia cui beneficium Sedis facta, sufficiuntio. Nequid ad resignandum data capitulum, in quo Cardinali S. Crucis concedebatur, ut de pensione reseruata vixque ad sexaginta transference possueret, atq; in illi Cardinali Cauitatem in personam à Sancta Crucis nominatae conferente teceretur, casuum est, Mox eandem pensionem abiq; nouo consenuit Cauitatem. Sancte Crucis fibi reseruauerat, dubitatio est exitu, an Cauitatem voluntaria posse collaturam durauerit, & placuit negativa, qmvis ad mortem omnia in concordia contenta con sequendo, & ita cassationi acquefcentes amplius de causa puto cassato à Papa obtinendo, cogitasse nō videbatur.

Concordia. Ex decisione eiusdem 370. parte 3. lib. 3. in Novissimus Fabij.

X 3 Re-

Referatio penitentis facta ex causa non transit ad successores. Cap. L.VII.

Fraciscus Procuratorem eum potestem substitutus, di ad referendos penitentis coniunctionem, in favore cuiusquecum prius libe. vita, Ferdinandum constituit, hic autem Martinus eodem consilio substitutus Melchioris figura, si sita Sanctorum pluerent ob labores, & expensas in negotiis Francicis in Rota factis, sed Martinus nullatenus laboris causam expedit, nec aliter quod pessimo referenda fuerit, ita et ad successores transire, Proprietas Domini referendum invalidam esse responsum, quoniam ad contentendum ex labore sua mandata in datum est, ergo illius figura non faciat, scilicet ex resignationis causa, a recto facta est. Si Papa, ex bacis relectari, dictum est, ad successores transire non permisit, sicut solet, si ex resignationis causa sit. Ieiui expensarum causa, propter quas coniunctus potuerit, illicet auct. ideo si Sancti sue pluerent condito in mandato populi est, ob defectum iugis causa singularis deficiat utriusque mandantis intentione, atque penitus nulla existit.

Franciscus. Ex decisione eiusdem 670, par. 3, lib. 3, in novissimis Paleottis.

Referatio titulum, & possessiopem inscias, quoque duras. Cap. L.VIII.

Licer beneficium in Papa manibus resignatum, referatum dicitur, tamen possidere a titulo, & beneficii iure quid separatum existit: Quamobrem cum Procurator in manibus Nuncij, liberè resignasset, & ab hoc prouisus possessionem ceperit, non poterat prouisus Apostolicis ob resignationem in Papa manibus fidam de possessione illius indecere, quia aliam à Papa invalida collatione facta, ordinarius, ex quo referatio duraret, coforce non posset. Nec ideo ordinarius alios intrudendi occasio praedebetur, quoniam in frumentis, & expensis, atque possessionis restitutione intrusus condemnantur. Referentiū nimirum apprehensis possessione, non cessare absurdus est, ita enim prouisus per legum item non potest, & aliorum possessionem bona fide occupantium inficeret.

Licer beneficium. Ex decisione eiusdem 512, par. 3, lib. 3, in novissimis Paleottis.

Referatio ex quibus non prohibetur.

Cap. L.IX.

Cum non constet ante prouisionem ad Episcopatum beneficia habuisse, neque postea in titulum dependentem obtinuisse, beneficia referata dicim non possunt.

Quum non constet. Ex decisione eiusdem 990, par. 3, lib. 3, in novissimis Tholozani.

Beneficia referata, & ip. manibus ordinarii ex causa prouisionis resignata, vel vacante, sed ab eo consecra non possunt.

Cap. LX.

Resignatio beneficij referatur, etiam ex causa permutationis, veram vacatioem iudeat, quoniam vera collatio, & institutio sequitur debet, quae de nos vacat, tamen non potest: Sed ad Episcopum, adiutando cum permissionibus, conferre valeat, certe in non referentis non impeditur, referentia autem neque consideramus vigore copiarum possunt: Quicquid in contraria disponitur, referendo inservit, ergo conferendi potest, atque omnino disponendi modum tollit: Quamobrem resignantes pro permutatione perficienda, atque collatione eiusdem facienda, ad Papam recurrere debent. Quid-

si petuantates ad suum beneficium sedere vellent? Ali quibus ita ad aquitatem videbatur, cum culpa carerent, referentia necesse eriperent, & non paucii non debere certis omnibus contraria vijantur, non cum vere vacauerint, abique nona collatione habent, non possunt, & tunc rigor iuri scriptis equitati praetendens est.

Resignatio beneficij. Ex decisione eiusdem 1. doverum permutatione in nouis.

Referatio mortuorum, proprio concessa valeat, non obstantibus, &c. Cap. L.X.

Iterarium Papa tempore aferunt, meo proprio, non ad tuam, aut alterius pro te nobis obligatae petitionis ipsiusmodi motus, ut plurimum mendicentur, ergo ad partis omnium in concessione videbatur, & ita Concilium Lateranense contra Cardinalem Campegiū locum habere videbatur, quo referentiae ad infinitum fieri debet prohibebatur: Verum cuncti vero, proprii vesboris tenore, contumaciam conclusum est, etiam suppedito, quodlibet instans facta non valerent, quoniam contraverbiū sensum interpretatione finis non debet, ex quibus clara, atque certe probata relinquit, & coniectura cessare debet: si in eadem gratia supplicatum aliquo peccatum, atque concessum est onus, proprie factum est, in portione significatio accipientium est, & quod motus proprii supplicationem praeterierit, ita quod per ipsius blasphemiam gratia vitium recipiat, & de obrepitione dici non possit.

Literaturum Papa. Ex decisione eiusdem 1. doverum referentibus Guglielmi Cossadori.

Referatio exceptis nominationibus, intelligitur de validis. Cap. L.XI.

Beneficiis quod Episcopo Ploem, Regis Polonie, oratores referuntur oī, vacanti, sed quia per regulam cancellariae nominandi familiis recutata erat, frustra nominatos ab eodem Regi Episcopum excludere tentabat: Illa enim clausula, exceptis nominationibus praefato Regi concessis, quae in oratione referentiae polita fuerat, eorum solum, quae validis tenebatur, referentia non inducuntur, ita scilicet res eo uterque licet. Quis pro effectu granis rationes, qui deinceps non remittere dicuntur, Papa quod nullum in effectu in fortissimamente conservato non confutet.

Beneficium. Ex decisione eiusdem 3. de referentibus Anglicani Cossadori.

Referatio inducta per regulas est generalis, non specialis. Cap. LXII.

Maximiliani Bouanorii, Rca. Loeme, preces partitum, obtinuit facultatem ad graueque beneficia, quae generaliter referata non forent, cum autem in misericordia referenda per Regulam vacante, Roma per ipsam generaliter, tamen non differt, quoniam per verbum generaliter, omnia ista mentibus vacantia referuntur: Item ex interpretatione Summi Pontificis id comprobator, nam in secunda regula postmodum ostendit quod se specialiter in premadiocentes referunt, in tertia vero generaliter omnes maiores post Pontificalem dignitatem, verbiom proprietas à Principe, & eius assistentibus ignorari non presumuntur: At Papam voluntate penderit in generali, vel ipsius descendit sit, sed ea est naturaliter ostentatio, que ex auctoritate naturae sumitur: Hoc regula ne quaeconque corporibus, neque de certis species exstitit, ergo generalis est. Officium beneficia per extrahendem ad Regimen generaliter, referantur, ita, ergo identiques regulam conciendam efficiunt, quidem extrahimus corpus

corpus constitutiones existunt. Nisi generaliter per regalum exprimitur, semper specialis reservatio per ipsam facta est, sed Papa sic exprimendo, a cuius voluntate dependet, generaliter fecit, & Cancelleria, que in similibus Papa's organum exigit, post eius obsequantia menses colligere generaliter reservata examinat, quamobrem eius auctoritati standum est. Collectorum, & subcollectionum beneficii specialiter per regulam reservata dicuntur, sed alia ipsum verbum generaliter non habebat, a cuius expressione tota declaratio dependeret.

Maximilianus. *Ex decisione eiusdem 3. de reservationibus Guglielmi Celsatori.*

Reservatio mentalis qualis sit, & de eius effectu.
Cap. LXIV.

Mentalis reservatio est, quando persona, pro qua fit, non exprimitur, immo etiam si cadem die declaratur, atque in eadem carta, & sub eadem data sit, talis est, nam in instanti post reservacionem factam de persona cogitare praeiungitur, prout motu proprium preuenire supplicationem dicimus, venturam cum diuinum intercallo fieri, cautius est. Huius proprium est, ut generalibus recuperatoriarum regulis non claddatur, & ne prouisio quidem vacat, si expressa mentio de ipsa facta non est, alias Papa intentione defecit dicitur, & beneficium de iure propriei mentalium vitium vacare dicetur. Per successorem fieri debere conclusum est. Quamvis sedi Apostolice reservatum non sacerdoti, cum in vita Papae sive per obitum, sive sub quoque modo vacauerit, effectus consummatus expirasse non diciatur. Solus Papa de mentaliter reservato prouidere potest, ergo & per seipsum declarare.

Mentalis reservatio. *Ex decisione 4. de reservationibus eiusdem.*

Mentalium reservationum qualiter mentio facienda sit, ad hoc & prouisio valeat.
Cap. LXV.

In clausula suspensio omnium reservationum, si mentalium etiam, vel in nullius fauorem dicatur, si neque in supplicationis corpore, neque in ceteris clausulis mentalium, aliquod verbum factum sit, etiam ex resignatione in manus Papae facta prouisio infra dicta non debet. Cum suspensione mentalium ad effectum resగogantur tantum confessio solita, ita facta non fuerit, etiam tali per prouisio facta, in iuri communis fieri non requaeret, atque omnibus in supplicatione petitis correspondet. Clausula suspensio grata pars est, in quaque auxiliis cancellariet aut restituixisset, si de mensu tali prouidere noluerit.

In clausula suspensionis. *Ex decisione 5. de reservationibus eiusdem.*

Reservatio mentalis dicitur comprehendere etiam canonicas, & praebendas.
Cap. LXVI.

Quid si inhibeatur cum suspcione quibuscunque, quascunque gratias, etiam mentales, & in nullius fauorem prosequentibus? Canonicas, & praebendas in mensu reservatis, contineat non videatur. Sed contrarium est resolutum, nam huius proprium est, ut in reservacione mente persona facteta sit, cum igitur mentalis suspicatur, etiam que in postero fuerit manet, & omnino modo talis est, intellexit. Verbum prosequentibus vel in non mentalibus, vel persona declarata, verificatur, nec resolutio, & exclusio gratiarum, quas nemo prosequitur appropositi dici debet, sed quia ut pluitum modis, qui reservationes alias gra-

tias curat, non igitur quas aliquis, sed etiam quas in suis oculis prosequitur, suspendere voluit.

Quid si inhibeatur: *Ex decisione 6. de reservationibus eiusdem.*

Mentalis reservatio quando expiret per prouisionem & per commendam.
Cap. LXVII.

Omnes reservationes per prouisionem expirant, quamvis mentalis, quando persona grata sit, quamvis in commendam procoideatur, vt enim huius quadripartitae desiderat, personae declaratio, non autem prouidendum modis insufficit. In ceteris non attenditur, ideo per commendam ad vitam, vel per visionem non expirat. Prouisionis verbum largè in mentali accipitur, vt omnem modum, per quem ecclesia prouidetur, comprehendat, & commendataria quod ad fructum percepitionis à titulari non differt. Persona grata deprehendit vel per narrativam, vel per relationem, que ad reservationem declaracionem, que effectum habuit, omne mentalis vinculum sublatum est, cetera reservationes species sine à commenda, sive ab vnione cuiuscumque firmiores remanent, nec est verisimile quod constante commenda in titulum prouidetur cogitascat, statim enfrustrata resuatur, nam & caleri, quem non cogitasset, in commendam daret. Si mentalis per commendam non extinguitur, centum annis, & ultra datur posse, & ratiocinio vinctum ignorantes, atque etiam Papa decipi, erit validum, nullum de mentali sermone in faciendo, prouidere, & circa ipsius extinctione adiungenda est.

Omnes reservationes. *Ex decisione 7. de reservationibus eiusdem.*

Reservatio dignitatum in cathedralibus an comprehendendat, & nunc, que ibi sit.
Cap. LXVIII.

In tegula tercia omnes maiores post Pontificales in cathedralibus, & Metropolitana referuntur, si per quia dubitationis locus existit, at in collegatis Ecclesiis, que vicinam tantum habent, & per se sint, locis habebat, intercedit sylla Romane Curiae pro affirmativa allegatio, sed in specie de dignitate monachicaria, quia animarum in claustris habeat, inchoatudo non habet, ictus hanc, de qua negotio est, non comprehendet, receptus tamen omnium opinio existit. Reservationes quidem odioles sunt, & in praetitulum ordinantur, atque alternativa belli illustremus extendentes. Papalis dispensatio, nisi expressa dicitur, Curatam non comprehendit, multo nimis quae duplicitate claustris habeat, nam & de canonicis, & de parochialibus cura mentem, nem scilicet optinebat, si comprehendere volebatur, sive per equipollentiam expressum. Cum in claustris dignitatem habentem comprehendere volebit, non ipsa dignitas, sed Ecclesia reservata dicitur, qua ratione omnes Doctores unanimiter contra illam in sylla concludunt.

In regula tercia. *Ex decisione Poi Finizianen 63. parte 2. Borgiani Canticante.*

Reservatio cessat propter alternatiuum, & quimodo ad claustrum Episcopum pertinere probetur.
Cap. LXIX.

Mensis Augusti propter alternatiuum, qua tunc gaudebat Episcopus reservatus esse deferat, & meditatio dignitatis dispositio, ad eum liberam collationem pertinet, ita in Regula Cancelleria legitur, atque in Rota decisum est. Quamvis autem prouisio dignitatis Ecclesiae cathedralis communis Episcopo

scopo cum capitulo esse solet, tamen ex consuetudine, vel concordia, sive alio modo solum Episcopi esse potest: ex multis vero, quae deducuntur, ad iohannem Episcopum pertinere vitum est, nimirum ex testibus de publica voce, & fama, qua probatio sufficit, quando de pertinentia collationis agitur, inter prouisos quoad inferiorem ab ordinario, tantoque magis ad ordinarij, cuncti qui prouisi famorem, etiam in contra prouisi Apostolicum ageretur. Item causa difficultatis, quando cum fama ad maiuscula concordant, maximum autem admiculum est, confessio eiusdem capituli, contra quod agitur, eum etiam declaratio in retrospectu ad monitionem judicialiter repetita fuerit, bene testes in curia ex initiatu solo ordinario, absque capitulo de pluribus collationibus factis, deponunt, que effectum fortius fuerint, idem de simili eiusdem Ecclesie dignitate, precentoria appellata, ex quibus Episcopi quasi possebant arguitur, in conferenda similitudine dignitatibus, in quibus eadem possidendi causa existit, vt pluries refutentur eis, & quod huiusmodi quasi possebant, etiam ad exclusiones referentias Apostolicas sufficit, & quamvis praecettoria ab ordinario prouisi, nouas prouisiones a fide Apostolica imperatim tolluntur, non tam effectus prouisionis ordinarij tolluntur, nisi alter de curia non sit, & consuet, prouisiones Apostolice non mutant statu, sed illum corroborant, atque declarant, quando de statu contrario non conflantur.

Mensis. Ex decisione Rota Romana 615. parte 4. in nouissimis Seraphini.

Beneficia cubiculariorum honoris Pontificis non comprehenduntur sub regula referentiotis.

Cap. LXX.

Beneficia cubiculariorum honoris Papae, nulli responderuntur inveniuntur, neque in regula tercia, neque in constitutione Pauli Terti, neq; in bulla Iulii Terti, nec denique in festa regula. Cum tercia loquatur de laicis continuis commenabitis, nisi concurret utraque qualitas, locum non habet, in huiusmodi autem cubiculariis ambo qualitates deficient, quoniam continua commenabilitas corpore, & dentibus costrahitur, ex autem solo, quod patrem a palatio recipit, ita dici nullo modo potest, ille panis solum honoris canis datur, pec in solo pane viuin homo. Nec apparet de aliqua Papa declaratione, vel priuilegio, quod huiusmodi cubiculari veri familiares, & continuo commenabiles per fictionem sicut. Constitutione Pauli in cubiculariis officiis loquitur, sed cubiculari honoris officiales non sunt. Bulla Iulij ad declaracionem constitutionis Pauli facta est, quia illos tantum prelatos continebat, qui patrem officii ratione percipiebant, quam ad eos prelatos extendit, qui solo perfunctorium intuito, absque officiis consideratione pacem habent, sed illi cubiculari prelati non sunt, & referentias regula stricte interpretanda est. Regula sexta huiusmodi cubiculari, qui non adhuc erant, comprehendere non potuit, præterea eos, qui ab eadē regula cubiculari nominati prolixi sunt. Nec in literis Gregorii decimi quarti ius fieri potest, nam quicquid dicendum sit, ad effectum expediri gratis, cum agitur ad effectum referentias, quam plene & concludenter probandum esse plories decimus sicut, nullo modo probant, tum quia narrativa ad partis instantia emanavit & non motu proprio, ram quia de predecessoris facto est.

Beneficia. Ex decisione eiusdem 691. parte 4. in nomis Lanzellotti.

Facultas disponendi de re tenuatis non tollit, per regulas. Cap. LXXI.

Regula referentioris facultatem de reseratis disponendi concessam, non tollunt, ergo in nomine minorum Reclotes ad Vicarias, quod ad caput euām in referentia, vigore constitutū iōnis Pj Quinti pertinet, nullo modo aufer, neque certe fert, quod induit, & p̄tini legia de reseratis disponendis. auferat, quoniam non inde facultatem per viam legi, & concessam tollit, quae specialiter notata digna est, ad effectum, ut libelata conseruat.

Regula. Ex decisione eiusdem 694. parte 4. in nouissimis Litta.

Referentia regressus, qd. pid operatur.

Cap. LXX. II.

Regulus referentio beneficij, um simpliciter non Rothet, sed tantummodo ius, id rem referentiam dicunt, quamobrem ius in re referunt utrum non dicunt, neque effectum, alias sequeretur ab iustitia, quod si familiaris moretur antequam regre. Mori fieret locus, si postea illi decederet, qui obtinbit, referentia esset, quod dicendum non est, cum ex p̄tia, ut illius varet, qui familiaris Cardinalis non est. Præterea ea certum est, quod per Papam prouisionem causa rei, ut referentiam cessare facit, cum tunc temporis regre illum habens, amplius familiaris non existeret. Illa p̄t vobis, quia tempore familiaritatis habet, eventualis est, & cuī clausula exerceat prout ex tunc, quia tantum ius ad rem tribuit.

Regressus. Ex decisione Rota Romana 315. Seraphini Oliarij.

Extensio concordatorum non capit beneficia referentia. Cap. LXXIII.

Cum Canonicatus iu mense Iulij referentio vacans, ideo eiusdem collatio vigore induit ad Cardinalem pertinere dicuntur, illa autem Capituli præstatio vigore concordatorum, illortumque extensionis ad ecclesiasticam Virdunensem facta, locum habere non potest, quoniam extensio beneficia referentia capite non potest, & licet præterderetur referentiationem cessare, quia sacerdos illi Adamo contulerat, qui postea, literis non expeditus liberè in manibus eiusdem Cardinalis cesserat; tandem quia collatio Federico facta erat, tanquam de vacante per obitum, momentanea, ut illius acquisitionis nullam rationem habendum esse, alia resolutum fuit.

Cum Canoniciatus. Ex decisione eiusdem 1306. Seraphini Oliarij.

Concurrente referentiatione propter familiaritatem Papæ, & Cardinalium, vita preferenda sit.

Cap. LXXIV.

Super eo, quod Comes familiaris Cardinalis, S. Belli, cum eo in concione ante Sextum ingressus, illo defundit familiaris Cardinalis de Aragon factis, est, dubitatum fuit, au Comite mortuo, cuius beneficium collatio ad Papam pertineat, in quam sententiam Rotavnam miter inclinavit, nam concilium à Sexto eti, indubitate, & non sicut familiares, & continuo Papæ commenabiles cum claufuli amplissimis creati sunt, qui eos pro talibus cum decreto irritant, & claufula libelata, haberi mandat, cm autem Comes illo priuilegio vix suffit, partem pecuniarum inter conchuias, distributum accipiens, atque pensionem transferens, ad familiaritatem accepit, et coufensus expiatus parte accessit, hec maior familiaritas minorem cesseat.

cessare facit, & satis est, quod ad effectus ex verâ familiariate prouenient, Papâ vt pro talib[us] habeantur, disponere posse, & p[ro]p[ri]e tationis dispositio in causa vero, etiam in ficto locum habetur, propterea si quis decimus est, Prothonotariorum non paricipantium beneficium est, qui et privedicu[m] familiares sunt, retemata esse; Comes primò Sexti, deinde Cardinales de Aragonia familiariates extitit, licet igitur per mortem Sistii dissoluta fuerit, tamen affilio adhuc durat, quamobrem Prior reseruatio ex Sexti familiaritatibus posteriori Cardinalis praeferenda est. Si quis in familiaritatem vnius Cardinalis beneficia obtineat, deinde ad alterius familiaritatem se conferat, & in ea decedat, licet prima cessauerit, tamen priors Cardinalis confensus, non autem fecundi requiritur, qui causâ in regula reseruationis aperte deciditur Papa dupl[ic]a reseruatione beneficia onerare non solet, sed hoc intelligitur, quando principaliter ita disponere, in consequentiam fecis est: nam cum aliquem verum familiaritem, & perpetuum commensale crearet, statim legis dispositio eius beneficia referuntur, fabrinit, quædammodum creatu[m] eis per privilegium, statim oneribus subiectur, atque prerogativis civilitatis gaudent, & praedicuntur. Cardinalis in conseq[ue]ntiam succedit, neque tale videtur efficaciter habenda sit, cum pauci ex familiaribus illorum, Conclaves interdiu[n]t, & frequenti, qui seruibus ministerijs deferuntur, quibus beneficia conferri non silent.

Comes. Ex decisione eiusdem 1251. Seraphini Oliarij.
Beneficia vacanta per obitum cubiculariorum honoris, non dicuntur esse referata.

Cap. LXXV.

*C*ubicularius honoris Papæ, soli panis à Palatio recipiendo, non adeo familiaris dici, viuis est, & cuius beneficia tāq[ua] referuata imperati possint recepcioni patris per vincum tellitus probata non relevat, & cum ratione non cœcludatur, dictum intrinsecus, item si ex alia occasione habete ponit, non ideo probatur, quod continuo recipere, ex fide autem comparsa camera sold panem recipere constat, non potest igitur dici huiusmodi cubiculariorum beneficia reseruata esse, cum in nulla regula cautum reperiatur. Regula de familiaribus continuo commensalibus, virtutique qualitatem requirit, sed recipiendo solum panem non contrahit, tam in solo pane homo non vixit, nec Papa vñquam declaravit huiusmodi cubicularius per fictionem verē familiares, & continuo commensales existere. Regula Pauli Tertiij de cubiculariis officialibus, ad cubicularios honoris extendenda non est, & cum continuos illos commensales faciat, qui re vera non sunt, ideo veluti odiatio extendenda non est. Declaratio autem Iulij Terii de Pratalis, qui occasione officij panem recipiebat, extendendo eam ad praetatos, qui soli intuito personarum, abique alla officij consideratione panem habent, ad alios causis extendenda non est. Regula de cubiculariis, & curfitoribus honoris cubiculariorum comprehendere non potest, ne ultra numerum illorum in erectione collegij praescribitur, & antiquos familiares, ac continuos commensales pro tempore existentium Romanorum Pontificum, aliquis illorum nomine usurper, praesertim quia de tē pore editionis regulæ amplius cubicularij non existent, quamvis ab initio regulæ de illis cubicularijs intelligenter, qui officiales non erant, tamen superueniente Bulla Leonis, cum prohibitione, quod nullus alias preter eis presul, i.e. dici posuit, ideo de istis regulâ intelligi non debet, inconveniens non est, quod ratione maioris dignitatis, quam aliis cubicularijs secreti habent, coram beneficia referuata sint; Beneficia vacanta per obitum Cappellani honoris referuata

est, aliquando conclusum est, fed inde ad cubicularios honoris inferri non potest, item quia ratione contingit communis latitatis tunc retenuta esse poterant.

Cubicularius. Ex decisione eiusdem 44 parte 1 in volumen Lancelotti.

Reseruatio comprehendit ius patronatus ex primitu[re] legio[n]e, secundis ex fundatione, & dotatione.

Cap. LXXVI.

*A*Excludendam reseruationem in mense Februario, vigore octauie regula Cancellariae, quasi possesso iuriis præcipienti non sufficit, nisi in patronatu ex fundatione & dotatione expresta probetur, n[on] si ex priuilegio comprehenditur, & possesso inde procedens auctoritas proutum A postolicu[m] suffragari nullo modo fit. Si monasterii ab initio erat liberte, & Ecclesia aedicata, illiusque studiis in libris Camerae taxari erant, atq[ue] valor beneficij in duocentum exprimitur, quod postea Pontifices concesserint propter restauracionem tanquam si ex fundatione, & dotatione existerent, nō ideo ita appellandu[m] est, quoniam de implemto nō constat, prout debet, & probatio in perlungis, in quibus usurpati[us] spicito esse potest, minime suffragari potest, immo etiam si de implemto constaret, adhuc ex priuilegio competere dicendum est, prout in Rota plures obseruatum fuit, nam ad hanc effectum, ut Ecclesia effet funditus deructa opus est, ita ut noua consecratione indigeret. Ex augmento dotis ecclesia potius dicatur, neque ecclesiastis liberam per augementum dotis in servitutem redigi, inridicu[m] est. In partionatus concessum ex causa oneraria Regula non lubet, sed prius quantum ex penum suen cognoscendum est, & an impensum ecclesiastis equipollat, alias enim ex mera gratia indicandum esse leperaptis in Rota conclusum est.

Ad excludendum. Ex decisionibus eiusdem 58. & 88. pars 1 in volumen Littera, & decisi. 141 pars 2. in eiusdem Pugna.

In materia iurisconferendi per regulam oclauam cancellarie censetur derogatum amplissimè priuilegiis religiosis.

Cap. LXXVII.

*Q*uod per regulu[m] oclauam Cancellarie priuilegiis religionis Hierotolynitanæ derogatum cœnatur, potius relationem factam, dubitari amplius non debet. Sed an idem respondendum sit, stantibus amplissimè derogatoriam clausulis, ad suu[m] religionis, resolutionem est, quod aut illæ deducuntur, ad effectu[m] ne Papa potuerit derogare, nisi illarum forma feruatur, & certum est, quod antecessor legem successori minime imponere potest, aut ad effectum voluntatis, quia dicta formulam non obseruauit, & voluntas fuis ex ipsa regula oclaua colliguntur, cum enim quibuslibet priuilegiis derogasset, cum quibuslibet derogatoriis derogatorij, & tortioribus, ac insolitis clausulis, contenta in illius priuilegiis derogatis dicitur: Accedente clausula quorum tenores, latissime extendenda, quia operatur, ac si illam tenor in regula inlerius est. Ex lectura confirmationis priuilegiorum, potius cœditam regulam facta, appareat nullam de iure conferendi notitiam habuisse, quia nihil dixit, et sic enim, quia facti sunt, ignoratio presumitur, neque fatis suis nec narrare Pape, & religiosus cœserendi habuisset, nisi haec qualitas expressa esset, quia beneficia sub reseruationibus Apostolicis, care non debent. Regule Cancellariae sub generalitate verbœci derogatis non praesumitur. Ex pretermis editi nationis fatis clare appareat, q[uod] Papalium aliud confidante voluit, q[uod] exemptione à decimis vniendicande faciliatem, nec illa quidem reuulidatur, quatenus nulla, vel renocata

revoocata fuissent, sed tantum robotare. Privelegia autem conferendi in mensibus refutatis, quae Pape expressa non fuerunt, confirmasse non dicitur.

Quod per regulam. *Ex decisionibus eiusdem 666. pars 1. & 569. parte 2. in ultimis Damasceni.*

Beneficia subcollectoris refutata sunt, & quid requiratur. Cap. LXXVIII.

Quando agitur de subrogatione gratiosa, docto de refutatione, clericatus probare, & obitum in possessione probate sufficit, ad probandum autem reservationem, sub collectorum suffit, probate satis est, ex litera autem deputationis confare dicitur, iuxta quarum tenorem cautionem de fideliter exercendo debet, atque exercit, cum sufficeret, quod exercere partus suffit, quamobtem cum de tempore dicti officii Canoniciatum obtineret, refutatio locum habet. Ad effectum subcollectoris singularitas sufficit, sed quia per deputationem secundum, primus reuocatus censetur, ideo praevenienda est.

Quando agitur. *Ex decisione eiusdem 715. parte 2. in ultimis Cocci, & decisione 252. in eisdem parte 2. Attributensis.*

Quae probanda sunt ad effectum reservationis in mente refutato. Cap. LXIX.

Ad effectum reservationis in mente refutato, plena, & concludens probatio requiritur, probari autem viuis est, si alter testis, quia vicinus, ratione redat, alter qui videt mortuum, caten autem de publica voce, & fama deponant, enuntiatio ordinarii editio promulgari pro concursum magno momente est, cum ipsius ordinarii praedictum concerner, cum testes deponant Cartarium possedit patrochialel ultra quatuor annos, & per eius obitum vacuisse, nulla alia iuris ipsius iustificatione opus est, licet Ioannes Cartarius titulum impugnet, adhuc durante lite in predicta regula referutoria se fundare potest, & stante triennali, licet de titulo invalido appareat, aliud validus praeimum est, & cum vacatio de facto probetur, faltem clausula illa locum habet, vel alio quoquis modo vacet.

Ad effectum. *Ex decisione eiusdem 49. parte 2. In ultimis Ludonisi.*

Beneficia ante familiaritatem Cardinalium sunt refutata, & quae sunt necessaria pro iustificatione gratiolas subrogationis.

Cap. LXXX.

Rotulus per Cardinalem subscriptus, iunctis admissis nunc plenae, & cocludenter familiaritatem probat, pro adiunctu autem tres testes dantur, tam de eorum scientia, quam de communis reputatione deponentes, qui etiam cocludenter deponunt, quod Hieronymus, quo tempore Cardinalis familiaris erat, possidebat beneficium, de quo agitur, ex familiaritate autem vigore regulariter refutatio intrat, que beneficia, etiam ante familiaritatem adepta, comprehendit, stante igitur refutatione, quia omnium manus ligata sunt, & de praedictum ordinarii, vel altius collatoris agitur, pro iustificatione gratiolas subrogationis, clericatus probatio sufficit, clericatus autem est notiorius, item p. duos testes de fama probatur, qui satis essent, & adducere bonorum faciunt.

Rotulus. *Ex decisione eiusdem 116. parte 2. in ultimis Ludonisi.*

Beneficia subcollectoris, etiam auctum non exercentis refutata sunt. Cap. LXXXI.

Subcollectoris deputationem per testes probari vi-reuocatus censetur, etiam si nulla primi mentio facta fuerit, cum iuramentum de fideliter exercendo prestat, aliud exercitum actualle non requiritur, quoniam in Hispania non semper occasio est, ubi soli Episcoporum spolia colliguntur, & cum per ipsutum non sit, paria sunt acta exercere, & ad exercendum parata esse, ideo verba regula referatoria, qui pro suo tempore officia exercuerint, ad eorum differentiam intelligenda videntur, qui non vere, sed fide subcollectores essent, sicut habentes literas familiaritatis Cardinalium, sive etiam familiares non sunt, privilegio non gaudent. Subcollectoris. *Ex decisionibus eiusdem 252. & 265. pars 2. in ultimis Attributensis.*

Prepositura, etiam si sit prima dignitas electiva, quando vigore concordatorum Pape refutata sit. Cap. LXXXII.

Cum dignitas Preposituræ Ecclesiæ Bremen. prima post Pontificalem dignitas sit, vigore concordatorum inter S. Sedē A pollicam, & Inclitam nationem Germanicam, etiam si electiva existeret, sed Apostolicæ refutata est, nam cum in principali concordatorum dispositione, etiam de beneficiis electivis mentio facta fuerit, & postea in exceptione subiecatur, de causa vero, etiam si de electivis intelligentem est, quoniam exceptio de regula esse debet, item qui adiectuaria omnium qualitatibus in precedentibus dispositionibus expressam, repetitione indicet. Beneficia certo generi personarum debita, sub reservatione cum sua causa cadit, ut scilicet personis de illo genere conferantur, & ita negotio maturè discussio aliquando resolutum fuit. Quod Prepositura Canonicæ collata non fuerit, in iudicio exercitum, vigore Brevis agendum non est, in quo clausum iustificari, nisi est, constituto quod primi post pontificalem dignitas sit, reliqua ad iudicium ordinarium remittenda sunt.

Cum dignitas. *Ex decisione eiusdem 580. pars 2. in ultimis Cocci.*

Beneficia an per regulam refutata sunt, quoniam collatio ex immemorabili ad aliquem pertinet, absque immemorabili derogatione. Cap. LXXXIII.

VAcantia post translationem Episcopi usque ad successorum prouisionem, atque a die ab eo pacificam possessionem, per regulam Sanctissimi, refutata sunt quid si ab immemorabili tempore Episcopi translati ante adeptam possessionem conferre soleant. Cum immemorabili priuilegiū uiri habeat, atque ex ea melior titulus allegari posse, ex ista probatione, remissione reluantia sequitur, & collatio Episcopi sufficiet, cum regula secunda, quae particulari derogatione indiget, immemorabilem non tollat. Sed consilio Sacro Tribunalis fundamenta pro contra parte, valde vigore, viuis est, nam cum regula secunda de privilegei quomodolibet pertinentibus loquatur, collationem, quae & de iure communī, vel speciali, aut præscriptione, consenserit, vel priuilegio Apostolico cōpetit, comprehendit, immemorabile autem, & priuilegium pari passu ambulant, ergo etiam si ex immemorabili ad collationē aliquius pertinet, refutare volunt. Cum Papa sciret collationem vel de iure communī, vel speciali ad aliquem pertinere, ideo refutatio absque aliqua derogatione satis fuit, ita priuilegum de non foliū uendis

Tom.VI. Tit.Reseruatariū: Tit.Residentia.

255

uendis decimis concessum sufficietur, etiam si meatio
facta nō fuerit, quod ad Archiepiscopum, & Capituli
pertinet. In regula votaria quia ad confuetudines
optandi derogare oportebat, quoniam de tollendo in-
re tertii agebatur, sed super collatione Papa principali-
ter disponit, ideo propter vicia quomodo libet perti-
nentia, immemorabili derogare non opus erat.
Vacantia. Ex decisione eiusdem 614. par. 2. In ultimi-
coccini.

Electus vigore induit preferendus est prouiso Apo-
lico, tanquam per obtum familiaris Cardinalis.
Cap. LXXXIV.

Super eo an electus à capitulo debat prouiso Apo-
stolico praesertim, vniuersiter in affirmatiuam partē
itum est, propter induitum Capitulo concessum, ut
canonicarius in quibusque mensibus vacantes, et si
quomodo liber affecti, & reseruat existant, Capitulum
per electionem prouidere possit, Attilius igitur pro-
pter capitulū electionem, atque Episcopi confirmationem,
dicitur fundatam intentionem habere, Dominicus
verbi, qui ob refectionem ex capite obtutus fami-
liari Cardinalis sibi à Papa prouiden obtinuit, in deroga-
tione illius induitū fundamentum facere non debet,
quoniam longè post electionem, & confirmationem
Attili, derogatio facta est. Nec induitū per clausulas
derogatorias causa regule, derogatum fuisset, vñam
est, quoniam illas refectionem tantum odio inco-
mpleta in regula conteruntur respicunt, & vñtra eam non ex-
tenduntur, omnia ipsius regule verba ad ibi disposita,
sufficiunt. Quod Decreto orientis in septima re-
gula appositum ad regulas precedentes reseruat, op-
timo tempore dubia, in Rota vñia sunt, ideo nihil firmatur,
aut conclusum est. Moderatus induitum per Sandi-
sum disposita, de vacantibus sed Sodem loquitur,
quorum collatio ad Cardinales pertinebat, & hencenā
beneficiorum vacuum per obtutum familiarium Car-
dinallium mentionem faciat, tamen illa verba ad ipso
Cardinalium induitū, referenda sunt. Per clausulas am-
pliissimis in induitū Capitulo concessio apposita, refe-
nationibus in corpore iuri clausis, derogatum non ap-
paret, nam fata est, quod extra usages de refectione
nibis disponentes, de ea, que per obtutum familiaris Car-
dinalis est, non disponunt.

Super eo. Ex decisione eiusdem 707. parte 1. in ultimi-
coccini.

R E S E R V A T A R I U S .
Si reseruatoria exigit pensionem non potest variare
in fructibus. Cap. I.

Reseruatoria, qui septem, vel octo annis pen-
sionem exegerat, potest variare non possencia
omnes fructus exigere vñam est, quoniam al-
ternauit in literis cœcif. altera parte cœla; amplius
variare non est permittum.
Reseruatoria. Ex decisionibus Rota Romana 114.
& 191. par. 3. Iacobi Putei.

Quis dicatur deceffus in possessione.
Cap. II.

Em, qui resignavit, fructibus sibi reseruat, ita de-
cimus in possessione mortuam esse, dici potest, si vñ-
tra illorum perceptione, sicut in beneficio detentario-
ne deceffus, ob ieritutem formalem in beneficio pos-
sessione perfice dici non potest.

Eum qui. Ex decisione eiusdem 5. Super regula de pub-
licis actibus de Graffis.

Reseruatorius an equifaretur fructuatio:
Cap. III.

Fructibus reseruatis vñque ad summam milie trece-
torum ducatorum in tali fundo, reseruatorium fru-
ctatio equifarari, dici non debet, nam si est certa quā
vñfructus non dicitur, neque ieritutis realis con-
stituta, que pro parte non fit, nec vñque ad certa quanti-
tatem respectus habetur.

Fructibus. Ex decisione eiusdem 3. de renunciations
actibus de Graffis.

R E S I D E N T I A .

Beneficiarii tenentur residere, nisi habeat excusatio-
nen. Cap. I.

Propter absentiam à loco, vñrum beneficiorum priu-
latus est. Evidem si residentiam requirit, tria in-
sta sex mensis nonnullum opus est, nisi per constitui-
tiones Synodalem terminus praefixus est. Sed si
iusta absentia causa existat, veluti pestis, excusatur.
Quid si capitales ibi iniunctas habeat, vt accedere nō
audeat? quid si propter aeris intemperie flare non
possit, dispensatio ne cellaria est.

Propter absentiam. Ex decisione parlamenti Delphi-
nali 679. par. 2. Francisi Alari.

Capitulum potest statuere super residentia in prae-
dictum absentium. Cap. II.

Circa ea, que pluribus vñ singulis communia sunt,
Coronatio consensu requiritur, vt alius prædi-
cione fiat, at si non vere proprio, sed Ecclesiæ, vt su-
gredi communia existunt, maxime pars capituli minori fa-
cit, quamobrem capitulum & super præbendarū fru-
ctibus ad vñam pioi conueniens, & super residentia
in absentia prædicione statuere potest non dabi-
tur.

Circa ea. Ex decisione eiusdem 681. parte 1. Francisi
Alari.

Omne beneficium etiam simplex requirit residentia-
m. Cap. III.

Quodlibet beneficium residentiam de iure requi-
rit, ramen confuetudo obtinuit, vt id beneficij
fructibus locum non habeat, & ita in Rota sep̄ sa-
pissimum est, nisi aliud statuto, vel confuetudine
contraria, aut prilegium caueatur, ex breue autem
quod calibet, neque prilegium, neque residentia
onus probatum videtur, cum effectum babuisse non
conferat.

Quodlibet. Ex decisione Rota Romana 12. parte 4. in
causam Ludovici.

Episcopus existens in diecisi quando residere non di-
catur ad effectum gaudendi alternativa.
Cap. IV.

Propter officium Inquisitorum, quod Episcopus El-
lenis in Cœitate Vlissiboneni exercebat, vñ conti-
nuo permanebat, licet aliquando certis temporibus Ec-
clesiam statim visitaret, & per aliquos dies munera Ep-
iscopalia exercendo, moraretur, prout iacationis tem-
pore contingit, ex ista oratione contracta aperte ad Vlissi-
bonensem reverendam, prout ex vera tenueris fuit, pro-
fessione habeti non potuit, & ita decisum fuit, cum
enim rediit animo recesserit, ibidec residere dice-
batur. Et quatuor alias decisum sit, præsentiam Ep-
scopi

scop per mensen integrum sumit, ad hoc ut alterna-
tiva, gaudere possit, tamen hoc ita intelligitur, si cor-
pore, & tuncem permaneat, se, cui si corpore, & redu-
ctio animi habeat.

Propter. Ex decisione eiusdem. 613. parte 4. in nouis-
mis Lancelotii.

Episcopus quomodo procedit ad priuationem
contra non residentes.

Cap. V.

Onus non residentiam Episcopus ad beneficij priua-
tionem deuenire potest, seruato tamen ordine io-
ris, nimurum per centuras Ecclesiasticas prius proce-
dendo, atque fructuum in sequestrationem, ac subhalationem,
aliisque iuris remedia, si qua esse possent. Ad
priuationem autem procedere poterit per tres senten-
tias in Ecclesia succellue factas, vnicam autem pecun-
tiariam non sufficiet, viuum est.

Ob noui residenciam. Ex decisione Rote Romana 27.
Seraphini Ollarii.

Ex quibus causis quis à residente excusat, & fru-
ctus, ut distributiones habeat debet.

Cap. VI.

CVM Capitulum de fructibus, & distributionibus
respondere denegaret, eiusque facta, & culpa ad
Curiatu ad item prosequendam accedere coactus fue-
rit, iusta, & rationabilis causa à residente, & diuinis in-
terfessando excusat, & nihilominus fructus, ac distribu-
tiones quotidianas licite percipere potest. Nulla ratio
habenda est de interpellatione eidem Francicu ad resi-
dendum facta cum distributionum oblatione in futu-
rum, quia à illa non habente legitimum mandatum
facta est, quod speciale ad hunc effectum requiritur, &
talis oblatione litis renunciationem facit, quae oblatione in
se celione litis, atque fructuum, distributionumque
prateriarum restitutio, Francicu non ardet, ne-
que causam suam indefensam, adhuc duranibus mo-
lestis, desercere non debebat. Cum agatur de fructibus,
& distributionibus ad eam pertinentibus, & alimenta
indistincte debetur discutiri, etiam si alium habeat, sed
cum fructus aliorum beneficiorum sive creditoribus
assignati suissent in iudicio admissionis ad beneficium
Capituli Odordianis, res ipsius eidem alimentis super
fructibus, ac distributionibus huius portionis, ideo omni-
nis difficultas cessare debet.

Cum Capitulum. Ex decisione eiusdem 1098. Seraphi-
ni Ollarii.

De eodem. Cap. VII.

CVM obstat non residentie exceptio, fructus debe-
ri non dicuntur, praesertim distributiones quoti-
diane, que non nisi interestibus diuinis officijs dan-
de sunt, excusat autem non prodest, cum non allega-
tur infirmitas, neque corporis necessitas, veleuidens
Ecclesie utilitas. Corporis necessitas rationabilis esse
debet, atque talis, vt influm impeditum dico pos-
sit, quod cessat, ubi per procuratores negotiorum agi po-
test. Quando litigant contra Capitulum, quod Cano-
nico, sine portionario fructus dare recusat, ex propria
communicae commodum sentire non debet. Causa cri-
minis aliquis potest esse iusta, si talis existeret, pro-
pter quam residente prohibetur.

Cum obstat. Ex decisione eiusdem. 2131. Seraphini
Ollarii.

Licentia de non residendo concessa, quando noo
valeat. Cap. VIII.

Licentia de non residendo in tantum valet, in quan-
tum ex iusta causa facta est, quod autem dicatur in
maiori beneficio residere, vitra controversiam, an ma-
jus, quod iure est, dici possit, alia ratione non subfi-
lit, quia de dispensatione plura beneficia refinendi non
doctetur, quia dispensatio ad excusandam à minori be-
neficio absentiam, necessaria esset, cum autem super
huius modi residentia penderet, haec licentia in praeudi-
cione litis, concedi non potuit, constitutio Synodalis
concedens facultatem prouisoribus super huiusmodi li-
centias imparcendi, locum habere non potest post in-
hibitionem factam, quia illorum manus ligatae sunt, &
constitutio à iure communi interpretationem recipi-
re debet.

Licentia. Ex decisione eiusdem 92. in manuscriptis Fla-
minii Platii.

Episcopus dicitur residere in Ecclesia, licet aliquando
migranterit, cum animo redeund. Cap. IX.

Prost quam Episcopus Eluen. Inquisitor Generalis
creatus fuit, anno sequenti in Civitate Eluen. cù-
toti familia, & sive pellestribus, se contulit, non relata
domo apera in Civitate Vlixibon. cum parte fami-
liae, & sive pellestribus, prout ante confluenter, ex quo
animus non residendi in Civitate Vlixibon. demon-
stratur, cōprobatur ex eo, quia à dicto tempore citra,
sem rautum de ordine Regie maiestatis pro negotio
Dei, & iusta maiestatis ad Vlixibon. accedit, & com-
pleto negotio redierit, nec amplius à sua Ecclesia
descererit, quais fuerit Episcopiani animus residendi, ex
euentu colligitur. Cum Episcopus residendi animus
se habere declarauerit, attestacioni illius standom est.
Cum officio Inquisitoris ad residendum magis in
vita, quam in alia civitate, non contradicit, magna pre-
sumptio oritur, quod in propria Ecclesia residendi ani-
mus habuerit. Talem enī animum habere presu-
mitur, qualem de iure debuit.

Postquam. Ex decisione eiusdem 213. parte 2. in ultimi-
nis Ludovici.

In beneficiis simplicibus quando residendum sit.
Cap. X.

Certi iuris est, quod omnia beneficia Ecclesiastica
data in titulum, quantumcūque simplicia, per-
sonalem residendum requirent, & quamvis ex gene-
rali confuetudine illam non requirant, tamen vbi spe-
cialis confuetudo, vel statutum ad ius communem
reveritur, cum autem in Ecclesijs de Enciso specialis
huiusmodi adit, immo & statutum, immo & constitutio
Synodali confirmatum fuerit, atque obstantia il-
lius appareat, quia beneficiari recipiendi de residendo
inorant, & non residentes priuati fuerint, propterea
sententia condemnans ad residendum, statim ultra vita
est. Residentiam autem à statuto, & constitutione illa
regulandam est, placuit, videlicet, quod non residens
abique legitima causa, fructus amittat, quia eis perfe-
nerauerit, contra ipsum vique ad priuationem, prout
debet procedatur, & quod Capellanum in fine benefi-
ciatorum confessum deputare non possit.

Certi iuris. Ex decisionibus eiusdem 375. & 459. part
2. In Ultimis Manzani.

RESI-

R E S I G N A T I O .

Resignatio in cuius manibus facienda sit.

Cap. I.

Resignationem admittere iurisdictionis est, id co*n* in eius manibus, ad quem institutio, & desistitio no*n* pertinet, facienda est, sed Capitulum Sede vacante ob iustum causam beneficio priuare potest, ergo & resignationem eodem modo, velut ob permissionem in beneficio ad tertiū, nō ad Episcopum ip*c*e*st*ante, admittere. Idem si ad Episcopum, & Capitulum pertinet, cui institutio conceditur, resignationem admissio non denegatur. Quid si patronus beneficii, Sedevacuate capitulo taenit, resignari, alium presentaret, qui ab ipsolet institutetur, equidem intitulendo, renunciationem tacite admissi*e* dicitur.

Resignationem. *Ex decisione Rota Romana 6. de resumptione permutations in novis.*

Ius resignationis an praescib*e* possit.

Cap. II.

Sed an beneficiorum ad Episcopum spectantium resignationem praescibere possit? Etenim vacante Ecclesia præscriptio nullatenus currit, quoniam legitimo defensore caret, itaque neque incipere, neque finire potest, sed si administratio hoc tempore in spiritualibus, & temporalibus ad Capitulum pertineat, præscriptio non impeditur.

Secundum. *Ex decisione eiusdem 7. de resumptione permutations in novis.*

Resignationis receptio committi potest.

Cap. III.

Ordinarius resignationis receptionem comititte re potest, cuius enim potestas ad omnia non prohibita, lata, atque amplianda est. Concilium generale vi*ii* iniquan*o* ad vacar*o* a spec*o* prohibet, si et*iam* per mortem vacanti modus continetur, ne cap*o* pandi votum inducatur, sed conferendi potestas si per resignationem tantum vacer*o*, mortis alien*o* votum non comprehe*nd*it. Legato speciali*e* denegatum est, ne ordinacionum potestas nimis m*al*aborbeatur.

Ordinarius resignationis. *Ex decisione eiusdem 5. de concessione probab*e* in antiquioribus.*

De eodem. Cap. IV.

Ex causa resignationis inferior conferendi priuilegium habens, resignationem ipsam admittere non potest, at*q* ordinans conferendix causa permutationis, & resignationis Archiepiscopo potestatem dedecit, in necessarium antecedens, quod resignationem ipsam admittere possit, concess*o* dicitur, quoniam la*xi*summa interpretatio facienda est.

Ex causa resignationis. *Ex decisione eiusdem 76. parte 3. Jacobi Putti.*

Resignatio facta coram Vicario non habita notitia mortis Episcopi valer.

Cap. V.

Mortuo Episcopo sedecim dies facta resignatione in manibus Vicarii generali factam, cum obiit ad illius notitiam percuisse non constaret, propter communem errorum, & publicam utilitatem valid*o* indicata est. Nam & gesta per legatum in publico C*o*ll*o*quio revocatum, antequam certiore*re*tur, alter infirmari non possu*o*t. Quamvis officii Vicarii statim post Episcopi obitum expire*o*, tamen ante illius notitiam conferte*o* votest.

Mortuo. *Ex decisione eiusdem 29. de renunciatione. Ioannis Nobedani.*

Resignans coram non habente potestatem agit ad recuperandum beneficium.

Cap. VI.

In manibus potestate parentis resignatione facta, nulla iure suo priuatus non ex*ist*it, & agere contra alterum non impeditur. Contra ordinarium, ut beneficium res*tit*uit, prohibetur, quoniam cum in eius potestate est, & possidentis priuare, arque a beneficii remouere, etiam resignationem ratam habendo, petentem repellere potest. In alterum autem possidentem, donec priuatus existat, liber*o* agit, ins enim in pro prietate retinet, quamvis possessionem perdidit.

In manibus. *Ex decisione eiusdem 3. de renunciatione in antiquioribus.*

Resignatio non potest admitti à collatore.

Cap. VII.

Collator, absque Episcopo, resignationem admittere non potest, quoniam neque solus destituere, si præscip*o* sit, vel ex confiterudine priuadi facultatem habet, adhuc prohibetur, nisi & renunciationem admittendi sic etiam quis*eu*sisset.

Collator. *Ex decisione eiusdem 5. de renunciatione in antiquioribus.*

Resignatione nulliter facta quando potestas deuoluntur ad superiorum. Cap. VIII.

Vbi resignatio in competenti*e* facta, nulla est, si superior infra sex menses non conseruat, vel ad beneficium ipsum resignantem venire non compellat, conserendi potestas ad superiorum denoluntur.

Vbi resignatio. *Ex decisione eiusdem 8. de renunciatione in antiquioribus.*

Resignatio quomodo debet publicari.

Cap. IX.

Egual*o* de publicandis satisfec*it* non dicitur, qui coram testibus, & notario in Ecclesia possessione accep*it*, quoniam publicatio populo*e* esse debet.

Regule de publicandis. *Ex decisione eiusdem 349. parte 1. Jacobi Putti.*

Regula de publicandis, quoad illa verba, in possessione beneficiorum decederent, quomodo intellex*o*.

Cap. X.

Gabriel resignans literas expediu*o*, in quibus narrata structum ad Didaci fanorum referuntur, eo demque presente, ad praefimoniorum capiendam possessionem procuratorem constitutum, & de Rectori mandat. Didacus aut*em* resignatarius de cōfesso Domini, & Rectori structum perceptionem ad triennium alienauerat, cum igitur ex noua resignationis causa exactum fuerit, neque in possessione, neque in illorum detentatione Didacum deceper*o* constat, & de publicandis regula: locus non super*est*. Inscriptio dantis veritatem mutare non potest, illa verba praefimoniorum Didaci, ratione fructuum referuntur, intelligenda sunt. Praefimoniorum residentiam non requirit, sed in Ecclesia deferire potest, atque chorum intrare, horum que interesse non prohibetur, quod cum annu*o* quam se casser*o*, in beneficiorum possessione, obiisse, dicit nota*re*.

Gabriel. *Ex decisione eiusdem 371. parte 3. Jacobi Putti.*

Y De

De codem. Cap. XI.

Verba regula, si resignans in possessione obierit, etiam de detentione intellecta finit, nisi igitur possidet, vel detentatio plene probata fuerit, regula locus non est.

Verba regula. Ex decisione eiusdem 4. super regula de publicandis Achillis de Graffis, et decisione 34. parte 3. Pauli Aemili Veralli.

Regula de publicandis est locus, non obstante instrumento possessionis.

Cap. XII.

Nihil impedit possessionis ius instrumentum, quin regula de publicandis locus sit, ut autem usfruatur, aliquem actum publici interuenire oportet. Neque arrendationis instrumentum, neque quietantiam publicos esse, videntur est, actus enim priuati ad publicationem non inferunt. Hec publicatio, ut ordinariis instrumentis, introducta est.

- Nihil impedit. Ex decisione 1. super eadem regulam iusdem Achillis de Graffis.

Regula de publicandis quando satisfiat respecta possessionis. Cap. XIII.

In possessionis petitione regula satifit, quantum non ab ordinario, sed ab executori in literis deputato, petitur, propter illa verba, quos contingit, quae in regulis posita sunt.

In possessionis. Ex decisione eiusdem 2. super eadem regula Achillis de Graffis.

Resignatus subrogatur etiam, quo ad exequitionem, illo decadente potest possessionem petere, & resignationem publicare.

Cap. XIV.

Post tres sententias, & executoriales expeditas, ante verò possessionem adeptam, Ioannes in favore Gomesii, qui etiam ad profecutionem exercitorialium surrogans est, resignavit, si loquens vigore concordia cum aduersario possessionem ingressus, post duos annos continuos obierit, surrogatus possessionem potesta petere, & publicationem facere non prohibetur: Ratio enim regula, ad evitandam ordinarii fraudem militat, si antem scaduti dicterentur, si post tres sententias, & executoriales, resignatione ignorata, in possessione reuinare viles est.

Post tres. Ex decisione eiusdem 29. parte 3. Jacobi Putti.

Cap. XV.

Vbi resignatarius in alterius sanorem retrocessit, regula locus non est.

Vbi resignatus. Ex decisione eiusdem 35. parte 3. Pauli Aemili Veralli.

Regula de resignando habet locum in beneficijs de iure patronatus resignatis in manibus Papæ.

Cap. XVI.

Sin manibus Papæ de patronum confensu, resignatio facta fuerit, haec regula locum habet, quoniam precipue rationes militant, ne resignans in anima pecuniam intressus remanens, fructus male percipiat, ne vero contrahentes velut cum vero beneficio decipiatur, utique vera beneficia vacatio cognoscatur, itaque idem ius etiam in nominato vigore dicendum est, & multis cestianis, si aquae principales remanent, dispositio firma remanet. Cum regula generaliter de quibuscumque beneficijs loquatur, patrouatus etiam

comprehendit, & licet collationis verbo vtatur, hoc ramen & institutionem, & omnem alium de beneficio prouidendi modum comprehendit. Si in impetratori bus dicatur, fucus est.

Si in manibus. Ex decisione eiusdem 36. parte 3. Pauli Aemili Veralli.

Resignatio non publicata non valet.

Cap. XVII.

Non publicata resignatione, per obitum vacare dicatur, atque prouisio ita facta pravalet, summus enim Pontifex super iure positivo potestatis pleniori non obiret, itcirco resignationem factam pro infecta habere potest. Cuius de resignatione mentio facta est, de valida intelligitur.

Non publicata. Ex decisione eiusdem 80. parte 3. Pauli Aemili Veralli.

Regula de publicandis comprehendit Cardinales.

Cap. XVIII.

Dominini Cardinales regula de publicandis subiacet, camque obtemperare tenentur, & ita magno studio, disputatione, atque deliberatione concilium est. In regula prima editionis, clausula de publicandis resignationibus posita est, sed ipso in regulis post primam editis non comprehendit fancitum est, itaque prius inediti oportet.

Domini Cardinales. Ex decisione eiusdem 23. de rennatione Joannis Nabedani.

Resignatione facta tempore viiis Papæ, si moriatur resignans tempore alterius, necritius regulis de publicandis locus est.

Cap. XIX.

Adriani tempore resignatione facta valet, & quamvis absque publicatione resignans in Clementis tempore obiret, nihilominus beneficium vacare per obitum dicti non debet, quoniam duo ad effectum regula copulativus requiruntur, quod publicata non fuit, & resignans in possessione decelerit, sed post Adriani expirata, resignatarius adhuc possessionem accipere poterat, cui irrecubebilitas ius queritur, cum autem Clementis regula superueniat, atque ius quiescitum inneniat, illam non comprehendit, sed de præteritis resignationibus, quæ effectum fortiter non erant, intelligenda est.

Adriani. Ex decisione eiusdem 3. de exceptionibus Martini Crescenti, & decisionibus 776. & 794. pars. 3. libro 3. in nouissimis Tholomei.

Resignatio non publicata iuxta formam constitutio nis Pij Quinti an valcat. Cap. XX.

Constitutione Pij V. beneficiorum in cathedrali resignations, dum follementia celebrantur publicari debet sancitum est. Nec antiqua regula per solam possessionem satisficerat, nisi illius per memorem continuo concurret, quod nullus follementum illi publicationi equipollere videbatur, sed neque hoc probato, constitutione ipsa effectum irritat.

Constitutione. Ex decisione eiusdem 4. de constitutionibus Cesarii de Graffis.

Terminus publicandæ resignationis an curat contra minorem. Cap. XXI.

Publicandæ resignationis tempus, à regula prefixa, an contra minorum curat, varie opiniones existente, sed contra scientem currere obivit, siue de danno, siue de lucro eius agatur, quoniam minorem ignorantem ligari, honestum non videtur. Sed an scilicet

restitutio danda sit, si sex mensibus absolutus nihil ipsi minori qualiter est, potius de lucro, quam de damage agitur, & beneficio alteri collato, neq; integra non existente, nullatenus restitutio danda est.

Publicande. Ex decisione eiusdem 453. parte 1. Jacobi Putei.

Constitutio Pij Quinti de resignandis comprehendit etiam præteritas resignationes.

Cap. XXII.

Eiusdem constitutio & futuras, & præteritas, in cuiusque Pontificis prædecessoris manib; resignationes factas respicit, quorum vigore possesso apprehensa non fuerit, viamq; tollit omnibus casibus, ex quibus regula de publicandis ius ledit potuisse. Nequaque sola possessionis petitione contenta est, sed realem, auctamque fieri debere, atq; sollemnem publicationem iubet. Item beneficium cum quibuscumque reservationibus resignata comprehendit, nouaq; prouisiones suffragazi prohibet. Vbi possessionem realem capere non est posse, alias solemnitates obseruari iubet, nimirum consensum, ac supplicationis datum in actis causa insinuari. Noua constitutio, etiam auctus, qui veteris vigore, perfecti sunt, reuocare dicuntur, quando de contraria condens mente constare posset. Sed ipse Pontifex resignationes aliter publicatas nullas declarat, quamobrem cum Garfias nouam etiam formata non feruauerit, resigratio non suffragatur.

Eiusdem. Ex decisione eiusdem. 319. lib. 1. in nonissimis Blanchetti.

Vacatio an possit dici per obitum si resigratio fuit legitime facta. Cap. XXIII.

Sed cum resigmans ante Constitutionis publicationem prædecesserit, arque resigratio in ceteris omnibus iustificata supponatur, q; per obitum vacauerit, dici non posse, viamq; est, quoniam tunc tempore, nihil iuris in beneficio obonebat, ipsa que resignationes præteritas nullas faciens, resignameniam iam mortuum, nihil iuris retro transferre potuit, cum tandem noua publicationem fieri debere, illum viuum praetupponit. Sed an possessionem cepisse dicuntur, cum Capitulum in libro, vbi interessentes, atque absentes praesentantur, describi fecerit? Sive posse illa capitula dici non posset, ad paenam nullitatis actus euadendam facta est, nam & ipsa constitutione non perfunditorum petitionem vere acquisitionis comparat, sicut in alicuius odiitu, quod possessionem adeptus fuerit, vel per eum non sterterit, paria existunt, eodem modo in eius favorem, cum omnem fecerit diligenter, atque longam item pro illa adipiscenda sustineretur, quamobrem possessor, ad esse cum confirmatione habendum est. Eius mentis latitudinem dicuntur, que occultarum resignationum fraudibus obuiam ire cogitauit, nam cum dici cum capitulo, & Episcopo lis super ea protacta fuerit, eadem notiorum non suffit, nullus diceret.

Sed cum resigmans. Ex decisione eiusdem 267. parte 1. in nonissimis Aldobrandini.

Ius non abdicatur a resignatrice, nisi plenaria acquiratur resigntario. Cap. XXIV.

Cum eadem, resignationes, non facta publicatione suisse, & esse nullas, atque consensum etiam deceretur, vsque ad initium illius actus declaratio trahitur, & sensu sublatu, ius a resignatrice abdicatum dicere, impossibile est: cum etiam de beneficiis, qd ad possessorum tituli litigiosam expesse loquatur, ergo casum

minus dubitabilem implicat, quando beneficium quod ad titulum litigiosum est, circice de sequestro nulla ratio habita est. Cum signatura dixent, dummodo collatio aliqui facta non fuerit, de valida intelicxit, sed a resignante, iure non abdicato, neque beneficium vacabat, neque eius collatio valida dici poterat.

Cum eadem. Ex decisione eiusdem 403. parte 1. in nonissimis Aldobrandini.

De eodem. Cap. XXV.

Non est dubium resignationem ab initio nullam suffisse, atque pro non facta haberi, constitutionis forma non feruatur, nam decretum irritans oculos retrahit, nullitatique effectum ab initio producit, ita ut quae sequuntur, ne curis quidem fomentum habent. Cum Papa, quæ positivū iuris fuerit, renuocat, prout ex tunc sacerde dicuntur, in quibus, vt pro infelici facta habeantur, singere potest: sicut conditionalis in tertii saeculo in manibus Papæ facta, nisi sequitur conditio, a resignante nihil iuris abdicat, ita & quæ purè in ordinarij manibus facta est, nisi constitutionis forma feruerit. Nec ipsa, quæ de resignationibus in ordinarij manibus facta loquitur, etiam si sub conditione fieret, intelligi debet, nam propter simoniacum viatum, invalida est, itaque ipsam constitutionem voluisse resignationem simoniacam publicari, effectumque fortissimum, absumendum est dicere.

Non est dubium. Ex decisione eiusdem 149. parte 2. in nonissimis Cantuarij.

Regula de publicandis comprehendit etiam beneficia regularium. Cap. XXVI.

Abbatisatum etiam comprehendere conclusum est, nam & verba, & constitutionis ratio conueniunt, utrue quidem vniuersalia sunt in quibuslibet beneficiis, quoniam appellatione etiam regularia vniuent, & ipsa fraudes euandi ratio bene applicatur, quoniam in electiis, vt fuit monasteria confistoria, cum renunciari contingit, ipsa constitutio locum habet, illi enim, à legibus de beneficiorum impetratiōne loquentibus, regulantur.

Abbatisatum. Ex decisione eiusdem 189. parte 2. in nonissimis Aldobrandini.

Publicationis resignationis, quando authentica scriptura exhibetur, recte facta dicuntur.

Cap. XXVII.

Duo per Ferdinandum aduersus resignationem pri- mum Andrea factam objiciebantur, nimirum qd abusice literis expeditis, & abusice supplicationis exhibitione cum consensu à tergo, publicatio relativa tantum ad librum, atque ad regeli folium facta foret. Super quibus responsum est, literatum publicationem per ipsam bullam non opus esse, si enim in litigiosis illas expediri voluisse, vt consensus instrumentum cum supplicationis data in actis causa annotaretur, non malediceret, neque per illam relatiuam publicationem constitutionis factisdam effe, videbatur, quoniam tunc recte publicationi fieri dicuntur, quando authentica scriptura exhibetur, cuius copia haberi possit. Hac publicatione de validis resignationibus intelligenda est, supplicatione autem registrata, illius admissionem, non autem resignationis consensu continet, citra quæ resigratio iure non subsistit. Et nisi iste exhiberetur, fraudis via aperta esset, qm in possessione resignatrice remanere posset, & cu-

Y 2 per

per supplicationem registratam de consensu constare non dicatur, quod illius non prestat si allegare posset, at post illius obtinum in resignatariorum consensum exhibendo, ordinariis cluserit, vel latenter huius causam praeberet: quia non obstat resignatione nulliter facta, ob ius quod in resignante remansit in Ferdinandum denuo renunciare non prohibebatur.

Duo per Ferdinandum. Ex decisionibus eiusdem 282. & 284. & 285. par. 2. in nouissimis Cantucij.

Publicatione ad effectum constitutionis qualis esse debet. Cap. XXVIII.

ET quamvis ordinario lito pendente sint ligatae manus, non tamen idem notitia nullum praejudicium aferre dici potest, ita ut videcumque habita sufficiat, quoniam potest finitam licet amplius ligata non sunt, si de vero recte certus exsit, per cuius obtinum beneficium vacet, sicut potest. Ita que non sine causa, ut etiam eorum beneficiorum resignations, que ordinarius conferre non potest, publicentur, Sanctorum Pontificum voluntate, credendum est. Resignationis verboru, non solum de ipso facto, sed de resignationis scriptura intelligitur, sicut verbum contra factum non solum pro eo, in quo partes conuenient, sed pro concuentio nis icti putra accipendiun est.

Et quamvis. Ex decisione eiusdem 283. parte 2. in nouissimis Cantucij.

Constitutio de publicandis comprehendit etiam ea quae conferuntur in forma digna.

Cap. XXIX.

Licer ipsius Andreas post resignationem, gratiam in forma dignam ordinario directa mobilitauerit, si lamque intra mensiū à die dati presentauerit, nihil minus ipsam constitutionem etiam beneficiorum resignations, in quibz. collatio in forma digna fit, propter generalitatem verborum, & ipsorum præguationem comprehendere, conclusum est.

Licer ipsius. Ex decisione eiusdem 286. parte 2. in nouissimis Cantucij.

Publicationis tempus corrit à die date, non autem consensu præstiti. Cap. XXX.

HAEC cōsiliūtio præcisè de publicatione loquitur, nullamque, si ante clausum fibula, declaracione, vel inter pretationem admittere potest. Cum rigor e, tiam si ex quaquis causis possesso capitulo posset publicationem fieri, illius fuerit, nihilque magis resignationis vice impedit, quam consensu declaus, & qd à die date publicande tempus currat, frustra aduersus claram literam aliquid opponi tenetur. Ipse Alphon- fias literas expedire potuerit, itemque in illis exprimere & absque attentatorum vito prouidendi ab ordina- rio facultatem obtineat. Nec aliud impedit, quia falso ab auditore ponente, examinatorem depurari, atque beneficii collationem fieri petere, & obtineret, cum igitur impedimenta non aderant, & que forte ad se potuerint, tolli poterant, illis iuvare non deberet.

Hec constitutio. Ex decisione eiusdem 287. par. 2. in nouissimis Cantucij.

De codem. Cap. XXXI.

Antequam sic præcisè disponeretur, à die præstiti consensu tempus currebat, & ita multiores concludebatur.

Ante quam. Ex decisione eiusdem 5. de renunciatione Marcelli Crescentij.

Privilégia data ad affectu utrumque beneficiorum, non suffragantur i. gula de publicando.

Cap. XXXII.

SCRIPTORES APOLSTOLICI PER PRIVILEGIUM, AD PUBLICATIONEM SUARUM GRATIARUM NON TENTANTUR, SECRETARIIS IN AFFECTUO BENEFICIORUM PRIVILEGIUM COMMUNICATA FUERINT, TANDEM PUBLICATIO AFFECTUO NON RESPONIT, CUM PER PROVISIONEM, & ACCEPTATIONEM IUS IN BENEFICIO QUATRUM FIT, RETENTIONEM PO TUS PUBLICATIONE RESPONIT.

Scriptores. Ex decisione eiusdem 178. pars 2. Jacobus Patel.

Regule de publicandis non satisficit per referationem fructuum. Cap. XXXIII.

PER FRUCTUUM IN REFERATIONE NEQUEANTEA SI BENEFICIUM SIMPLEX, & SINE RESIDENCIA EXISTEBAT, DE PUBLICANDIS REGULE SATISFIEBAT, QUONIAM HIC CULIS POSSESSIONE IN RESIGNATORIUM TRANSFERREBUT, CUM RAMEN ACTUALI POSSESSIONEM, ATQUE PUBLICATIONEM AD EFFECTUM, NONITA REGULA REQUIRAT, ILLIUS NIENS NULLENTEM SCAMINPLERET, ALITER FRAUD, AD QUAM TOLLENDAM, ENIAMA EST, NO CUSTODIAT, QUONIAM RESIGNANS FRUCTUS PROPIA AUTHORITATE CAPERE POSSET, TANDEM RESIGNATORIUM TITULI POSSESSIONIS, & ILLI RESIDENTIAM NON REQUIRET, ACCEPTE NON PROHIBETUR, ITAQUE CULPAM HICM EXIRE, NOI POSSET, REGULAMAD CURATA FANUM BENEFICIA RESTINGERE, FA TUUM ET DICERE.

Per fructuum. Ex decisionibus eiusdem 10. de renunciatione Marcelli Crescentij.

REUOCATORIA FACULTATUM RESIGNANDI IN QIBUS PROCEDAT. Cap. XXXIV.

REGULA CLEMENTIS REUOCATORIA FACULTATUM RESIGNANDI, & PERMITTENDI, NON SOLUM PROCEDIT IN EQUAELIAZU, & CERTO LOCO FURGORIS, DE QIBUS INQUI- TUS, SED IN ALIIS QIBUSQUAM, HICM SUM GENERALILO QUATUR, QALI PER ERROREM, DE CETERIS PRÆTERITIS FUIT.

Regula Clementis. Ex decisione eiusdem 49. par. 1. Jacobus Patel.

GRATA REUOCATORIA PRÆBET TITULUM COLORATUM.

Cap. XXXV.

SICUTI EXPLETAVITI REUOCATA TITULUM COLORATUM TRIBUIT, ETIAM SI DECRETUM IRITANS POSITUM FIT, ITA & RESIGNATIO VIGORE FACULTATI UNI RESIGNANDI, AC PERMITTENDI IN MANIBUS PROBATE PERSONE FACTA, QUONIAM PER BULLA CLEMENTIS REUOCATA FUSSER, QUONIAM NON OMNE DECRETO IRITANS TITULUM, ATQUE POSSESSIONEM INFICIT, NEQ; ILLA NOTORIUM EXSIT, QUONIAM IN CANCELLATIA IPSE REGULA PUBLICATA FUERIT.

SICOTI EXPLETAVIT, Ex decisione eiusdem 50. par. 1. Jacobus Patel.

REGULA DE INFIRMIS RESIGNANTIBUS COMPREHENDIT PERMUTACIONEM. Cap. XXXVI.

REGULA DE INFIRMIS RESIGNANTIBUS, ETIAM SI PERMUTATIONIS CAUSA FIERET, LOCUM OBTINERET, QUA ILLIUS VERBA PERMUTACIONEM QUOCQUE EXPRIMUNT, ICCECO QUAMVIS EFFET AEQUALITATI, TOLLO TUTUM.

Regula de infirmis. Ex decisione eiusdem 23. pars 3. Jacobus Patel, & decisione unica super hac regula. Achilleus de Crastis.

DIES PRÆSTITI CONSENSUS COMPUTANUR IN TERMINO VIGITUDINERUM EIUSDEM REGULÆ. Cap. XXXVII.

DIEM PRÆSTITI CONSENSUS, IN TERMINO REGULÆ VIGINTI DICTUM COMPUTARI, VNMUNITER CONCLUSUM EST, IPSA

Ipsa A. separatiua regulariter sicut, ut termini dies in ipsa con computetur, sed quando cum tempore, quod de actus initio est, ponitur, secus est numerum si militatus sit, si intra decem mensis à die mortis nascatur, nam mortis dies in illis decem computatur. Item si quis intra decem dies ab ipsa solletere prouittat, ipsa presentis includuntur quoniam quædam integritas est, quæ primus principium non excludit, sed verba regulare sunt, intra viginti dies, à prestiti consensu dicto cōputandos. Sepe ipsa exclusiva ob absurdum evitantum includit, quod eveniret, si resignans in ipsa met prestiti consensu moretetur, nam in eius termino mortis non dicerent, Itaq; regula locum non habet. Et cum major fraudis ratio in ipsa die mortis militet, absurdissimum est, si Papalium includere nollet. Dies termini quando eius interest computatur, cui terminus statuitur, resignantis autem magis interest computari, ut eius resignatio valida fiat, quando agitur de commode eius, qui terminum statut, atq; eius in modo cui statutum, contra statutem interpretatio facienda est, vt in eius incommode dies in termino existat, quoniam legem apertius dicere debebat. Hæc verba in regula veteri posita non fuerunt, Additio autem vt an a die date, vel prestiti consensu currere debet, facta est, sed lex interpretans per interpretatam intelligitur.

Sed quid de ipsa die obibus resignantibus in choata, sed non perfecta, Rota conclusit pro completa non habent: Viginti enim dies completos esse oportet; cum tempus ipsa regula in accusatio ponat, completem, perfectumq; denotat, etiamq; absq; verbis dicam, Dicito intra, extrema, praferim si ipmitem temporis, vel termino adiutor, includere solet; Dies prestiti consensu, pro integro reputantur, quoniam hora præstatio nunquam à notario annotatur: At si ultima dies pro completa habetur, ad duodecim dies contra mentem Contentis restringi posset. Multi firmarunt hanc regulam odiosum esse, sed contraria opinio prior resignata est, quoniam ad tollendas fauidas facta, bonum publicum, atq; animæ salutem respicit, suorū igitur, qui interdiu pro completa habent iubet, si suader, ut fraudibus occurratur, ne pro talib; habentur. Idem si materia mixta esset, in qua momentaneum tempus currit. Cum tunc per annos designatur, ultima dies cepta pro completa habetur, sed cum per dies, aliter refutatum est. Sicut ultima dies anni pro completa habetur, quia per dies, non per remponum momento computatur, ita ultima hora dies pro finita habenda est, quia nō per momenta, sed per horas ipsa dies clauditur.

Diem prestiti. Ex decisione eiusdem 75-2. parte 2. in *Nominis Cantucij*; & *Parlementi Delphinalis* 1161. parte 1. *Francisci Martii*.

Regula de viginti diebus comprehendit beneficium commendatum. Cap. XXXVIII.

Verba regula de viginti sunt, si quis beneficium resignaverit, &c. Itaq; è beneficio commendato, intelligi possunt. Et in commenda perpetua, ita resolutum est.

Verba regula. Ex decisione eiusdem 33. parte 3. *Jacobi Putei*, & decisione 100. parte 3. libro 1. in *Nominis Fabij*. De infirmitate resignant quomodo confare notandum. Cap. XXXIX.

Didacum resignationis tempore esse infirmum ex resistibus de audim, & fama, & literis missis loquenibus nō probari vistum est. Nec epistola eiusdem Didaci, quæ alteri obesse nō debet. Literas autem Hieronymi contra ipsum met probare, Didacum mandati

tempore usque infirmum, sed illud certum non aperiuit, & licet in extremis esset, tamen triginta dies sumptuose poniit, itaq; tempus mortis probandum est.

Didacum. Ex decisione eiusdem 955. parte 3. libro 3. in *Nominis Thalomei*.

Regula de messe satisfactum non dicuntur, non facta mentione mensum, in quibus sicut facta prouisio uisio, licet invalida. Cap. XL.

Rodorus postquam beneficium, tanquam vacans per obitum à Papa impetravit, in favore Andréæ cessit, Sed Petrus, cui ordinarius contulit, post liberam cessionem à Didaco in illis manibus factam, in Ferdinandum resignauit, & literas expedivit. Ideo hic noua prouisione Petri authoris sui gratia authoris Andréæ anteriore esse dicebat: At si infra viginti dies ille decessit, neq; prouisione ordinarij aliquod ius Petro quatuor duci potest, neq; ex noua, in qua de mœte Novembri, prout opus erat, nullus sermo habitus fuit. Respondit est, flante clauilia in noua prouisione, & literis expeditis, regula factum non esse. Itaq; Andréæ gratiam potiorem esse. Nec Ferdinandus se tueri pot, ex quo tam in noua, quam in literis, mēsis Octobris, & mensis Novembri intentio facta est, quoniam Papa, per resignationem vacare narratum est, quod per obitum vere vacat, deciperetur. Si ex clausulis generalibus capere pretendit, ipsa de mensie regula clare obicitur.

Rodorus. Ex decisione eiusdem 754. parte 3. libro 3. in *Nominis Paleotti*.

Si resignans qui consensit, ante viginti dies obicitur non est factus locus regulae. Cap. XLI.

Vb conditione resignatio facta dicitur, reservata pēsione sexaginta Antonio, & non aliter, quam obrem ante Raphaelis resignatari consensu res integra manere videbatur, & a resignante, nullum sis abdicatum esse, sed cum resignans, qui atten consenserit, ante viginti dies obicitur, locum regula factum est. Rota: autem contrarium vistum est, quoniam regula de consensu resignantis, & resignatarij loquitur, & casus ab illa omisitus de iure communis decidēs est, ubi nullus ad acceptandum in terminis p̄ficitur. Ipsa resignans consensu quantum ponit, facta dicitur, eodem modo, & resignataris, procuratore ad consentendum consitit, quid amplius ab absētibus à Curia fieri potuit. Si interim resignans moritur, beneficium perdi abſtitūtū videntur. Resignans eo tempore consenserit dicitur, cum mandatum ad consentendum dederit, quoniam tunc voluntatem suam declarauit, per procuratorem autem quo ad literarum expeditionem prestat oportebat. Cū resignatarius tempore congruo acceptauerit, fraudis suspicio cessat.

Sub conditione. Ex decisione eiusdem 738. parte 3. libro 3. in *Nominis Paleotti*.

Consensus à procuratore post mortem resignantis prestatu, quando valcat. Cap. XLII.

Si supplicationem in resignant vita dederit, aut aliū actum fecerit, siue mandatum exp̄cis acceptauerit, post illius mortem consensum renunciationis beneficii prestat posse vistum est, alioqui tanquam exp̄ratum, & integrum cessat.

Si supplicationem. Ex decisione eiusdem 1. de renunciatione Achillis de Graffis.

De codem. Cap. XLIII.

Anti se supplicationem admissem, sine prouisio nem factam, mutata voluntare, resignat̄em mandatum

Y 3 datum

datum reguocasse constaret, praefari non deber, alia voluntas ipsa daturae presumitur. Procurator, mortuo ecedente ad contentendum, vel in Camera, vel in Cancellaria pro literum expeditione cogi potest, quoniam hic contentus nul aliud est, quam ad actum perfectum exequio, pro qua mandatum expirare non dicuntur, & tenetur creptu adimplere & quicquid opus est facere. Contentus literarum expeditione post obitum praefati posse, & Alexander declaravit, & leoni in signatura placuit.

At si ante. Ex decisione eiusdem 1 de renunciatione Gualtheri Casadori.

Resignatio ad fauorem coram ordinario facta non valer. Cap. XLIV.

Coram ordinario resignatio simpliciter fiet debet, si clausula ad fauorem Meui, & non alteri, possita est, oulia exsistit, hodie per constitutionem Pij Quinti cum haec intencion facta, collauo que Meui fieret, & oqua Symonica, non valeret.

Coram ordinario. Ex decisione 3, Petri Garcia & Tolito.

Consensus resignantis quando dicantur in fraudem praefatus, ita vt extenx non possit.

Cap. XLV.

In fauorem Gundissalui Garsias resignauerat, eodem anno à tergo supplicationis consensu prestiti, cum autem fractus, atque regrelius post quartu annos restauent, ipsi refectioni virtusque consensu praefatus, extensis fuit. Sed Rota respondit resiggnantis contentum extendi non potuisse, quoniam frus, quam regula curitate voluer, euident est, licet enim viuentے resignante, resignatio contentendum sit, vt actus effectum fortior, atque regrelius, & resenatio, cui acquiratur, inueniat, tamen hora praembula resignantis mortem, contentus praestare posset, & teneret, oceg regulae de viginti diebus iubiceretur, quoniam resignantis consensu extensis ad diem prestiti retrotrahitur. Verba regulae vniuersalia sunt, iecurco omnes resiggnationes, omnesque consensus, etiam in actu conditionali datos, capite possum. Nec Garsias in traditione beneficium, regrelius, resiggnationemque apponere valebat, propterea Papa supplicationem signante, reseratio ab aliquo resiggnantis consensu perfecta erat, quo ad bullarum tantum expeditiōnem opus erat.

In fauorem. Ex decisione eiusdem 793, parte 3, lib. 3 in nouissimis Tbolomai.

Consensus conditionalis in resignationibus non potest deferire pro gratia para.

Cap. XLVI.

CVM primus consensus ad gratiam conditionalem ex ui, & verborum natura limitatus extiterit, pro reformatione com mendat, quæ gratia pura est, non limitata, neque conditionalis, nouum inferens resiggnanti praedictum, nullo modo sufficit, si enim pure plus dimittit, quam si conditionaliter resignat, iecurco nouo consensu opus est, vñum est: quia procurator à principio, & pure, & conditionaliter contentum praestare posset, tamen restricte praefatus, pro gratia conditionali deferire non potest. Vemur enim vero nouum Iacobi consensum, ex iisque voluntatem præpositum Hendimio resignand, etiam si eidem interius in commendam non daretur, ex his cogi posse multis videbatur, nimisrum ex eiusdem amplissimo mandato, item ex partitis, quibus de Priori, & Iacobi voluntate apparet, & mandato etiam Iacobi ad contentendum

suspensioni regrelius, arque ex possessione, & obseruantia subiequita, ex quibus circumstantijs, etiam illius super commanda scilicet auct, ciusque bullis expedientis colligi posse ap parebat. Sed ad formalia, & ex precilius requiretur, resolutum non sunt.

Cum primus. Ex decisione eiusdem 397, lib. 1, in 20, nomen Rabet.

Si resignatio ad fauorem alterius, qui postea alteri resignavit, non intercedente contentu prioris, an valeat secunda resignatio.

Cap. XLVII.

PER Ferdinandum resignatio secundo loco facta nulli esse dicebatur, cum Petri primo resignantis consensu carcer, atque de publicanis regula obstat vi debatur; sed Rota: neque obstat, neque aliquid impedimenti contra resiggnationem Gaspari secundo loco factam opponi posse, vñum est, nam cum Petrus fructus, & administrationem sibi relictuanerit, illa regula non astringitur, & quoniam non contentifit, tanino supplicatione signata, gratia revocabilitate, donec, contentiat, perfecta est, & omni tempore ad diem data, perinde ac si tunc contentifit, retrotrahitur: Cum, de nullius praedictio agatur, iecurco, & ipla res integræ exsistit, etiam si Ferdinandus alteri resignauerit, atque retrotrahi non impeditur, quia ex secunda, resiggnatio confirmatur. Consensus formalis, qui in prima, resiggnatione requirebatur, nihil impedit, quin quocunque ius inde habutum, cedi possit. Petri contentus, post suam applicationem datus, Ferdinandi contentusq; pre codere dicitur.

Per Ferdinandum. Ex decisione eiusdem 425, parte 3, lib. 3 in nouissimis Paleost.

Resignatio Archidiaconus an sit valida, si non est facta mentio vocis in capitulo.

Cap. XLVIII.

NEQUE vocis in capitulo reseratio, quæ plures in mandato ad resignandum repetita sunt, Archidiaconum illam habere probat, quatenus in actu petiuntur, reserata dicitur. Neque teneat, quoniam primus ad instrumenta reseruit, secundus deauditu, tertius autem quide Episcopi ordine attulit, ad quem capitularis actus non petinet, cancellarij non probat, nec alter, qui ingredi capitulo ut videlicet telatur, quoniam varijs de causis intrare poterat, vel vt à Canonico aliquid pereat, vel vt confuleret, aut tamen vt gelorum rationem redderet. Nec alterum instrumentum, in quo Archidiaconom cum capitulo ad quendam actum interpusse, narrabatur, quoniam nisi alii concurredunt, ex ipso solo alii dandi vocem quasi probatio non probatur, item validè discernit esse in votando possibiliter, & votum habere, item in illo actu, & simil, non autem in ceteris esse posset, in quibus de vno ad alterum interficiuntur non est. Quamobrem Gaspar, qui Archidiaconus impretrauerat, clariori probatione aduersus resiggnationem in materia objectiva indiget, præterim quia de successione agitur.

Neque vocis. Ex decisionibus eiusdem 354 & 355, parte 3, lib. 3, in nouissimis Paleost.

Resignatio Archidiaconus in imputacionem, an fieri possit. Cap. XLIX.

MINOR resiggnatus statim procuratorem ad appetendum, reseruationib;que regrelius ac futuру contentum, deputant cum authoritate, & licentia Petri, quem suum curatorem esse alierunt, sed cum vere non esset, Rota dubitationem iustificat, nam cum de ipsius commido ageretur, ad cuius fauorem patruus in eius pfectia ad ita resiggnari fuit obligatus, & minor acquerit, iecurco conditiones non suffit ad implandas, tamen resiggnatio soli cœsive flaret.

statu voluit; sed clausulam cum regulis de praefundis
confessibus derogatione apponi fecit, attendo quid in
mitioris absentiæ favore resignatio fieret: si igitur il-
lus confessus iubet Papa non requirebat, frustra
ipsum resignacionem impugnare tentat, in rebus vni-
bus aucto quasvis oneri, quod imponitur, confessio
non valit, sed in ipso actu quarendi, dummodo non le-
datur, non impeditur. Neque potest illa forma, quæ
recessaria non erit altingere: & si viterbe voluntatis,
ad huc regule fatis factum esse, dicendum est.

M. not. Ex decisione eiusdem 579. parte 3. lib. 3. in Novissimis Paleoli.

Resignatio quæ nulla est ab initio, consolidari non
potest. Cap. L.

Protochialis resignatio ab initio nulla est, quæ reser-
vata resignantie pensione valida, & non alter, nec
alio modo, facta est, & licet resignatarius acceptaretur,
aque extinxerit, tamen quod nullum est, consulari
non potest. Resignantis ius absque facto l'ape abdicati-
onis potest, in prophanis autem absque superiori
transfertur.

Parochialis. Ex decisione eiusdem 70. parte 3. lib. 1. in Novissimis Fabij.

Reservatio non impedit resignacionem ex causa per-
mutacionis. Cap. L.I.

Et collationem, & quæ mox aliam beneficij disponi-
tionem referunt Papæ impedimento existit, sed
resignacioni ipsa ex causa permutationis non im-
pedit. Clerici autem resignantes ad Papam pro perma-
tione perficienda recurrere debent. Beneficia ex cau-
sa permutationis resignatae vacant, ita quod collatio, &
institutio sequi debet.

Ex enallatio. Ex decisione eiusdem 10. de renunciatione in Antiquis.

Resignatio fieri potest sub conditione si patrono
placeat. Cap. L.II.

Sed quid si ex permutationis causa si patru place-
ret resignasse? Inutilem conditionem abici de-
bet videbatur, sed placuit etiam sub illa conditione sic
ri posse.

Sed quid. Ex decisione eiusdem 6. de renunciatione in Antiquis.

Jus à resignante non abdicari, nisi per solam signatu-
ram Papæ. Cap. L.III.

Neque data parva, neque resignantis confessus re-
signacionem confirmat, quam solum Papæ signa-
tura perfect, iocirco ex resignante persona vacare nō
dicitur, & à resignante non abdicatur. Si supplicatione
tempore data signata reperitur, signatura ad ipsam Da-
tam retrotrahitur, cum igitur tempore obitus signata
non erat, quod resignatio ius que simum esset, dici nul-
lo modo potest.

Neque data. Ex decisione eiusdem 94. parte 2. Iacobi Palei.

Resignatio ex quibus literis probetur.
Cap. L.IV.

In probanda resignatione, Ordinarij literæ de ipsa,
atq; admissione, & prouisione attestantes fatis sunt,
quamvis alter de resignante confessus per notarium
rogatum non concurset. At si ipsam esse factam de pre-
dicto referret, fecit est.

la probanda. Ex decisione eiusdem 384. parte 1. Iacobi Thuri. & decisione 16. de probationibus in Antiquis.

Multo magis probatur, si praesente Petro resignan-
do cu[m] narrativa Ordinarij concurredit resignacionis pre-
sumptio, indiscutenter probatur. Item quia in collatio-
ne, resignantem fuisse praesentem, neque contradixisse
dicebarum.

Multo magis. *Ex decisione eiusdem 87. parte 3. Pauli Acimili Veralli.*

Resignatio ex quibus non probetur in praedi-
cium imperantis Apostolicum.

Cap. L.VI.

Si vero beneficium per resignacionem vacat in ma-
nibus eius factam narrarent, Rota tenuit in praedi-
cium in impetratis Apostolicis, resignacionem nō pro-
bare, propter maiorem fraudis presumptionem, alias
in ordinarij, facultate effet, omnes sua dieceesis
beneficiarios priuare, in manibus suis resignasse, affe-
rendo.

Si vero. *Ex decisione eiusdem 13. de probacionibus Mat-
celli Crescentij.*

Resignatione conditionali non adimplita, ius noo
est abdicatum. Cap. L.VII.

Ista resignatio conditionalis est, per quā Titius reser-
vata valide medietate fructu ad honore Simulphii,
Petro celsit, cumq; adimplita non sit, ut a resignante
abdicatur non est, de prioria pensione, quā Raynal-
dus cum Tito resignaret, Sempronio referuerat, mea-
tationem non fecit, neq; Papa duplice onere beneficium
gratias presumuit.

*Illa resignatio. Ex decisione eiusdem 86. parte 3. Pauli
Acimili Veralli.*

* Resignatione admissa nullum ius remaneat in re-
signante. Cap. L.VIII.

Vando resignatio admissa est, nullum apud resi-
gnantem ius remaneat. Quamvis in sua supplicatione
elaulia, cum refutatione fructuum, nominis, stalli, u-
choro, & vocis in capitulo, posita fuerit, & quod vnius
in alterius residenzia com putari debeat, super quo de
capituli confessu, signatura addiderit, quoniam alter-
nata illa residenzia, nisi de resignatus confessu facien-
tation erat, quo non praestito, capitulo confessus requi-
rendus non erat. tē resignantis, atq; resignatoris literis
capitulo praesentatis, quia videt, legit, & non contra-
dictit, contentis se dicitur, multo magis, quia adum po-
sitionum fecit, fenuisque resignantie referatos inluit,
ouamobet ad sui præiudicium approbatam videtur.
Cum resignans sua refutationes literas expediuerit, al-
ternata illi residenzia tacite consentire viuis est.

*Quando resignatio. Ex decisione eiusdem 81. parte 3.
Pauli Acimili Veralli.*

Resignatio post prouisionem factam valida est.
Cap. L.IX.

Cum perfectè illi prouisum est, ad cuius favore resi-
gnatur, ipsa resignatio valida dicitur. Item quia
confabat de Data, quæ resignans obiun cum deroga-
tione regule de infirmis precedebat. Quamvis post
resignantis obiun Papa ad Datarium supplicationem
transferret, nam ex sola signatura, gratia perfecta eis
ipsa Data gratis tempus offendit, cuius relaxatio ipsa
factam non impedit, probat.

Cum perfectè. *Ex decisione eiusdem 88. parte 3. Pauli
Acimili Veralli.*

Resigna-

Digestorum Nouissimorum.

Resignatione facta, si post diem suum præstet confo-
sus an qui posterior ex obitu venit, excludat
poterit resignatarij gratiam.
Cap. LX.

Blennio elapo post Datum am consensu ante trien-
nium præstitus effectum habeat, dubitationis extin-
tio: Sed resolutum in prædictum imperans, quando resigatio nulla erat, retrotrahi no debere. Quid si resignans signata supplicationis tempore in Curia ex-
titulat, an de eiusdem mandato porrecta præsumatur,
ita ut resignatione perfecta retroactio, ideo verius de-
claratio sequi possit; Cum nihil in resignantibus fauorem
referantur, ex modica impensis de illius mandato por-
recta non præsumatur, & cum magnum interuum aliam
supplicatione ad Datum intermixta, à principio ante
conveniunt datum esse, & potest de eodem praetendo
tractatum esse, dicendum est. Clausula sue per obi-
tum æquè principaliiter in supplicatione apposita est,
ideo quod accessione ad supplicationem narrata fü-
xit, non operatur: quamobrem narrativa dolosè facta,
totam gravam vitiat.

Biennio. Ex decisione eiusdem 268. parte 3. Iacobi
Putei.

Priuilegium conferendi per cessum, vel decessum, non
comprehendit per resignationem.

Cap. LXI.

Priuilegio Innocentij dispositum est, vt magister de
vacanti in Curia per cessum, vel decessum prouide-
re possit: Hoc autem resignationem ibidem ad fau-
rem certae personæ factam, non comprehendere, vt alteri
prouide re possit, vñsum est, quoniam beneficij va-
tus non datur, si ad cuius fauorem resigetur, non pro-
videtur, ne Papa quidem alteri prouide debet.

Priuilegio. Ex decisione eiusdem 177. parte 3. Iacobi
Putei.

Retrocessio si est nulla, remanet ius in retroce-
dente. Cap. LXII.

In prouisione Ludouici per resignationem Sanctij
valor quoniam ceterorum ducarum expeditus erat, sed
retrocessio Ludouici in eundem referendo regresit, quæ
verum valorem non expedit, nulla extinti, itaque resi-
gnationis vigore Prioratum capere poterat. Retroces-
sionis causa, quoniam iniusta, à regulæ de publicandis
fœna excusat placuit.

In prouisione. Ex decisione eiusdem 410. parte 3. Ia-
cobi Putei.

De eodem. Cap. LXIII.

Quid autem si referuato sibi accessu retrocessit, &
non aliter, falsum tamen valorem scienter in sup-
plicatione expedit, an ad priuam fidem annua-
li non obstat, quoniam in possessoris fauorem retro-
cessio per Ludouici facta erat, sed ipso in alterius, qui
non possideat, verba dicitur. Quid autem sit de regula
de publicandis, valde dubitabatur, data, per falsum ex-
primenter, valoris scientia & licet alias validè in al-
terum incedente, hac regula non ligari, resolutum fuerit,
tamen hic scienter, iniudicè cesserat, siue via fraudu-
bus aperta esset, nam qui publicare nollet, nulliter resi-
gnaret.

Quid autem. Ex decisione eiusdem 413. parte 3. Iacobi
Putei.

Resignatio ubi sit in fauorem certæ personæ, sufficit
quod intimatione fiat principali, in partibus.
Cap. LXIV.

Clementis tempore resignationes simpliciter, non
in certæ personæ fauorem fieri solebant, ideo pro-
curator, vt superiori intimatione facere sufficiebat,
at cum mos incertum personarum inualuit, eadem
que in permutationibus ratio militat, quamobrem ip-
si principali intimaenda est.

Clementis. Ex decisione eiusdem 428. parte 1. Iacobi
Putei.

Resignatio ad fauorem correspiciue facta dicitur.
Cap. LXV.

Si in eadem supplicatione resignat vñus, & alter sup-
plicat, ipsa resignatione in fauorem certæ personæ fa-
da videtur, quoniam omnia correspiciue facta sunt.

Si in eadem. Ex decisione eiusdem 523. parte 3. Iacobi
Putei.

Qui potest resigнатe potest procuratorem ad re-
signandum configurare.
Cap. LXVI.

Maior quatuordecim annis cotam superiore, &
ex causa cognitione beneficiū resignat potest, er
go cum eadem solemnitate procuratorem ad resigna-
tionem confinire: Quamobrem non solum certa etas,
sed & ipsa solemnitas Papæ exprimita erat, quod Ro-
te magis vñsum est, quoniam minoci nullo modo vi-
tius exstabat.

Maior quatuordecim. Ex decisione eiusdem 161. parte
2. Iacobi Putei.

Plures supplications successivè possunt portari su-
per resignationem. Cap. LXVII.

Sive per principalem, sive per procuratorem suppi-
catione porrecta fuerit, non ita resignationem perficit.
Quoniam minus aliud portingeret, & super ea contentum pre-
flare possit, quoniam ita stylus Curia probatur, & Ro-
ta iuris rigorem non amplectitur.

Sive per principalem. Ex decisionibus eiusdem 38. &
204. parte 2. Iacobi Putei.

"Beneficium non vacat, si nullus ex peregrinis tantibus,
ius habebat. Cap. LXVIII.

Si permutatiū alterius in beneficio non habebat,
& ita resignatione effectum non habuit, beneficium
secundum Lateranen. Concilium vacare non vñletur,
ita vt collatio ad superiorē deuoluatur, quoniam per-
mutatio sub modo, vel conditione facta, nullatenus va-
let, & beneficium propriè vacare non dicuntur.

Si permutantur. Ex decisione eiusdem 9. de renuncia-
tione in Antiquis.

De eodem. Cap. LXIX.

Idem si beneficia in Curia resignata sunt, nam per
mutatione non sequuntur, ibi vacare non dicuntur,
tacita enim conditio facit, vt non nisi permutare vole-
bantur consenserint: Itaq; si que à lege subintelligitur,
conditio non sequatur, nullo modo vacant.

Idem si beneficia. Ex decisione Eiusdem 4. de rerum per
mutatione in Antiquis.

Resignans beneficium etiam ex causa permutationis
petdit possessionem beneficij resignat.
Cap. LXX.

A T si post factam resignationem, permutatione
quotam fuerit, cum per eam ius beneficij perdidit,
multo

Tom. VI. Tit. Resignatio.

261

multo fortius possessionem, quo facilius amittitur, dicendum est; Post resignationem si ciuiliter non possidet, ciuem dominus beneficij non exultat, neq; in ius possidet, quod ciuiliter est, neq; naturaliter, quoniam non vi vifus fructuatus, vel ius iis se habens, & quia iuri suo renunciatus, naturalem etiam possessionem perdidit, & ita totum ius extinctum est.

Ar si posse factum. Ex decisione eiusdem 2. de renuntiatione in Antiquis.

Præsentatus potest resignare in manibus patroni.
Cap. LXXI.

In patroni manibus per præsentatum resignatio facta, tenet, quamvis per patronum clericum Episcopodelata esset.

In patroni. Ex decisione eiusdem 6. de renuntiatione in Antiquis.

De codem, etiam sine patroni consensu.
Cap. LXXII.

Et sine patroni consensu resignare non prohibetur, vnu quisq; eni beneficium quod haber, liberè resignare, potest, quamvis prouisio ab ipsi usus conueni non valeat, si uel contradicat, vel alterum præficiatur.

Ex fine. Ex decisione eiusdem 6. de Irrepatronatis Ioannis Moberdani.

Resignatio, & collatio contemptu patrono non valet.
Cap. LXXXIII.

Resonciatio, & collatio ex causa per mutationis, contempio patrono facte penitus nullæ non sunt, sed irritante resignatio quadem valet, etiam si permutteratio effectu in futuri non possit, licet habeatur recursus. Preiu dicimus, quod patronus praetendit, in iure quæsiōnem inducit, an consensu iotenuerit debet, sed & iste sequi potest, defectus ignis ipso iure non visit: Itaque de contemptu agere non prohibetur, & quod resignatio caesse ut, obtinere. Nec tanta cedidit si per mutationem suis efficius sequi potest, patrono prius dicimus par, quoniam si renuntiatio in futuri consensu patroni conditione dependere, & beneficii vacatio interiu in pendenti esset, in modo aliud sequereretur absurdius, renuntiaciones, atque collationes, permutationes causa nunquam separari fieri possit.

Resumendum. Ex decisione eiusdem 7. - Egidij Bellamere, & decisione 412. pars 1. Iacobi Putei.

Procurator an possit resignare. Cap. LXXIV.

An procurator ad quomodolibet super beneficio conueniendum, resignare possit: Reponsum est, pro remunera tione equivalenti sine proprie ius cessum non liquidum, sine alio modo, facultatem habere.

An procurator. Ex decisione eiusdem 11. de procuratoriis Marcelli Crescentij.

Resignatio admissa à superiori contra formam procuratorij non est inualida. Cap. LXXV.

Si forma mandati ad resignandum seruata non fuerit, prouisio apostolica non vitianar, quoniam in beneficiis plus iuris habet superior quam ipsa pars, neq; conditio, neq; modus, neq; contractus in nomine iustus in ipsius locum obtinet. Proches, atque reiterations in procuratorio appositus superior seruare non tenetur, cuius auctoritas semper falsa intelligitur.

Si forma. Ex decisione Parlamenti Delphinalis 133. pars 2. Francisci Martii.

Resignatio vigore mandati, reseruatis fructibus, & regrediu facta valet, etiam stante primo regrediu, de quo resignatus habebat notitiam.

Cap. LXXVI.

Ex facto proponebatur, laudissimus D. N. PP. Paulus, dum erat in minoribus regredium ad Patrochalem de Xeraphe Toletan. Diocesis, de Gomeſii cōſensu poſſeſſum per deceſſum ultimi obtinuit, Gomeſius autem ad resignandum candide cum ſtudium reteruatione, & regrediu per deceſſum, vel deceſſum in fauorem loannis procuratorem coniulit, facta reteruatione, conſentibufq; hinc inde praefatis, Reuerendissimus Cardinalis SS. quatuor, cui gratia omnium regrefuum ab eodem Pontifice conceſſa fuerat, diebat resignationē, stante regrediu primo, & non caſtato, eſſe nuliam, atq; primū regrediu ſubiatere aſſerbat. Sed refolūtum est, resignationem valuisse, quoniam iuxta Gomeſii resignantis voluntatem, & prout in eius mandato continebatur, facta erat, licet Gomeſii resignationis cum reteruatione caſtationem procurauerit, cum mandati tempore, primū regrediu cuius conſensu impositum, non ignoraret, quo non obſtante, & mandatum ad modo prædicti resignandum dederit, itaq; clare voluntatem declarauit, co modo, quo melius concedi poterat, velle regrediu, in euentum videlicet, quod ipſe Sanctissimus moreretur, aut regrediu effectum non haberet, ſic resignatarius decederat, cum lecandus regrediu per deceſſum, vel deceſſum eſſet, & primus tantum per ultimi poſſeſſoris deceſſum: Ratio principalis fuit, quoniam forma, & conditio mandati obſeruata fuerunt.

Ex facto. Ex decisione eiusdem 9. de renuntiatione Ioannis Moberdani.

Mandatum ad resignandum quando revocari non potest. Cap. LXXVII.

Cum ad resignandum cum omnibus ſtudium reteruatione, quatenus habet ponuſſit, alia libet, & impliciter mandatum dederit, ipſe procurator cum reteruatione medierat, ipſorum, excutius eſt, fed antequam resignatarius conſenſerit, vel mandatum ad conſentendum dederit, resignans motu eius, mox illi conſentit, idem beneficium per resignationem non vacare dicebarat: Nam cum medierat reteruatione, conditionaliter facta dicitur, fed conditione ante resignant morte non adimplita, vbi resignatarius conſensu requirebatur, per obitum vacasse dicitur. Procuratorem qui libet poterat, erit cuin reteruatione medierat ponuisse, videbatur.

Cum ad resignandum. Ex decisione eiusdem 8. de procuratoriis Marcelli Crescentij.

Resignatio per procuratorem sine mandato facta, an possit ratificari. Cap. LXXVIII.

Vtre non cauetur, vt mandata, & conſensus supplicationis datam precedere debeant, neque quod invalede fuerit, poſſi impetrata gratis supplicationem, vbi enim de genitio acutum praetudicio agitur, regula conſtituitur, an conſensus praecedit, vel iſequatur, nihil reſerre. Beneficium abenti cōſetri potest cuiusque subiecetus ratificatio sufficit. Cū clausula in mandato iuxta formam supplicationis signata, vel signata apposita fuerit, verba ostendunt, de resignant voluntate, signata esse, & cum potuſſerit nuncio, vel literis mandatis in ſubsequenti procuratorio declarabit. Stylo Romane: Curia quodlibet similes supplications expediri, aliquoquin infinitæ expeditiones ſabuerterentur.

Jure non cauetur. Ex decisione eiusdem 586. pars 3. lib. 3. in Regimini Paliois.

Proui-

Prouisio Nunci per resignationem alterius non subsistit accidente consensu procuratoris resignantis post decem dies.
Cap. LXXXIX.

Inferior à Papa conditionaliter prouidere nō potest, cum igitur Nūcius in favore Gabrielei per resignationem Ioannis prouideret, sive repletio eglise dicitur, asserto Ioanois procuratore post decē dies consenserū p̄fiantē: falso enim aſſeretur, per resignationem in iūis magibus factam, atque admissim vacare, & de valuatione prouidere: In solo Papa consensu post ea praefitū ad supplicationis datam retrotrahitur. Neq; formite probabatur, qui corā notario abſue rebibus inducebatur. Cum decem dies post Nunci prouisionē praefitū fuerit, in favorem certae p̄fione datum esse, concluderat, quemcum Nūcius admittere proliberetur, in fraudem datum esse dicendum est.

Inferior. Ex decisione eiusdem 455. part. 1. Iacobi Tutei.

Litteræ resignationis, quando dicantur bene expeditæ. Cap. LXXX.

Reſignationis litteræ impognati nō possunt, si procurator non idoneus consenserū p̄ficit, quoniam postea vetus procurator dedit. Quod ante expeditiōnē p̄ficit, ita forma expeditores reficit, non autem partes, itaque de dandis non exiftit, per expeditiōnē non feruata, expedientibus nocere non debet.

Resignationis. Ex decisione eiusdem 175. part. 2. Pauli Aemiliū Veralli.

Procurator resignantis quando possit præstare consensum post illius mortem.

Cap. LXXXI.

Procurator ad resignandum si supplicationem poterit ante mutatam confiūtū voluntatem sibi intimatam, & post illius morte validē consenserū p̄ficit potest, quoniam ante mortem, mutatā voluntatem probetur, tamen ip̄i procurarii ooo intimata, non officit.

Procurator ad. Ex decisione eiusdem 396. part. 2. Pauli Aemiliū Veralli, & decisione Senatus Burdigalen. 348. Nicolai Boeri.

In mandato ad resignandum omnia capitula censentur correptiū, ita ut vno non feruato, resignatō sit nulla. Cap. LXXXII.

Mandato ad resignandum dato, reſeruatū fructūbus, nomine, ac denominatione Scolastice, atq; Canonici, nec non fede, voce, stallo, loco, p̄aeminentia, omnibusque alij perinde ac si ministrāte resignaret, ita tamē vt Augustinus residere posset, & Franciscus illius residetiam finire, & econtra conditiones omnes adimplēdū sunt, quoniam correspūctū existunt, vno igitur non feruato, resignatio nullū est, atque ius à resignante nullatenetū abdicatum. Clauſula non alijs, aliter nec alio modo conditionē suspensiū imponat, vt nihil actum videatur. Cum Papa alternatam residētiam, de Capituli consensu restrinxerit, si ooo consenserit alternaram non est concessam apparet, consensisse autem non prouidetur, neque tacitus sufficit, vbi ex Papa rescripto requiritur.

Mandato. Ex decisione eiusdem 52. part. 3. Pauli Aemiliū Veralli.

Consensus resignationi non potest p̄ficiari per epistolam. Cap. LXXXIII.

Per missiuam epistolam procurator ad resignandum constitutus, ip̄i resignationi consenserit non potest.

Imò ex notationum Camere, & Cancellaria stylo extendi non poterat.

Per missiuam. Ex decisione eiusdem 85. part. 3. Pauli Aemiliū Veralli.

Clauſula transferenda tanquam impossibilis, perinde est, eis si appolita non fuisset. Cap. LXXXIV.

Transferenda pensionis clauſula in mandato ad resignandum cum retentione ipſius appofita, quia denegari folet, impossibilis indicatur, itaque pro nō appofita habenda est. Cumque Datusarius à supplicatione cassauerit, ipſeque procurator abſci, dicta clauſula consentit, à resignante his abdicatum esse dicitur, vbi fruſtratoria exiſit, nulla diligentia opus est.

Transcendēda. Ex decisione eiusdem 89. part. 3. Pauli Aemiliū Veralli.

Regnatio facta in manibus ordinarij purè, & simpliciter est valida. Cap. LXXXV.

Vbi autem ad resignandum in manibus Papæ, vel ordinarij cum vna, vel pluribus supplicationibus, potest, vel simpliciter, sive ex cauſa permutationis facienda in favorem certae personæ, aut personarum à procuratore nominandarū, si purè, & simpliciter in ordinarij manibus fecerit, valida est, quoniam extinzione attus consideratur non autem destinatio.

Vbi autem. Ex decisione eiusdem 92. part. 3. Pauli Aemiliū Veralli.

Resignatō principalis comprehendit beneficium uniuersum. Cap. LXXXVI.

Beneficium uniuersum sub principalis resignatione cadit, vnam igitur ex vniis Ecclesijs exprefſissi sufficit, vt & alteram capere possit: si de corpore conſtat, falli demonstratio non viriat.

Beneficium. Ex decisione eiusdem 442. part. 1. Iacobi Tutei.

Resignatō facta in favorem cum narratiua vniōnis non tollit ius quæsiuum. Cap. LXXXVII.

Precedente quatuor p̄fimoniōrum vniōe vni beneficiū feruitorio per celum, vel decēlum, resignatō per Clemētem cum suspensione curiā admissa, validā iudicata est, quoniam regula derogationis non de non tollendo inter quæſito, non habet. Illa enim vniō, etiam quod de vacando per celum, vel de celum habetur, de simplici resignatione intelligitur, neq; per celum in favore certae personæ intelligi posse, concludit ſuit, nam ex longissimo, atq; quotidiano viuā Principis, qui folet huiusmodi resignationis impedit, & alij, quām resignatarij prouidere, ciuidem mem̄ recollēda est, quoniam illas ſuspendendo, cum iſta vacatio non comprehendetur, nulli prædictōm factum est. Cum Papa familes vniōnes, arque ſupprefiones in resignationibus a principio ſuspendat, ſub tācī conditōne conceſſio videtur, vt lo cuon non habeat, ſi in favorem certae personæ celeſte euenerit, quod preter quā in ciuiis manibus fieri nequit. Itaque ſuspendingo p̄ejudicium conſiderabile vniōni ſecifit non dicuntur. Quid ſi resignatarij p̄fessoriaur, vniō quidem ſuūtū effictū conſequitur, ergo ius quæſitū tollere non dicuntur. Cum iōlum de Pontificis mente agitur, at quo gratia, & regula emanarunt, ſi ip̄e qđ ſpecialiter à iure quæſitū non est, per coſiderabilis non habet, illud parum abſci, derogatione tollere cōſequit, yterius non est diſputandum. Per vniōnem non o ius in re, fed ad rem quāri ſepiuſ ſolutuſum eft.

Precedente. Ex decisione eiusdem 357. part. 1. Iacobi Tutei.

Resigna-

Tom. VI. Tit. Resignatio.

263

Resignatio est valida, si facta est per resignatarius reseruato primo resignanti regresu.

Cap. LXXXVIII.

Cum resignatus, reseruato primo resignanti per cessum, vel deceplum, regresu alteri resignasset, si in mortis articulo ad resignandum consenserit, & parva data accepta fuerit, mos resignans mortuus sit, verum post aliquot dies ciusdem gratia sub illa data accepta cum regule de viginti diebus derogatione signata si ipsa resignatio valida iudicata est. Quoniam ille in euentum resignationis consenserat, accepta data, sed postquam Papa resignationem admisit, que ipendunt stat, atque ex eiusdem contento venit, nullum aut habent regresum, quiescum suisse declarat.

Cum resignatus. Ex decisione eiusdem 8. de renuntiationis Achillis de Graeff.

Si Papa admisit resignationem per cessum, intelligitur de simplici cessione, non autem ad futurum. Cap. LXXXIX.

Ricardus à Cardinali Surrentino Canonicus in Ecclesia Santi Angeli de Urbe, quam primam vacauerit, creatus est. Cum autem Sanctissimus creacione admisit, prouidendo ex nomine, prout ex tunc, cum per cessum, vel deceplum, sive aliam quamlibet dimissionem in eius manus, aut coram notario, & seibus fieri contingat. Rota de simplici resignatione tellexit, non autem de ea, quod ad fauorem certe personae facta fuit, nam Papa alium admittere non concuevit, quam cedem ad cuius fauorem cessio facta est. Admissit l'ape simoniacum incautum, & cessionem huiusmodi, sive personaliter, sive per procuratores suos, paucis in Curia admittuntur, ex longissimo autem, & quotidiano viu scientia Papae: euide summè colligatur, neq; ignoratus consensus sive anteas, sive postea prefatis cum lucubratis, si igitur alter concluderetur, multi deceperentur, qui sequentes Curie stylum, secuti in fauorem cedere, & semper confessure posse iuxta supplicationes tenorem signatum, vel signata odam arbitrantur, itaq; pauci in gravissimum Curia praedicti resignant. Notarius cessionem, & consensus in aliquo fauorem recipiendo, & admittendo, ob stylum prefatum, Papaque approbatorem, ipsius perloman representant, habito raimen ad ipsam supplicationem signatum, vel signanda respectu, & quamvis cessione ab aliquo fauore supplicationis exprimat, tamen ex consensu praefitoi supplications declarantur, quæ ut plurimum ita concipi solitum est.

Ricardus. Ex decisione eiusdem 3. de renuntiatione Guglielmi Casabotri.

Resignationibus hereticorum nullum ius acquiritur. Cap. XC.

Per hereticorum resignations nullum ius resignari quare nisi crimen expellum fuerit, confirmatione Pauli facit unum est, cuius dispositionem esse perpetuam, dubitari non oportet, nam qualibet principis ordinatio lex generalis est, & eadem habet efficaciam. Decreta ut hereticorum materia, in congregatione publicari satia est, ita heute deinde irristante etiam ignorantibus, ante publicationem, quod ad actus nullitatem adhuc, non autem quod ad penitentiam. Actus annulatio, pena dici non potest: Resignationem igitur a resignatio hereticorum factam, nullum est placuit, nec aliquod ius in beneficio, de quo agitur, aequus porrovisse, cum prima resignatio ab aliquo heresim mequione facta fuerit.

Cum Papa ubi, & dispositionis sive huiusmodi beneficia referuerant, illa reseruatio perpetua dici non potest.

Per hereticorum. Ex decisione eiusdem 578. parte 1 in Novissimis Serapini.

Resignatio propter fratris liberationem a carcerebus non valet. Cap. XCI.

Propter resignationem Cassari mandauit, quia propter liberationem fratris a carcerebus facta fuit, & ius metus interclusi, qui consanguineorum est, quoniam & iniuria fratris, mihi etiam facta dicitur. Placuit autem probari debere, quod nisi renuntiatio facta est, parentes, vel fratres in carcerebus mortui essent.

Papa resignationem. Ex decisione eiusdem 7. de renuntiationis in Novis. Et decisione Parlamenti Delphinalis 1188. parte 1. Francisci Mari.

De eodem. Cap. XCII.

Propter resignans beneficium non perdit, licet agi possit, quod resignatio reuocetur.

Propterea. Ex decisione eiusdem 2. de bis quae si, metusq; causa sunt in Antiquis.

Resignatio metu facta est nulla. Cap. XCIII.

Cvma teat executoriales etiam ad fauorem Michaeilis contra Benedictum decreta essent, reus qui fauore Cancellarii Regni Poloniae praevalebat, auctorem de Regno expelit, velut privilegiorum, & libertatis Regni transgressorem curabat: Itaq; tunore ductus beneficio ad rei fauorem reonciavit: Sed Cancellario patrono mortuo, ad instans fauorem vniuersitatem collectorum est, ad profectionem executoria- lium admittendum est.

Cum autem. Ex decisione eiusdem 3. de renuntiatione Joannis Nobedani.

Resignatio simoniaca non abdicat ius a resignante.

Cap. XCIV.

Simoniaca resignatio facta, nec in resignantibus praedictum renet.

Simoniaca. Ex decisione eiusdem 7. de renuntiatione in Antiquis. Et decisione Cappella Thobolsana 439. Joannis Corfery.

De eodem, & de clausula quoquis modo varet. Cap. XCIV.

Et ius ab ipso non abdicat. Clausula sive ut præmititur, sive alio quoquis modo varet, conditionalis est, nemiri si uacet, ergo ante purificationem noua prouisio nihil operatur, neq; aliquid in præteritum disponit, neq; vita purgat. Ad principalem dispositionem accessoria est, & super prima resignatione nullata fundatur.

Et ius. Ex decisione eiusdem 83. parte 3. Pauli Emili Verralli.

Padum in ipsa resignatione, vel post breve tempus induc simoniacam. Cap. XCVI.

Ipsam die consensus resignatus per schedulam declarabit, quod Archidiaconatum, & alia beneficia in confidentiam recipiet, atq; cui resignanti placuerit, etiam post illius mortem, retenta penitentia quinquaginta, resignare promittet: Responsum est, padum huiusmodi sive in ipsa resignatione, sive post breve tempus factum, simoniaca inducere, idem si pro consensus præstatione aliquid datum fuerit: Ipse consensus in prima resignatione catulus in tempore coniuit, itaq; ne resigna-

resignatio quidē alicuius momenti est, & ultima, quando cedula facta est, remanet, in resignante simoniaco ius remaneat.

Ipsam. Ex decisione eiusdem 4. de simonia Iohannis Abbedani.

Conuento correspondientia in resignatione quando dicatur simoniaco. Cap. XCVII.

ET ista resignation simoniacum est, nam Matthaeus beneficium fundi Andrei in Scotia Georgio resignavit, iste autem pro fructibus, & litis expensis certas pecunias, & vnuum equum dare promisit, præsertim quia expensæ factæ non erant, neque lis cepta fuerat, studiis autem nisi à tempore litis motæ non debentur. Licet pecunias pro temporali date fuerint, nimurum pro fructibus, & spirituali, videlicet beneficio pro beneficio, tamen cum ipsa concordia individua existat, totum & qualibet res, quæ ab una parte datur, pro toto dari intelligitur, quod ab altera parte, quia correspondit.

Et ista. Ex decisione eiusdem 5. de simonia Iohannis Abbedani.

Resignatio coram Vicario facta est simoniacum, & non abdicari possit a resignante.

Cap. XCIV.

QVia mandatum ad resignandum ad fauorem certarum personarum in manibus Vicarij Episcopi, vel alterius ad id potestatem habentis datum erat, quamus si in Papa manibus facta esset, nullum posset, tamen coram Vicario facta, simoniacum dici debet, & ius à resignante non abdicatur.

Quia mandatum. Ex decisione eiusdem 146. parte 3. lib. 2. in Nonissimis Fabij.

Resignatio ad fauorem certarum personarum coram ordinariis facta est simoniacum.

Cap. XCIX.

ORdinarius ad certarum personarum resignationem non admittit, cui prouidit, & ius illa in mandato est, qd debet facere dixit, ita ad illius fauorem acquisuisse non videbatur, tam incontinenti idem prouidit, ideo auctum resignantibus ad illius fauorem non tollit etiam absque verbis non aliis, aliter, nec alio modo, ad fano-rem certarum personarum facta resignation simoniacum est.

Ordinarius. Ex decisione eiusdem 91. parte 3. lib. 3. in Nonissimis Tholomai.

Resignans ad fauorem alterius purè & simpliciter in manibus notarii presentibus testibus non committit simoniam.

Cap. C.

Eadem die, & contextu Ioseph ad purè & simpliciter resignandum ad fauorem Iohannis procuratorem constituit, ipseque Iohannes ad contentendum reservationi regressus, & pensionis in fauorem illius, procuratorem deputauit, ideo mandata correspondit, declaratum est. Exclusum vicinitate conventionem de retinenda possessione inter partes praecellit, praesumitur, cum beneficium gratis cedi non soleat. Actus ipse unum procuratorem ab utroque constitutum fuisse ostendit, vt id de quo connumerant, adimplendum esse, certiores fierent. Quomodo ad liberè & simpliciter resignandum in mandatum datum fuerit, tamen in materia suscepit, potius quod auctu, quam quod dictum est inspicitur.

Eadem die. Ex decisione eiusdem 503. par. 3. lib. 3. in Nonissimis Palesti.

Cap. CI. in Graffii.

CVM vero ad liberè renunciandum in manibus Sæc. etissimi, vel alterius ad id potestate habentis mandatum datum sit, resignationem non esse simoniacam dictum est.

Cum vero. Ex decisione eiusdem 2. parte 3. lib. 3. in Nonissimis Palesti.

Resignatio sub expressione falsi valoris non valeat.

Cap. CII.

SVB expressione vigintiquatuor tantum dictatorum com est octoginta, & non alias aliter, nec a modo resignatio facta non valeat, neque ius à resignante dicta. Regula de valore propter decreta irritans, quandcumque prodota ipsius nullitatem detegit. Si resignatus ob aliquam culpam ius consequi non potest, à resignante non abdicatur: Quare si eiusdem culpa vetus valor expressus non fuerit idem dicendi est. Sub expressiooe. Ex decisione eiusdem 84. parte 3. Pauli Aemili Veralii.

Regressus non valeat, si resignation est invalida.

Cap. CIII.

AT si in prima venia valor expressus fuerit, in sequenti autem secundus resignans falso dicunt, ius à secundo abdicari non est, & ius canonizationem obtinet: Si resignation est invalida, etiam regressus referuerat ita est, in quo si nullus valor exprimitur stare potest, si falso, corrigitur.

At si in prima. Ex decisione eiusdem 91. parte 3. Pauli Aemili Veralii.

Si in resignation verus valor non exprimatur, ius non abdicatur à resignante.

Cap. CIV.

IN supplicatione vero valore expresto, ius abdicari est, si postea ex intervallo falso in literis scriptis reperiat, adhuc vacare dicuntur, si intervallo probetur, idem si talis dicuntur, qui ad verum valorem ascendet videatur.

In supplicatione. Ex decisione eiusdem 270. par. 1. Jacobi Palesti, & decisione 123. parte 3. libro 1. in Nonissimis Thani.

Resignatio a posset de nullitate notarii, ob non expressionem veri valoris.

Cap. CV.

SVB falso valore literis expeditis, ob facultatem augeri de concessâ gratia interim in suspense est, adeo qd prouisiones hoc tempore factæ non valent. Regula de augendo Rota simpliciter intellexit, non autem vñque ad tertiam partem, quamobrem excessuum etiam annotari facere non impeditur.

Sub falso. Ex decisione eiusdem 300. parte 3. lib. 2. Fabij.

Resignatio cum refutatione pensionis nulliter, an subsistat. Cap. CVI.

PENSIONE nulliter refutata, cum nisi validè resignare non voluit, ipsa resignation nulla est, & quamvis resignans illius extinctionem acceptauerit, tamen quod ab initio nullum est, concludari non potest. Ita in resignante remanens absque Papa facto abdicatio non potest.

Pensione. Ex decisione eiusdem 12. de pensionibus Achil lis de Graffii, & decisione 153. parte 3. libro 3. in Nonissimis Fabij.

Resigna-

Resignatio non potest ratificari si consensus est praestitutus a procuratore sciente renovatum. Cap. CVIL

POst habitat mutationis voluntatis non tam, consensum procurator praefari non debet, ideo resignatio nulla ab initio ratificari non potuit: Partium sola voluntas in beneficialibus non sufficit, sed ipsius superioris admissio concurrens debet, & ita plures Rota iudicant. In resignationibus presentementi admitti solet, sed quando de enixa, & deliberato principalis dissentit, constat, nunquam admittitur.

Post habitat. Ex decisione eiusdem 198. parte 1. in No. nūmīmis Lancellotti.

Cap. CVIIL

Nouus consensus, & noxa proutio requirebatur, si postea capax factus es, nam incapaci resignatio facta non valuit.

Nous. Ex decisiōne eiusdem 69. parte 3. lib. 1. in Neufj. mis Fabij.

Explato turnu, resignans exprimere non debebat, quod compatrios erat.

Cap. CIX.

TIN favorem certa persona resignatio facta, cum ex pressione quod resignans compatrios erat, surreptita est, si ex coniunctione de alteris vicibus presentationis fieri debebat, etiam si ipse vocem suam confundit, atque ad alium spectaret.

In favorem. Ex decisione eiusdem 107. parte 1. Iacobi Putti.

Lis tantum per committentem introducta an sit extinta per resignationem.

Cap. CX.

AN resignatio, de lite introducta mentionem non faciens, ipsam extinguat, dubitationis superest, nam sicut mortuis colligantibus, beneficium libenter manet, ita si ex virtus tamquam parte lis introducta sit, quoniam ipse resignans ciuiliter mori dicuntur, quod procedere visum est, si resignatio valida existisset, sed quando beneficium litigiosum erat, de ipsa ferme non habito, nulla indicata exhibi, circa effectum, quem mors naturalis operari non potuit: In odium committentis causam, atque citationis decrementum obtinens, lis introducta dictur, & hanc sententiam Palatii Apostolicum sepe obfirmavit, cum autem pensionem libi referuerant, quicquid in eius favore siebat, litis mentione praeter missa, nullatenus obtinebat, Tantò magis quis ea cedendo monasterio, velut posteriori omnium interesse partantium, deteriori conditione faciebat, cum item omnes venire possint, atq; iudicium in faltem quo ad expensarum cōdēmnamēnē validum effet. Donec actor liti exp̄ p̄fēc̄ renunciarerit, feper in lito remanescit dicuntur.

An resignatio. Ex decisione eiusdem 354. & 362. parte 3. Iacobi Putti.

Resignatio intimi penz facta, cum accessu ad fauorem minoris non valet. Cap. CXI.

QVONIAM intimi penz resignatio facta est, Item accessus ad fauorem Flaminii, qui propter minori etatem, & regulam de idiomate docim habere non poterat, resignatio non valere visum est. Neq; Claudius excusari poterat, na Flaminium Romanum esse atq; parochiale in Subaudia existere non ignorabat.

Quoniam intitu. Ex decisione eiusdem 148. parte 1. Iacobi Putti.

Casatis facultatibus casantur resignations illarum vigore facta. Cap. CXII.

Clemens septimus ob fraudes evitandas per regulas omnes resignandi facultates conciliorum confessas renouavit, atq; omnia, & singula eundem facultati preterea hactenus facta, & inde sequuta quacunq; nulla, & invalida declarauit: Propreterea, conclusum est, resignationes ante regulæ editionem factas, nullus roboris remaneat: nec his quasistis nisi per regulam cassari inconveniat, quoniam lex ipsa, ac si facta non sufficeret, unius declarare potest, quod ad effectum unius regulæ, siue casauerit per modum decreti, siue declarationis, idem est.

Clemens septimus. Ex decisione eiusdem 32. de renuntiatione Joannis Hobedani.

Intellexit Bulla Pij. V. super admittendis resignationibus, nisi in certi casibus. Cap. CXIII.

POENA suspensionis super non admittendis beneficiorum resignationibus, nisi in certis casibus, atq; de illis resignantibus consanguineis non conferendis, per admissionem resignationis, & presentationis tantum, inficta non videtur, sed ita demum si collatio, vel insuffit sequuta fuerit. Alter collator, in quo non deliquerint, & contra constitutionis tenorem, puniri continet. Item verba, & qui talia beneficia, siue officia receperint, impertinentes apposita essent, & nihil operantur. Intendo Pontifex ne simonia per ordinarium in collatione, vel in institutione committantur, prouidere, que nisi admissione sequuta, committit non potest. Per solam admissionem nimis gravi pena importia est, requirunt ergo, ut contra literarum formam conferat, & prouisus pariter si suspensus existat, qui à beneficio suspendi dici non posset, si adhuc eidem prouisum non est. Cum ipse Pontifex admittendos declararent, statim contra facientes à collatione suspenso esse sancti, hoc autem de contra facientibus admittendo, intelligi non potest, de quo nihil dixerat, sed prouidendo, ubi enim prohibitione sequitur lex simpliciter disponens, secundum precedentem prohibita intelligentia est.

Poena suspensionis. Ex decisione Apostolici Palati Venetiarum 7. libro 1. Thome Triusiani.

Resignatio admissa ab ordinario an valeat si resignans non habet unde se alat. Cap. CXIV.

A Bordinario absit; aliqua causa resignatio admissa non valer, & licet eadem confirmatio valeret, vel senio confecto fieri posse concedat, tamen quod infinitas freques sit, adeo, ut beneficiari muneti suo fatis facere non possit, non probatur. Neq; seneat uscō siderata beneficii qualitate, talis probatur, que infimo, vel valeret in comparatione; Et cum in indicis arbitrio constitut, per quam resignatio admitti debeat, visa non est. Neq; resignans aliunde alimenta habebat. Licet facta Concilii Congregatio etiam tunc resignationem tenere declarauit, tamen & ordinariis in eisdem prouidere debet definitio. Itaq; pro invaliditate resignationis conclusum est.

Ab ordinario. Ex decisione Rota Marchie. 189. Stephanii Gratiani.

Resignatio ex quibus causis fieri debet.

Cap. C XV.

CAUSE resignationis due sunt, Ecclesie utilitas, atque renuntiantis salus. Quid autem sit, si religiorum vita eligat? An sponsam suam dimittere licet?

Cause. Ex decisione Parlamenti Delphinalis 632. pars 1. *Francis et Marei.*

* Resignatio nulla, ex eo quia regressus erat alteri reseruatus, non convalidatur.

Cap. C XVI.

EX factu alias proposito sequitur, Gomesius posse est, ad suorem in Ioannis, elevatum sibi regresu, ac fructibus, altero per decessum regresu, ad fauorem Sandiflami, dum in munoribus exirebat, non expresso, resignauit, ideo surreptive, & non nulliter, resignationis confirmationem, ultima fuit coronatio eius die, supplicatione signata, factam, inusitad esse iudicatum est, quoniam noua prouisione, velut non gratis, ille consensu determinare non poterat, item si iuris habuerit, actu nullum firmare non potest, nisi habita noua prouisione, de novo consentiat.

Ex factu alias. Ex decisione Rota Romana 12. de renuntiatione Ioannis Nobedau.

Resignatio beneficii quando fieri possit ab accusato de criminis. Cap. C XVII.

QUANDO de crimen accusatus, ob quod beneficio priuandus sit, diud resignare possit? Quamvis in fraudem nominati, siue graduati, aut etiam collatoris videatur, tamen & visque ad causa conclusionem fieri posse, sinecūm est, ideo post conclusionem factam ita probari placuit.

Quando de crimen. Ex decisione Senatus Burdigalen. 206. *Nicolai Boeri.*

Beneficium non collatum resignari non potest.
Cap. C XVIII.

QUOD adhuc beneficium tibi collatum non est, resignare prohiberis, quoniam & collatio, de non vacante facta, non tenet. Ne acceptari quidem nisi vacans, nec ius in re queri, nisi de vacanti potest. Nec ad permundatum, quod adhuc suum non est, procuratorem dare potest, certus enim de iure, de praeniti sibi competenti, ipse renuntians esse debet.

Quod adhuc. Ex decisione eiusdem 308. *Nicolai Boeri.*

Si non valet resignation post mortem mandantis facta, cuius beneficium prohibitum conferri potest cum derogatione regulæ de ventimili. Cap. C XIX.

CVM Narbonen. canonicus infirmus ad resignandum mandatum dederit, sedante resignationem admisit, mortuus fuerit, bulle nullatenus ita expediebat, quoniam mandatis morte, mandatum expiravit, neque per obitum, oblate de ventimili regula, quoniam à Narbona Auenionem notitia intra decem horas peruenire non poterat. Conclusum est, quod si Datarius per obitum conferendo, de ventimili regula derogasset, collationem valere, cum infra fuerit ante mortem cum mandato ad resignandum itineris arrelio, & ambitionis, atque cupiditatis, properas quas rationes prohibito emanauerit, omnino cessant, praefertim adiuta clausula, quous modo vacent, quas omnes speciem comprehendit.

Cum Narbonen. Ex decisione Rota Auenionem. 43. Hieronymi de Laurentiis.

Resignatio ex quibus probetur.

Cap. C XX.

SI resignatarius resignantem presentem procuratum constituerit ad locandum, atque beneficium suum colligendum, item si canonice ob facultatem sibi concessam, de qua in litteris resignationem attestatus fuerit, & notarius se subscriptipserit, ipseque littera resignantis sigillo munera fuerint, his concurrentibus, resignationem probari vultum est.

Si resignatarius. Ex decisione eiusdem 278. parte 3. lib. 3. in Nonissimis Fabij.

Resignatio firmari potest per novam prouisionem.
Cap. CXXI.

SED quia resignationem admittendi facultas reuocata erat, ictore nouam prouisionem resignationis invaliditatem firmare vultum est. Quamvis quod ad intrusionem beneficium vacare non dicatur, quia contra intrulorum adhuc agere non probetur, non tamen ideo vacat, inquit; noua prouisio non infringatur, cum Papa ut narratum fuerat, vacare presupponeret, quoniam statim ac Ponifice de resignationis facta viribus dubitari intellexi, beneficium consenserit, resignationem admittens, illud vacare facit, atque noua prouisio titulum confert.

Sed quia. Ex decisione eiusdem 288. parte 3. libro 3. in Nonissimis Fabij.

Resignatio propter consensum paruum renocatum confirmationi non potest. Cap. CXXII.

CONSENSUS parvus renocari potuit, quoniam presul non dicitur, cum sit informis, recte integra remanerit. Nec ad mandatum Clerici Cameræ extenderit poterat, qui hac facultate caret, ne Papa quidem consensus defectum supplete poterit: ictore resignationis ipsa canonizari non potest, quidem in Cancelleria non adhibetur, vbi, nisi praeditus fuerit, regula expeditionem fieri prohibet. Papa, nisi de resignantis mente constiterit, non admittit, eiusq; signatura tacitam ceditione habet, quatenus supplicantis in eadem voluntate perliterint, cum igitur ante diem gratia superuenierit, propter extremorum inhabilitatem penitentia retrotrahiri non potest, neque a Datario, sed a Papa gratis concedi datur, ergo cōtentus super parva data, nullum ius tribuit, Itaq; ut adhuc integræ, proprieitate locus fuit. Iti consensus facilius apud partes remanent, neque notario duci solent, ut inter alii arbitrio suo valuerit, rem tractaret, at si irreconcilabile esset, non viq; concederentur, propter ante extensionem variare licere itylius approbatus introduxit. Post quindecim dies à tempore misse supplicationis ad registrandum per alterum regulam illius extenso degenerat.

Consensus parvus. Ex decisione eiusdem 458. parte 3. libro 3. in Nonissimis Paleotti.

Constitutio de publicandis resignationibus non comprehendit beneficium incompatiblem dimisum in manibus Papæ. Cap. CXXXIII.

QUAMVIS constitutio de publicandis resignationibus sit amplissimis verbis concepta, & quaecunq; resignationes, ac iurium cessiones comprehendat, tamen parochialis huiusmodi per resignationem vacare non dicitur, nam cum sequita asequtione secundi incompatiblem ipso iure illa ante obtenta vacauerit, vacatio per resignationem amplius induci non potest, data enim vacacione ex persona vnius, non potest iterum ex eiusdem persona beneficium per

per aequationem, vacatio inducta fuerit dimissio pri
mum manub. Pape ad modum factum referunt, & ideo
de resignatione non intelligitur, quibuscumque igitur
verbis constitutio loquatur, hanc dimensionem, qua fo
lum detentio abdicatur, non comprehendit, & cum lib
era, ac spontanea non existat, sed coacta, atque necess
aria, ideo non continetur, quia continuatio de vera, at
que propria resignatione intelligenda est.

Quamvis. Ex decisione eiusdem 599. parte 4. in Novis
mis Lancelotti.

Resignatio non valet, si non est facta mentio, quod
resignatio sit ordinatus ad titulum illius.
beneficii. Cap. CXIV.

Si expressa mentio facta non est, quod resignatio ad
titulum Canonicus, ordinatus fuerit, resignatio
non valet, nam dispositio Concilii Tridentini per equum polles
adimpleri non potest, & hoc Concilij decreta Sacra
Congregatio declarauit, etiam in resignationibus ex
causa permutationis locum habere. Sed ex resigna
tione nulla, ius a resignante non abdicari, ita ut si ipso
laetare possidet, etiam spolio agere possit.

Si expressa. Ex decisione eiusdem 614. parte 4. in No
vissimis Lanzetti.

Constitutio de publicandis resignationibus habet
locum si resignatio facta fuerit in manibus
ordinarii. Cap. CXXV.

Si in ordinariis manibus resignation facta fuerit, consti
tutionem Pij Quinti etiam locu[m] habere conclusum
est, etiam si de beneficiis simpliciter resignatis, oecumini
prosulūtum est, tum quia constitutionis verba genera
lia sunt, non quia raro, ad obviandum fraudibus eman
ata, atque ad tollendum inconveniens, que in dies ex
occidentis resignationibus oriebantur, etiam hunc casum
comprehendit, negari enim non potest, fraudis suspicio
nem ori sepe, omnemque alias fere constitutionis ra
tiones concurrete, quamvis in manibus ordinarii facta
sit, imo resignatio magis occulta esse futur, vi de benefi
cio aliqui prosulūtum non fuerit. Si resignations in mani
bus ordinariorum facta substitutione non indigenter,
via fraudibus aperta esset, nam prouisiones Apostolicae,
arque devolutio[n]es facile eliderentur, quia si resi
gnatio in mente ordinarii decederet, vi de beneficio
non resignato disponeret, si vero in mente Apostolico
obiret, ordinarii tanquam de beneficio liberet in ma
nibus suis resignato, prouideret, idem si per delictum
resignatio priuandus esset, nam ordinarius ostendendo
de resignationem precedentem, indicis sententiam, at
que ipsius priuationem nullius momenti reddere posset.

Si in ordinarii. Ex decisione eiusdem 662. parte 4. in No
vissimis Gipri. & decisione 666. parte 4. in Novissimis Can
tucci.

Resignans nulliter, spoliatus, agit spolio.
Cap. CXXVI.

Contra mentem resignantis est, a principio ius a se
abdicare, nisi validè, & non renunciabiliter resigna
tario acquiratur, quarebrem, si resignatio ob publi
cationis defectum, nulla fuit, ipse resignans, possedisse
ne priuatione spolio agere potest, item quia bulla resi
gnationes, atque clementis, eam omnibus inde sequentiis
annulat, aliter quam ibi profertur, publicatis, pro
pterea quicquid contra illud decretum factum est, pro
missio habetur.

Contra. Ex decisione eiusdem 664. parte 4. in Novissimis
Robusteri.

Constitutio de publicandis habet locum in hospitale,
quod datur in titulum.

Cap. CXXVII.

A Ut hospitale, de quo agitur, datur in titulum, &
intra[t] constitutio de publicandis, nam cum Alfa
nius in manib[us] praceptoris resignasset, ad quem colla
no pertinet, cumque publicata non fuerit, neque co
stitutionis forma seruata, ipsa resignatio nulla est, ac
pro non facta habetur, itaque ius a resignante abdic
atum non est, & sic Alfanij intrusio cessat, & non est du
bitum quod constitutio, etiam resignationes in ordina
tione manibus factas, comprehendat. Si vero hospitale in
titulum non datur, tunc constitutionem non intare,
resolutio non est.

Ant. Ex decisione eiusdem 665. parte 4. in Novissimis
Cantucci.

De codem. Cap. CXXVIII.

Via hospitalia, quando datur in titulum, benefici
cij appellatione continetur, & cum constitutio de
beneficiis simpliciter loquatur, etiam regularia, atque
manuaria perpetua continetur.

Quia. Ex decisione eiusdem 667. parte 4. in Novissimis
Cantucci.

De codem. Cap. CXXIX.

In personalibus dispositionib[us] hospitalia laicis in ad
ministracione concedi solita, non venient, sed in
materia favorabili continentur, constitutio autem Gre
gorij de publicandis resignationibus favorabili est, quia
fraudibus obviat, ideo hospitalia comprehendit, item
quia omnes constitutiones rationes concurrunt, vt ordi
nariis certus sit, a quo administrationis ratione pe
terre debet, utique coloni sciunt, quis rector existat, cui
fructus solvere debent. In materia proportionabili, be
neficiorum appellatione, etiam hospitalia continentur.
Constitutio eti[am] de officijs ecclesiasticis loquitur, quo
rum appellatione, lato sumpto vocabulo in materia
extendit, atque favorabili continentur.

Io personalibus. Ex decisionibus eiusdem 668. & 669.
parte 4. in Novissimis Babali.

Regule de publicandis, etiam in beneficio simplici,
non satisit per reservationem su
stentia. Cap. CXXX.

Regula de publicandis resignationibus, eti[am] q[ua]n
do beneficium est simplex, & aliquam residuum
non requiri, per reservationem fructuum non satisit,
atque ita resolutum est, & licet possesio civilis in resi
gnatariis per talem reservationem transferatur, non tam
talis est, quae menti regula satisfecerit, cum a
qua lemm posse possessionem require videatur, atque etiam
publicationem, ad effectum notitiae expectant, atque
notitiae ordinariorum, quod per naturalem posses
sionem adimpletur, aliter frans, ad quam tollendam, regu
la emanavit, non tolleretur, neque culpam suam cui
tare potest, vt licet fructus resignatos propria auctor
itate percipere possit, poterit tamen ille falso tituli
et testimonium accipere, etiam si residencia non opus es
set, aliter dicta regula ad curata tantu[m] beneficia restrin
geretur, quod dicere fatum est.

Regula. Ex decisione eiusdem 670. parte 4. in Novissimis
Aquinis.

Ius quando nou abdicatur a resignante.
Cap. CXXXI.

In resignatione conditionalis ius a resignante non
abdicatur, ideo spolio agere posse, se pius conclusum

Z a eff.

est. Idem quando sciens mulier resignat.

In resignatione. Ex decisione Rota Romana 25. Seraphini Oliuarij.

Resignans possessionem in manibus Nuntii Apostolici non potest ducipolatus. Cap. CXXXII.

Sed eū possessionē relaxaberit in manibus Nuntii nomine Camere Apostolice illam acceptantis, & ita factō suo à possessione excederit, restituendus non est: Cum nullus usus praescī, vel compulsiva præcedat, quia resignantem ad alium diuisionis facendum adiungat, pretensi menuis & reuerenti Papa ad hunc effectū nulla consideratio habenda est, cum porro si ab ipsius spontanea dimissione, solam praefare patientem, ut possesso nomine Camere caperetur. Clauſula prætermissiva iurum nihil operatur, in quibus sibi quis expeditè prejudicat. Quando tandem apparetur iusteſtrum necessarium, iudicis intentio non est, possessionem auferre, quod si voluntarium est, possessionem amissa censetur. Quando ob reservationem possessionis Camere nomine capitur, illam acquirere intendit ad effectum tradendi cui à Papa ponuſſa est: Nulla igitur ratione spoliariū ſuiffe, praetendere potest.

Sed cum. Ex decisione eiusdem 75. Seraphini Oliuarij.

De codic. Cap. CXXXIII.

Illa vero exceptio nō relevat, quod Camera possessionem non apprehendit, quoniam simili stare possunt, quod Philippus sponte dimittens nullam habuerit, & medio tempore vacans extiterit: Cum cefſio ad fauorem facta est, si resignans corporaliter possessori emibuit, ius ab eō abdicari non dicunt, nisi ei acquiratur, cui renunciātum est, & cū cefſis facultate propriam autoritate ingrediatur operator, ideo Camere Apostolica possessionem capere licetum fuit, non solum vigore facultatis Nuntii, quae uotioris sunt, & productione non indigent, sed etiam vigore cefſionis, ergo idem ius Camere cefſionario competere dicendum est, & propterea hoc casu, tertium dici non posse: Nec est dubium Cameram pro prouido Apostolico possessionem acquirere voluisse.

Illa vero. Ex decisione eiusdem 773. Seraphini Oliuarij.

Resignatio probatur valida contra eum, qui illam acceptauit, & pro valida habetur. Cap. CXXXIV.

Ad effectum validitatis regresſus, quod resignans bonū ius habuerit, necessarium nō est, ideo iufiſicare non tenetur, māsiq; quidlibet acceptans resignationem, regresſuq; contentiens bonum ius haberet, sed Iacobus in lauore Laurentii resignat, quoniam procurator mandati fines excellerat: cum in iteris Papa de expresso Laurentii contentu attrectetur, finis quo expedite non fuisset, qui de illius inualiditate oponuit, concludenter probare debet, sed ex mādato per Arnolphiū productu concludenter non probatur, quoniam aliud adēſte poterat, & cū terminos ad docendum de alio praescī non fuisset, de negativa constare non dicitur: In dī cām p̄alippōſito, quod ēſet mādatum, adhuc resignatio sustinetur, quoniam vi penſio ſolū debereſt literis non expedita praescī non fuit, ſed vt ille pro legiūmis expeditus, & intimatis habentur. Cūm Laurentius retrocessionem acceptauerit, contentiens de eius regresſu, ideo resignationem pro valida habuisse dicatur.

Ad effectum. Ex decisione eiusdem 390. Seraphini Oliuarij.

Resignans beneficium in manibus potestatem non habeoſt, amittit potestationem, ita ut non dicatur vacare per obitum.

Cap. CXXXV.

Si Cantucus beneficium longè ante obitum in manibus Generalis Congregacionis Camakulū ſignauit, atque dimiſio effectum habuit, ergo gratia non est iuſificata respectu vacationis per obitum: Exceptio nullitatis resignationis, tanquam facta in manibus potestatem non habentis, ab eo penderit, ac beneficiū interdum ipſius religionis fuerit, quod si eius uilegia locum non habet, ſatēn Cantucus possessionem amifit, eum ſemper cefſionem rati habuerit, ergo tempore ſuī obitus non poſſidebat. Cum Abbas per virginis annos continuos poſſederit, narrativa ſalfatris conuincientur.

Si Cantucus. Ex decisione eiusdem 803. Seraphini Oliuarij.

Vbi resignatione eſt valida, nulla alia vacatio ex persona resignantis dari potest.

Cap. CXXXVI.

Ex quo Appianus in manibus ordinarij renonciat, omne ab eius abdicatione eſt, & omnis poſſeſſio, idea neque ex eius perſona, neque ex alia cuius vacatio dari potest, cum per ordinariū admissa fuerit, nō ex ratuacione cuius preſumatur in cuius difſionē extrajudicitaliter proceditur. Conſtituto Pj Quinti resignationes nō amittat, ſed collationes fieri prohibet, & interim beneficiatum per ordinariū alii mandat, ſi vide ſufficiunt pollit, non habeat.

Ex quo. Ex decisione eiusdem 1321. Seraphini Oliuarij.

Impertrans beneficium à Papaā resignatum ordinario, & ob eius negligētiā, habet tres oien-ſes tantum ad publicandum.

Cap. CXXXVII.

Si resignatione in manibus ordinarij facta eſt, & collatio à Papa, tanquam denouita ob illius negligētiā, impertrans folios tres mēſes ad publicandum habet, iuxta firmam continuatione Gregorij, que perpetua eſt debet, quoniam beneficium cum ſuo onere, & qualitate deuolutum, & Papa hanc ſibi formam in ipsa constitutione prescripsit, aliud eſt, vt potestas Paparēguletur vti propria, aliud vt deuoluta: Quare publicatio extra tempus ad publicandum facta non valeret.

Si resignatio. Ex decisione eiusdem 1363. Seraphini Oliuarij.

Resignatio ſimoniae a vigore concordie non valet ante confirmationem illius. Cap. CXXXVIII.

Cum resignatione vigore cōcordia inter Episcopum & Capitulum ſimoniaca, & nulla extiterit, literæ potest eum narrativa dīcte concordia expediri, illarum nō debent, quoniam in forma rationis cōgruit, alijs literis tempore Gregorij expeditis, imperatri non potuerunt, cumq; Papa clauſulam addiderit, dummodo alia ſimonia labes non interuenient, ſuper ea nullatenus diſpenſare voluisse apparet. Commandātum ad resignandum poſt concordiam datum eſt, ſatis conſtat pro illius executione, ſaſtanē lice, licet ſupplicationē ſub anteriori die, ſortē vigore alicuius paruſe dat, lignati obtinuerit. Confirmatio concordie ad hunc effectum luſfraganū non potest, quoniam ante illam ad executionem deuenitum eſt, cum ſimonia commiſſa erat.

Cum resignatione. Ex driftione eiusdem 101. In manuſcriptis Flaminij Tlati.

Poſſeſſ-

Possessio triennalis beneficij incompatibilis quando in resignatariorum post ingressum religionis resignantibus nonnum & iustum titulorum praesumit facit.

Cap. CXXXIX.

Propter triennalem possessionem nouus titulus praesumitur, & cum etiam concurrat decennalis ipse titulus praesumendum est. Sacra Congregatio declaravit, obtinente in compatibilite, regula de triennali non iuvare, sed quando de incompatibilibus Concilii non solius impetracioni, sed etiam retentioni resulit, & ita nullus alius nouus titulus interuenire potest, ne ex Papa quidem dispensatione, qui in sibiibus non conseruit, sed in hoc casu alius nouus titulus praelatum potest ut resignans religionem ingressus fuerit, quamobrem si resignatio non valuit, scilicet post ingressum, possessio triennalis sive quae meliore titulum praesumit facit, multiplicatio autem titulorum ad mititur, & titulus bonus superuenie praesumitur.

Propriet. Ex decisione eiusdem 149. In manuscriptis Flaminii Plati.

Publicationem resignationis non esse factam, non probari ex assertione resignantis, quod constitutio ignorauit. Cap. CXL.

Si per non publicationem resignationis beneficii obtinens est, narrata plene iustificari debet, quoniam deputatione agitur, in qua exactior probatio requiritur. Nec valet consequentia Garambertus asserti, constitutionis Gregorii ignorantiam habuisse ergo non publicavit, quoniam etiam constitutione Pii Quinti dispositum fuerat, quia attenta, publicatione fieri, mandari potest, item a peritis monitis esse potuit, publicatione non esse faciendam, & ipse idem ignorans, mandauerit.

Si per. Ex decisione eiusdem 185. In manuscriptis Flaminii Plati.

Possessio per resignationem etiam nullam acquiritur, & post resignationem a resignatario de facto apprehendi potest. Cap. CXLI.

Per resignationem ad fidei Roderici factam, & per superioriter admissem, omnis possessio tam cuiuslibet, quā naturalis amissa est, praeterea quia Rodericus auctoritate iudicis executoris in possessione immixtus est, neq; constat, quod resignat de facto falso detentio incubuerit: Dum de nullitate discutitur, quod per viam adiutoris agendum est, intentus resignatariorum sua possessione petiendum non est, Resignatio nulla possessione transire, non impedit, nec etiam impedit, quin resignatariorum illarum apprehendendi acquiratur, cum ex actu nullo possessionem adipisci possumus, quando ad executionem facti deuenientum est.

Per resignationem. Ex decisione eiusdem 92. parte 1. In ultimiis Tempibili.

Qui fructus debeat resigntari, & qui resignatariorum post resignationem factam. Cap. CXLII.

Cluius fructus, quales sunt ceteri, domorum peregrines, responsiones, & similes, quorum solutionis dies de tempore resignationis adhuc non venerat, ad Resignatariorum pertinere resolutum est, Idemque de fructibus pendentiibus. Nec potest Resignans, qui Ecclesie preficit, & illius onera nisi, ad diem dimissionis & possessionis per resignatarium adeptus sustinuit, aliquid prædere, quia eo ipso, si simpliciter dimisit, omnino, & possessionem a se abdicavit, propterea post resignationem

aliquos alios iucundus præcedere non potest, & si postea perciperet, tanquam malefidei possessor restituire tenetur, quoniam ab ipso titulo remansit, possessionemque naturalem, & ciuilium amissit: quia sententia semper in omnibus causis in Rota obseruata fuit. Fructus naturalis, & industrielles, qui ante resignationis diem a solo separati sunt, ad resignantem pertinent, etiam si locati sive sunt, atque diec solutionis affictus post resignationem venire, quia de personae, que fructuum ratione debetur, idem quod de fructibus iudicandum est, itaq; non dies solutionis, sed fructuum receptionis temporis, pro quoibus pessimo soluitur, attendendum est. Quod obrem recte a equiparatione inter volumnum fructuum, & beneficium, coclusum est, fructus a solo separatis ante diem resignationis resignanti, ceteros vero omnines resignatio debet.

Ciuius. Ex decisione eiusdem 240. parte 1. in ultimiis Caulari, & decisione 278. parte 2. in eisdem Pirouani.

Vbi pensio etiam a successore impugnatur, resignans ad suum beneficium redire potest.

Cap. CXLIII.

Sub reservatione tanta penitentia consenserit praestito, nec aliis, aliter, nec alio modo, co ipso quod pensio in toto, vel in parte impugnatur, consenserit conditionaliter praesumit, resolutum, & resignans ad beneficium redire potest, quia non quam ab eo abdicatum confitetur, condito pro confirmatione iuris resignantis, etiam successores affici.

Sub reservatione. Ex decisione eiusdem 63. 1. parte 1. in ultimiis Pirouani.

Resignatio beneficii facta a procuratore excedente fines mandati, est nulla, & inutilis.

Cap. CXLIV.

Mandato ad resignandum dato, cum omnium fructuum reservatione, vel medietatis, aut tertie partis quos resignans recipere, & per se, vel suos procuratores exigere deberet, consenserit reservationis in quantum praefati non potuit, inter fructus enim, & pecuniam communis loquendi vobis differentiam facit. Valor fructus aliquando crescit, aliquando decrescit, ideo procuratorum pinguis mandatum adimplire, dici nullo modo potest. Propter illa verba in mandato apposita prout in supplicatione signanda continebuntur, mandatum adimpliendum, dicendum non est, quoniam respectu clausularum, & decretorum intellectu intelligenda sunt, non autem respectu substantiae ipsius penitentis, & per ista verba prior voluntas mutata non confitetur. Penitentes in fructibus aliquando reservari solent, & in hoc casu nulla diligentia, pro ista referenda, facta apparet.

Mandato. Ex decisione eiusdem 293. parte 2. in ultimiis Cœveni.

RESIGNANS.

Resignans nulliter, obtinet in spolio.

Cap. I.

Guido ressignans cum possessione careat, in spolio obtinere debet, quoniam non alias, nec alter, quā Galcoto clero, hospitale laicis commendari soluit, ressignare deliberauit, & cum clericis non probaretur, sufficit Papæ falsum narratum esse.

Guido. Ex decisione Rota Romana 516. parte 3. lib. 3. in Nonnullis Palerosi.

Regula de virginis diebus habet locum etiam in resig-
nacionibus extra Curiam.
Cap. II.

Sed ipsius disputatur est, nū regula de infirmo resignantur, & infra viginti dies ex eadem infirmitate dece-
dente, Ordinarios ligaret, atque extra Curiam locū ha-
beret. Sed opinio affirmativa ubiuit, nam conditoris
vnuersitas potestate impedita, nisi aliqua ratione ad Co-
riam testifigeretur, generaliter omnes vbiq[ue] ligat, si
in Cancellaria Apostolica tantum, vt motis, publicata
suerit. Nous regula ipsius viginti dies à prelatis con-
fensus die coniuncti, sed esse statuit, sed hoc in partibus,
ubi vniuersus contextu omnia fiunt, contingere non pos-
tef: Verum enim propter haec verba ad eorum fraudi-
bus obviandum 14 Iulio addite sunt, qui infirmitatem
venerum, antequam consentirent expeditabant, & mol-
to ante iugnam supplicationem habebant, regula agi-
tur, quia fraudibus vbius prouidet, in Romana Cana-
tanum concludi non debet. Cum quid pluribus ratio-
nibus prouidetur, ex una tantum alcibi verificari pos-
se sufficit, itaque quod Romae propter ambas, extra
Curiam per vnam tantum locum habere potest.

Sepius. Ex decisione eiusdem 31. super regulis Gagel-
mi Cassadori, & decisione 12. de renunciatione Marcelli Ca-
scenti.

Regula de infirmis an habeat locum in resignante
commendam. Cap. III.

An huc regula, quia resignante beneficium loquitur, in cedente commendam locum habeat, valde dubitatum est, & quois ad partes existentibus, Ro-
tundis fuit, verum quia Antonius de rationibus, qui
à Paschalis procurator, ad cedendum constitutus fue-
rat, ipsimet regule, prout solium est derogari pro ab-
sente, non curavit, tñox per obitum ipsius Paschalis im-
petravit, & com. Ieanne, qui ex cessione eiusdem obti-
nuit, concordaverat, vñnam inter omnes inclinans,
ob presumptam fraudem, pro negatauia iudicandum
esse, ne Antonius de sua malitia, arque negligencia eó-
modum reportaret, & Michael coia Papa proculsum
seuadus temerarer.

An huc regula. Ex decisione eiusdem 32. super regulis
Gagelmi Cassadori.

In resignatione quando re integra est licita poenit-
tentia. Cap. IV.

Iste contractus, ut referetur penitus, resigno, in nomi-
natu exihi, in quo penitentia, re integræ locū ha-
bet, si alter ex eis perfice non impiecerit, & ideo resig-
namentum poenitentia potest, quamvis aliud mandatum
in parvo consensu prelito appareret. Panis consensus
potius preparamenta quadam sunt, quām quid verē
perficiant rem esse deinde fit: Notarius enim anno-
tando diem tantum apontem, & annum, atq[ue],
procuratoris, sive principalis nomine, quilibet prelato,
partib[us] que confignat, perfectio inigitur, & furnalem,
qui expreſſe requiratur, nō adhuc esse arguitur: Signa-
tura Pape faciat conditionem haber, si patres mea-
dem voluntate perseverauerint: Necce Ferdinandus pa-
te adū perfectius dici potest, quoniam correſpectiva
penitentia, atque cōditionaliter casuā, si alia sibi re-
feretur, actus correſpectivus pro vno tantū habēbitur,
& vnu ab alio separari nequit. Caudilij, cōfessus ab
que Ferdinandus ex ēdi non poterat, vnu igitur alterius
pars existit, & eterque formalis esse debet. Cum Pon-
tificis de expreſſo Ferdinandi cōfessuā iugnatur, tegno-

laq[ue] de nō indicando iuxta supplicationis formā deroga-
gauerit, cōfessus praestitos, atq[ue] agnotatos esse praesup-
positū. Ad tollendū penitenti facultatiō, cōfessus ex-
tentione episcopi est, & ad literarum expeditionem etiam
requiritur, & ita plures iudicati. Ecclesia a prima pen-
tenti liberatur, sed conditionaliter casuā prima, vt
alla referetur, in hoc Papisi ambae partes in eadem
voluntate permaneant, authoritatem prelatis, ideoque
fine ambo in confesso littera expediri non possunt,
cōfessus virtusq[ue] in totam dispositionem influit. Quā-
obtem secundum antiquum, in veterum iuriorem
que slym, quem partes sequitur esse videntur, inter-
venient licet conclusionē est.

Ita entrauctus. Ex decisione eiusdem 471. parte 1. in
Nouissimis Bras.

Resignans potest se poenitentia, etiam post supplicatione-
nem datam. Cap. V.

Post conualeſcentiam, ad procuratorem, neam plus
absoļuo nostro ordine resignaret, literas misserat. Sed
quid si ad procuratoris manus non perueniunt? Equi-
dem resignantem etiam post supplicationis portatio-
nem, penitentia posse, placuit, prout in multis casis ob-
tinuit.

Post conualeſcentiam. Ex decisione eiusdem 128. parte 3.
lib. 1. in Nonissimis Fabij.

Per resignationem titulus, & possessio perditur.
Cap. VI.

Penes Petrum resignationem prebenda remanere nō
potuit, quomodo per resignationem omnis proprieta-
tis titulus, atque possessio perditur, & pones dios eis
probabetur, multo magis, quia ad eandem regestis
(qui ad ius dimissum tantum datur) fibi referuerat: Tituli, nominationisque reservari, atque administratio-
nis, non ius proprietatis, sed prebendæ temporali-
tatis respiciunt. Duo in prebenda videlicet ius proprie-
tatis, & ius iudee in pronuentibus considerantur, cum
amam viro fractui compareat, vt fructus penes viri,
proprietas vero penes alteri ex illis non incommunicit.
Cum refectorio loco annua pensionis facta fuerit, de-
cedente pensionario, omnia cum proprietate confi-
dantur. Item si translata non sufficit, referens fructu-
toria est. Per obitum resignat, semper tūlus vacat,
vt in pluri bus causis fuit resolutum, ideo si Martini
vult, optare non prohibetur, sic autem propter re-
fectorios grauamen non vult, quia in iuri facultate est
illam optare, vel suauis retioere, non propterea impedi-
tus dici potest.

Penes Petrum. Ex decisione eiusdem 597. pars 3. in No-
uissimis Lancelotti.

Resignans abducatur à se ciuilem, & naturalem possessio-
nem. Cap. VII.

CVM Sebastianus quandis Alphonſus Archidia-
conatus obineret, pensionem soluere se obliga-
tur, quamvis ipse resignans, & ciuilem, & naturalem
possessionem perdidit, tamen resolutum est, verbis
obtinere, & in detentione verificari posse, & propte-
rea ab obligatione neque principalem, neque fideiſ-
forem liberari, nisi Alphonſum à beneficio absentera
solleſt apparet.

Cum Sebastianus. Ex decisione eiusdem 6. de loco &
condutto Ioannis Abbedani.

Renunciare beneficio habet remedium possessorum
contra tertium. Cap. VIII.

Si beneficium renuncians, in possessione, vel reten-
tione remanefit, à tertio spoliatus restitutioonis re-
medio

Tom.VI. Tit. Resignans.

271

medio obtinetur debet. Nam ad certa personae fanticula conditionaliter resignatae videntur, dummodo illi quaeratur, sed si quod aliter non queritur, à renunciantie non abdicatur. Quamobrem resignantie possidetur, & titulum coloratum habere, itaq; ipsiari à tertio non conuenit. Quid si proper incapacitatem resignataria quis rete non potuisse? Si simpliciter renegat, quia neq; tirolam, neq; possessionem habeat, alter dicendum est.

Si beneficiarium. Ex decisione eiusdem 158. parte 3. Iacobi Pateti. Ex decisione 4. de restitutione spoliatorum Guglielmi Cassadori.

De eodem, & quod fallit nisi spoliaret à subrogato resignataris. Cap. IX.

Quid si Gaspar in ins., & possessionem resignatarij se subrogato obtinuerit, hic enim simpliciter tertius dici non posset, & sic ut resignatarius spoliando resignantem restituere non cogitur, ita neq; Gaspar ad ius, & possessionem illius subrogatus.

Quid si Gaspar. Ex decisione eiusdem 175. parte 3. Iacobi Pateti.

Resignans si resenauerit sibi fructus poret agere spoliatio contra resignatarium. Cap. X.

Probyter Brixieni, parochialeme, quām obtainebat per ordinario resignauit, & nimis in docte, verbis, que in contradictibus apponit solent (cedebat transferrebat, atq; domabat, titulo donationis irreducibiliter inter viros, referunt sibi beneficij fructus) vius est, fed cū resignatarius possessionem cepit, illum penitus, probatoq; possessione coram ordinario in spolio obtinuit. Et Rota confirmavit, quoniam, licet resignatione nulla cuius, atq; naturalis possesso patur, tamen cum viro fructum sibi resenauerit, possidendi animum habete non desir, ex cuius retentione, naturalis non perditur, sed cuius tantum transfertur, propter quam amissum restituentur et.

Presbiter. Ex decisione eiusdem 3. de restitutione spoliatorum Marcelli Cressentij.

Resignans bis, & in secunda resignatione iurans, quod non intenuestrat, quando non sit perjurus. Cap. XI.

S quis bis beneficium resignant, atq; iuravit, neq; fraudem, neq; dolum interneatur, perinus non dicitur, nam ius, quod habet, resignare dicitur, ipsorum sacramentum resignantie actum respicit. Itaq; dicere neq; fraudem, neq; dolum in resignatione internefice verum est. Ex quinquenni distanti obliuio praesumti potest, Imo ius de novo quæsum, que libet autem causa excusat.

Is qui bis beneficium. Ex decisione eiusdem 269. parte 3. Iacobi Pateti.

Procurator quo casu non sit revocatus per resignationem factam in principali. Cap. XII.

Cum Ferdinandus mensis Maio ad fauorem Didaci Caecumatum resignasset, Septembri postea Iohannem procuratorem etiam super Canonicum contra Didacum, omnemq; alios deputatis, cumq; Didacus ad causam veniret, anno sequenti ad fauorem Ripe iterum resignauit, sed Didacus obtinuit, atq; in iudicium petravit, & dum executoriales etiam quo ad fructus, atq; expensas exequi in laeti, fructuaria, tanquam acta cum non procuratore facta, de nullitate opponitur, nam cum in alterius fauorem resignaverit, atq; in possessione existaret, quod mandatum extinxitum sit, dici non potest, nam falso ad defendantum super-

fructibus per eum perceptis intelligendum est. Liect procuratoris revocatio, que per uotum resignantie inducta est, aduersorium intuimanda non fit, quoniam nihil est, quod Domino imputari possit, tamen fecus est, in revocatione, quia ex resignatione inducitur, nam res resignantie imputari potest.

Cum Ferdinandus. Ex decisione eiusdem 467. parte 2. Iacobi Pateti.

Per quam resignationem amisisse ius quis dicatur. Cap. XIII.

P Er primam resignationem quāmuis ciuiliter mortuus dici posst, tamen etiam post cessionem ius in beneficio pretendere potuit, sed per secundum illud ius amisisse visceret, & per istam mandatum expiatet; Sed, quia non constabat detentationem amisisse, illius viuore mandatum adhuc existere dicebarat, molto magis quia in secunda pensione sibi referuerat, id est primum resignationum nullum ius habere, cogitare poterat.

Per primam. Ex decisione eiusdem 468. parte 2. Iacobi Pateti.

Resignans licet dicatur mortuus ciuiliter, tamen habet ius ad beneficium resignatum. Cap. XIV.

S I resignans triennio post resignationem irrevocabiliter perfidam, in possessione permaneret retrocessio praefumitur. Vbi autem retroabilitate est, alter dicendum est, nam si rannum supplicationis protraxit interuenient, resignantem penitente potest, id est illo triennio, iure proprio, quod abdicari oportet, possidere dicitur, cumq; hic consensus praefitus non sufficeret, nolla resignantie negligenter consideranda est, & Lapi allegatio non suffragatur.

Si resignans. Ex decisione eiusdem 106. parte 3. Iacobi Pateti.

Resignans ex quibus probetur decepisse in possessione. Cap. XV.

P Ost resignationem, consensu etiam super capienda possessione praefito, resignans in fructum percepione, quos sibi referuerat, non autem quod in beneficio possessione obiesseret, prout regula requirit, dici potest. Ipsa regula de ceterationem post resignationem nullam, nemini si beneficium ipse detinuerit, & quāmuis praesumonia residentia non requirant, tamen & Chorum intrare, & Ecclesie deferunt praesumoniates non prohibent, quamobrem non ut praesumoniates, sed ex noto reservationis titulo fructus capere dicebantur.

Pot resignationem. Ex decisione eiusdem 337. & 358. parte 3. Iacobi Pateti.

Ius a resignante transfertur in resignatarium etiam si ille ignorat reservationem regressus.

Cap. XVI.

Vbi resignatione cum fructuum, & regressus reservatione, & cum regulæ de praefundiis consensibus derogatione facta est, à resignante ius abdicatum dicitur, quia nullo confessio opus erat, & resignatione si acceptare nollet, retrocessio remedium incurratur.

Vbi resignatio. Ex decisione eiusdem 377. parte 2. Iacobi Pateti.

Resignans quando dicitur non abdicasse ius à se. Cap. XVII.

S I de certa personæ acceptatione, ad cuius fanticula resignatio facta est, non constat, à resignante ius abdicatum

Digestorum Nouissimorum.

dicatum non dicitur, cumque resignans residere non desierit, atq; semper post cessionem item sustinuerit, sententia in strictibus, & expensis, contra ipsum, qui calumniosè resignauerat, execui potest. Si de cessione acceptatione constat, sententia contra cedentem lata nulla est.

Si de certa. Ex decisione Eisdem 90. parte 3. Pauli Acibilis Verallu.

Ius à resignante non dicitur abdicatum, nisi prestito consensu valido.
Cap. XVIII.

Si eadem die supplicatione signata cum pensionis reservatione consensu prestitus fuerit, atque alterius supplicatione non signata copia reperta sit, à cuius tergo, super pensione, arque regressu consensu datum fuerit, nisi valide regressu prestito à resignante ius abdicationis non esse, conclusum est: sepe enim supplications regresus, vel dimitti in retento solitum est, vel si regresus expeditus non esset, consensu limitatus non abdicauerat.

Si cadem die. Ex decisione Eisdem 4. de renuntiatione Achillis de Graffis.

Resignant ex causa permutationis an permittatur regresus reseruatus per procuratorem.
Cap. XIX.

Resignant simpliciter ex causa permutationis, atq; rei cōpermutata possessio habita, dicit per procuratorem iο partibus constitutam regressus reseruatus esset tamen eodem vi non posse, Rota distinxit, nam cum amba resignationes incompatibilis sint, illeque ex permutationis causa, & purè acceptauerit, alia contraria vi non potest: si sumus in dubio, possesso autem ex simplici subsequente est, praecessile presumitur, Itaque principalis resignando purè, procuratorem renouasse videtur. Ex actu etiam nullo voluntas colligitur, quod igitur primus nullus extiterit, nil curandum: Si verò illa subsequente est, accepta non videtur, vel ab illa recessisse, per quam regressus reseruatus fuerat.

Resignant. Ex decisione eiusdem 1. de rerum permutatione Achillis de Graffis.

Resignans mortuo resignatario debet sedere in primo suo loco antiquo vigore regressus.
Cap. XX.

Mortuo resignatario, resignans, qui fructus distributiones, atque regressum, item stallum in choro, vocem in capitulo, atque residuum in omnibus, & per omnia sibi reseruauerat, ac si non resignasset, eadem praeminentia, qua ante resignationem gaudere volebat, quod Rota, non regressus, sed retentionis integragaudere posse, placuit. Nam quò ad iuris reseruationem, nulli difficultas facta est, quò verò ad possessionem, cum fructus, & distributiones, ac si minimè resignasset, etiam reseruauerit, & locus possessions ratione competat, ergo non nouæ adiectionis iure, sed reseruationis, atque retentionis habeat debet. Possesso quò ad resistendi effectum impedita, per fructuum perceptionem conservatur, quo impedimento celantur, integraliter possidere non prohibetur. Regressus ad ius tantum daatur, non autem ad possessionem, quæ in facto consistit.

Mortuo. Ex decisione Eisdem 11. de renuntiatione Joannis Mabedani.

Signatis duabus supplicationibus, in dubio consensu præsumitur datus in ea, que est sine regreto.
Cap. XXI.

Si cum Jacobo Prioratum permutasti, & cum retenzione pēsiois resignasti, atque signata supplicatione ita consensu prestitus est, regreto per celsum, vel decepsum Iacobi, quem in secunda postmodum à te porrecta supplicatione addidisti, viterius vt non potes, itaque Iacobus mortuo, contra imprestantem Apollonium obtinerentio posse: quoniam in secunda virtrum resignantem suū plicari dicebatur, quod verificari non est, id est regreto surpetitus, & in fraudem additum est. Hac clausula, quod utique para supplicer, attribuituā à Rota scoper intellecta est, nimur m pro ijs, quæ ad singulos spectant, porrectam esse censer, sed hic alterius consensu prestitus non probatur, itaque strato secundam supplicationem allegasti. Coenensis in prima prestitus secundam approbatam non fuisse declarat, & qui postea prestitus esset, regreto ab initio nullum confirmare non potuit.

Si cum Iacobo. Ex decisione eiusdem 16. de renuntiatione Joannis Mabedani.

Resignans non tenetur ad solutionem pensionis, si resignarius possidet. Cap. XXII.

An resignans, cum resignatarius possidet ad solueū pensionem tenetur. Quamvis alteram sibi reseruaci voluit, de prima nullatenus mentione facta, & ita nulliter, atque ionalide egredit, tamen quia resignatarius fructus percipit, non teneri placuit. Quia resignans nullam fealdē fecit, pro possesso non habetur. Omnia super beneficio imposita per fructum exatorem soluenda sunt.

An resignans. Ex decisione Eisdem 30. de renuntiatione Joannis Mabedani.

Resignans neque possidet, neque detinet.
Cap. XXIII.

Deo resignantem non possidere civiliter, neque naturaliter, & si absens à loco beneficij fuerit, neque detentoriam habere placuit.

Ideo resignantem. Ex decisione eiusdem 1. de renuntiatione Joannis Mabedani.

Resignans tenet soluere pensionem, quoque confit resignatarium acceptasse.
Cap. XXIV.

Si verò nec alias, alter, nec alio modo resignauerit, si ipsa resignatione conditionali existente, ius in Federico remansisse dicitur, & ante ratificationem cessionem possesso a resignante abdicata non est. Præstissem, quia in illis partibus vbi beneficia exifebant, quando resignatio siebat, & possesso capiebatur, notariis ad sona campana resignationem publicabat, atque populo legebat.

Si verò. Ex decisione eiusdem 2. de renuntiatione Joannis Mabedani.

Decudem. Cap. XXV.

Cum resignatarium acceptasse constat, neque ad solutionem pensionis, neque ad eam oīenē bancariorum promissam resignans viterius cogi potest, alias in fraudem resignatio fieri possit, propterea donec acceptancem ostendat, soluōnem continuare debet.

Cum resignatarium. Ex decisione eiusdem 24. de loco, Joannis Mabedani.

Regula

Regula de triennali non habet locum pro resignatio
contra resignantem referatu regressu, & non
alter. Cap. XXVI.

Non aliter resignare voluit, quam fructibus, &
regressu, ac ceteris omnibus reservatis, ita ut quan-
tus resignatarius per triennium in possessione man-
ret, de triennali regula, aut Lapi allegato, usi de man-
dato, ipsiusque resignantio licetaria, locum non haberet,
Quidamē si resignatarij ad consentendum mandatū,
regule non aliter fermone habito, iuxta formam sup-
plicationis tantum diceret. Nunquam resignatarius
possessionem, que titulam illi per triennali regula, coloratum praeberet, acquirere potuit, quoniam sub
haec conditione abique illius licentia ingredetur,
resignavit, aut igitur queri non potuit, aut resignatio-
nis effectus prohiberi, vel potius nullo modo posses-
sionem concedere. Literis resignationis abique refer-
mentatione expeditis, iuxta quas praefuisse, atque indicari
solutum est, donec probetur contraria, standum est.
Nihil autem impedit, quin alia supplicatio obtineri po-
tuerit, id est, quod terminus ad docendum prefigi solet.

Non aliter. Ex decisione eiusdem 379. parte 3. libro 3. in
nonissimi Paleoti.

Resignantis vita quando probanda sit.
Cap. XXVII.

Constituens procuratorem ad resignandum, resi-
gnationis tempore viuum esse oportere, probare
debet, quoniam resiguationem etiam allegans, resignantem
viuere presupponit, ergo probet.

Constituens. Ex decisione eiusdem 106. parte 3. lib. 3.
in nonissimi Tholomei.

Resignans an possit ignorantie resignantio referente
regressum. Cap. XXVIII.

In fauorem resignantio pensio, atque non solu-
nione ipsius, regressus referatus fuerat, cōfensus.
Quae in supplicatione non ad resignantio, sed ad tertio, qui
super suis beneficijs pensioni consenserat, datum erat;
maxima alia supplicatio pro regressu percessum, vel decel-
sum ad canoniciam, & prebendam resignatos expre-
ditu sicut, & quoniam super ista consensu praestitum non
fuerit, placuit iniiciari non posse, quoniam in regressus
ex causa oneraria resiguatione, nequit de iure, neque per
Cancellarii regulas, confessus requiruntur.

In fauorem. Ex decisione eiusdem 769. parte 3. lib. 3.
in nonissimi Tholomei.

Regressus vbi non valet, remanet in resignante.
Cap. XXIX.

Si prima resignatio Jacobini non valuit, quia in confu-
sas inciderat, ergo ius ab eo, abdicatum non est, non
enim quod aliter resignare non intendebat, expresserat.
In fauorem certa persona facta, conditionalis dicitur,
si illi, & resignantio referatum quā potest, in fauore
aliquando dicitur, quoniam expressu sicut erit, si Cor-
radum in possessione pacifica fuisse dicatur.

Si prima. Ex decisione eiusdem 85. parte 3. lib. 3. in no-
nissimi Tholomei.

Criminis reus quando possit beneficium resignare.
Cap. XXX.

Communiter ab inter presibus iuri canonici rece-
ptum est, atque per arresto si prematur curia
huius Regni corprobatum, quod pacifico, atque cō-
miso beneficium possidens, illud crimen capite col-
ladio, vel si haec sequitur, pendente interpolis
appellationis tempore, resignare possit. Quod tamen

non immenso limitatur, non habere locum, si delictu
num atroc, & enorme sit, veluti, parricidium, blasphemia,
rapra, vel quid huiusmodi, quod in simplici deli-
ctu termino non perficit, sum enim beneficium, a tem-
pore commissi criminis ipso sare, atque post iudicium
cepimus, de iure, & de facto vacare censetur: de facto
quidem proper maleficii execrationem, de iure vero
propter noncanoniam, quam lex canonica dicit.

Communiter. Ex decisione Parlamenti z Bohosani 61.
parte 1. Gerardi Malinardi.

R E S I G N A T A R I V S.

An agenti ex resignatione incumbat onus probandi
Cap. I.

Obicit Ioannes parochialis possessio, resignata-
rio intentione non probari, nam cum resigna-
tio post annum à data mandati facta esset, & re-
signantem illius tempore superiusuale, probare debet,
præsumpto enim centu anni vivendi, pro actore non
militar, in hanc partem Rota inclinare videbatur: Sed
re se plus, & maturius discussa, contrarium vium est,
quoniam resignatarij non principaliter in vita, sed in
mandato, atque resignatione fundatur, propterea illa
probare non tenetur.

Obicit. Ex decisione Rota Romana 85. parte 1. Ia-
cobii Pucci, & decisione 2. tute renuntiatione Joannis Mel-
lobiani.

Resignatarius presumitur intritus, si non do-
cetur de impedimento conditionis.
Cap. II.

Episcopo, resignatione facta, praceptorio ad sex men-
ses in commendam data est, infra quos habitum fu-
scere, atque professionem emittere tenetur, alias
ta quoque vacantes dimitteret, & cum de eisdem non
coſtaret, resignatario intritus facto p̄ nos sit. Gra-
tia si neutri, atque noue provisionis, que de intrusio-
ne, & fructu quoque mala perceptione nō afficerit, surtepi-
tia dicenda est.

Episcopo. Ex decisione eiusdem 199. parte 3. Iacobi
Pucci.

Supplantationes in resignationib⁹, quo remedio rō-
nocentur. Cap. III.

Ad tollendas supplantationes, quas Hispani facere
solent, optimū remedium adhibetur, si decretum
refutationis pensionis, huius tenore, in supplicatio-
ne apponatur, quod Ferdinandus, aut aliquis ex succe-
doribus, beneficium in aliā personā resignare non
possit, nisi infra quatuor menses cessionem intimare-
rit, atque resignatario referente pensioni consentire
secerit, com autem Ferdinandus, forma non ferunt, &
cesserit, pensionarium ad resignationis admissionem
agere posse vium est. Quia in mora constitutus est,
atque lis pendet, ideo vltrem decretum adimplere nō
potest, quo, ad pensionari fauorem, resignantio q̄o-
dium factum, ipse resignans iuvati non potest.

Ad tollendas. Ex decisione eiusdem 247. parte 3. Pauli
Acuila Veralli.

Quis potior sit ex duobus resignatatijs.

Cap. IV.

Ex duobus diversi tēpōis resignatarij, is qui prius
ē superiore confirmationem obtinet, in iure potior
existit, quoniam plus iuri per superioris collationem
consequitur.

Ex duobus. Ex decisione parlamenti Delphinalis 319.
parte 2. Francisci Mares.

De

De eodem, & quid si in vitaque resignatione est praestitus confessus. Cap. V.

Si quis resignatur bis diversis, & in unaquaque resignatione confessum praesliterit, quis ex resignata ruis praesliter debeat, dubitanonis extitit, anterior ne in data, cui postea confessus praeslitus est, vel data posterior, qui prius illum habuit, aliquando pro anteriori in data iudicatum dicebatur. Regula autem Adriani, que contrarium statutum, per Clementem reuocata fuerat. sed re discussa, anterior in confessu, licet in data posteriore, praesliter vixum est, nam cum ante praeslitum in Cancelleria confessum premitemur licet, in secundū resignare potuit, & huic confessum praeslando, resignatio statim perfecta fuit, atque ius resignatarius acquisiuit, confessus postea prima resignatione datum, ut integrina non subsistit, nec quod etiam alteri quæsitioni abdicari potuit.

Si quis resignauerit. Ex decisione eiusdem t. de confessione praebenda Marcelli Crescenzi.

Ex duobus resignatiis præferendus est, qui prius supplicationem signaram obtinuit. Cap. VI.

Si renunciatio per Cardinalem ad duorum lauorem Silverie diebus facta est, per cedulam, Cardinalium more, cocam Notario Cancelleriae propria manu subscriptam, ac sigillo firmatam, si pro vtroque eadem die supplicatio signata fuerit, is præferendus est, qui gratificationis gratiam à Papa obtinuit, quamvis pro altero prius confessus praeslitus fuerit. Notarius Casicularia, vel Camera admittere, vel reprobare beneficiorum resignationes non valet, fed earundem confessus dimitat in iusta supplicationum signaturam, vel signandarum tenorem recipere, solum autem Papa est, admittere, vel negare.

Si renunciatio. Ex decisione eiusdem t. de renunciacione Guglielmi Caesadori.

Resignatarius secundus, cui per primum resignantem simoniacum resig natur, præfertur primo etiam ignorantiam Simoniam. Cap. VII.

Ignoranti resignatorio non quartine, simonia etiam per tertium commissa, quamvis nullum ille delictum committeret, secundus autem resignatarius, cui postea resignatio facta est, præfertur, propter simonianum enim ius nullum translatum est, nam superioris admisitioria fuit, qui si simonianam non ignorasset, forte non admississet. Simoniam ignorantem beneficium cum bona conscientia tenere de facto non debet, sed non ideo titulum aliquem quasiusse dicitur.

Ignoranti. Ex decisione eiusdem 4. de simonia Marcelli Crescenzi.

Resignante mortuo res non est integra, vt aliquid sibi acquiriri possit. Cap. VIII.

Post resignantis mortem resignatarius regressus, vel fructuum reteruationi contentite non potest, quādū in supplicatione in illius vita porrecta talis reteruatione facta fuit, atque resignantis procurator sub tali conditione contentitur.

Post resignantis. Ex decisione eiusdem 9. de renunciacione Marcelli Crescenzi.

Resignatarius vrum possit obtinere in spolio contra intrusum lite pendente. Cap. IX.

Neque actio spoli, neque iudicium illud in resignatione, qui surrogari quod adirem non obtinuit,

transire potest, licet in supplicatione, & clausulis de lite super beneficio mentio facta est, in euentu quod libet significatur, efficit, atque cum gratia surrogatione dicetur, tamē ad actionem, quam ad possibiliter admisit, si habebat, surrogatus non dicitur, sed quod ad eam, si quam haberet concedentis metem surrogare voluit, se censuimus; si ex his resignatarius surrogationis literas, etiam quod ad spoliū expedire posset, aliter iudica renus.

Negre actio. Ex decisione eiusdem 275. parte 3. lib. 2. in nouissimis Fabij.

Resignatione non soluentes ipso iure incurunt priuationem. Cap. X.

On non solutionem resignatarii ipso iure priuationem incurunt, quamvis stabilitum est de prouiso loquens, per ressignationem prætermittat, tamē aliqua de non soluentibus stabilitamenta, ipso iure loquuntur, & ressignationis stabilitumentum pro supplemento positum est, vnum igitur statutum per alterum declarati opus est.

Ob non solutionem. Ex decisione eiusdem 977. par. 3. lib. 3. I. Balomei.

S E P V L T V R A.

Religiosus, & viator vbi sepelliri debeant.

Cap. I.

Religiosus professus in suo conuentu, & monasterio, item viator, & peregrinus vbi morari cogitent, sepelliri debent, idem si monasterium exiuerit, & ad illud cōmodè portari poterit, item si nūtius intra annum perierit, Clericus secularis peregrinus in Cathedrali, scholares autem in parochiali, vbi degunt sepelliendi sunt.

Religiosus professus. Ex decisione Senatus Burdigalen sis 175. Nicolai Boerij.

Legatum factum Ecclesie in una parochia, an debeatur alteri vbi mortuus, & sepultus fuerit. Cap. II.

Qvando testamenti tempore in una parochia habebat, cuius Ecclesie legatum pro misis, & antennerario celebrando reliquit, si mortis tempore in alia colluisse contigerit, vbi sepultus fuerit, ecclesia, vbi testamento tempore morabatur, solendum est, cuius contemplatione fecisse videtur, si in totum mutuat, non tecundum animo, vbi mortis tempore erat debetur.

Quando testamenti. Ex decisione eiusdem 176. Nicolai Boerij.

De reliquo sepulitura causa, quid debeatur Ecclesie, & quid Episcopo. Cap. III.

Laici bona obcluse non dicuntur, qui iu religiosum habitu sepelliri ordinant. Si quid monasterio sepulitura reliquerit, quarta portio parochiali Ecclesie debita est, pariterque Episcopo canonicalis portio debetur.

Laici bona. Ex decisione Parlamenti Delphinalis 629. parte 2. Francisci Marti.

Quæ quantitas canonica debeatur Ecclesie parochialis, & an pro exactis ab aliis generaliter agi possit. Cap. IV.

In quantitate Canonice, quæ parochialis debetur Ecclesie loci confuetudini illadūt esse, disponitur, pro rectore autem coator predicatoris sententia generalis ferrari non potest de omnibus à quinquaginta annis ratione

tione quartae perceptis: At si rector restituia ducrus predicatorum petret ad ius quartae huiusmodi percep- tione, et a tali tempore præterito, non cum perceptione ab illo tempore sententia & libellus generalis procederet.

In quantum. Ex decisione Rota Romana 90. Egidij Bellamera.

Sepulcra constructa in aliqua Ecclesia presumuntur de consensu Episcopi, pro acquisitione iuri.

Cap. V.

Duo tituli in sententia presentantur, nimirum cōfessionis, & constructionis, & cum constructionem habemus, in alternativa sufficit, constat enim sepulcrum ab Andrea, etiam ad Petri vñm suffice constructam, ergo constructionis iure authoris sui sibi cōpetente, priuari non debet. Necq; Andream possessorum nullam habuisse, dici potest, quomodo argumentum non procedit, quamus enim ex usu ad possessionem inferatur, tamen conuersio non procedit, neq; ex non vñm, ad non possessorum, cum vt quis rem possidat, sed non ad vñm destinatum fieri possit: Itaq; Andreas pro constructionem quasi possessionem iuri sepelidiac quisiuerat, maximè concurrente conceptione, cum ex contractu nullo possesso acquiratur, & in ea vñq; ad obitum continuans, ad hæzedas facultate illam transmittere potuit. Valde differat un Episcopico cōfensus requiratur, & an eo reclamante haberit pufit, & verum est Episcopo reclamante haberit nō posse. Ideo ad initia iurispatronatus ex gratia toleratur. In referatione autem iurispatronatus ex adificacione, & fundacione calius Episcopi cōfensus non requiritur, qui pro ea adificanda sufficit. Licet fatus probatur, si sepolerum in loco patenti est, & Episcopus non contradicat. Vbi non contra dictio sufficit, cōfensus non requiritur. Qui in adifici possessione existit, & in illius vñs possessione effeditur, ad quem adificium detinatur est, vñs actus possessorius sufficit, vt quod ad omnia possesso acquiratur. Neque Petrus possessorum ex mortio illatione allegat, sed quod mediante adificatione, possessionem acquisiuit.

Duo tituli. Ex decisione eiusdem 221. & 222. parte 1. in Nonissimis Costa.

Sepultam non eligens, vbi sepelliendus sit.

Cap. VI.

Si quis moriens sepulcrum nō elegerit, in maiorum suorum loco sepeliendus est. Possessio prohibita, ius ne alii sepeliantur ex cadaveris illatione quæstio est. Licet quod ad proprietatem proprium quis lepulum habere non posset, tamen quod ad vñm non prohibetur, vt scilicet ipse, & sui sepeliantur, adeo ut alter, cī inuitis, sepeliri non debeat. Ex iure prohibendi, ius cadaveris inferendi, arguitum. Ex his pro manutentione conclusum est. Reponitorum super sepulcra recitatio, actus possessorius vñs non est.

Si quis moriens. Ex decisione eiusdem 787. parte 1. in Nonissimis Seraphini.

De codem. Cap. VII.

Sepulcra ecclesio libera est, quam si quis oon faciat, spud maiores suos humanus est, si tamen aliquorū cadaverum locus capax existat. Alioqui si cadaveris latitum, corpus lepulum, vel alterum inferatur, ex humanum non est.

Sepulcra ecclesio. Ex decisione eiusdem 492. parte 1. in Nonissimis Aldobrandini.

Cadaver potest alio transfrerri vbi in depositum receptum, & cum obligatione restituendi.

Cap. VIII.

Tam Catherine, quā in Ioannes Cappellam Sancti Hypothi in Ecclesia Sancti Marini ab executib; atq; amministratoribus eimi, atq; propriam offici iusserunt, fed in loco expresso fieri nō potest, quoniam mutanda esset, atq; aliter costruenda, quod inuitu Domini, etiam conscientie Episcopi fieri prohibitum est. Ideo alibi fieri posse placuit. Catherine agit cadaver in ista remanere non debet, quoniam sua non est, neq; eius cadaver perpetua sepulture repository est, sed beneficiati ad tempus in depositum tenere, illudq; testimoniare se obligarunt. Et Ioannes cum sua foro se sepelin mandauit. Capella emptio & executoribus, & administratoribus promiscue commissa est. Executoribus quidem infra annum, nam postea finitur corum officium; Administratoribus autem etiam in vltiori tempore.

Tam Catherine. Ex decisione eiusdem 550. parte 1. in Nonissimis Robusteri.

Cappella & sepulcra ad creditorum instantiam aut vendi possit. Cap. IX.

Cappella cum sepulcro pro primogenitis, & tota familia confitula, ad creditoru instantiam vnius ex illis vendi non potest, nam cūm fundatores rotam Ecclesiam adficauerint, atq; iuspatronatus etiam in regularium Ecclesias acquisiuise dicuntur, quomodo cōfensus, vbi ex donatione querendū esset, neceſsarius sit, tamen si opus esset, cuiuslibet superioris sufficit, etiam Abbatia, qui Episcopalem potestatem in suo loco habet: Cumq; totum altare maius pro primogenitorum, & familie Cappella reficiuerint, ius familiare lumen sepeliorum pro omnibus acquisiuise dicuntur: Cōfensus, qui in limine fundationis interuenit pro transmittendo sufficit. Nēq; iuspatronatus obligari potest, nec ius sepulcra cum vniuersitate pignori data, venit, nec creditorum priuilegiorum ad ea, quia honoris causa posita sunt, extenditur. Vendendi facultas cōcedi non debet quia spiritualia, & religio fa sunt, ad quæ creditoris arbitrio extendi nulla aquitas pati debet: Et cum adiungit alia bona, haec facultatem denegari, refolutum est.

Cappella cum sepulcro. Ex decisione Collegi Pisani 29. De Doris Marta.

Dediversis terminis pertinentibus ad cadavera, & sepulturas. Cap. X.

Rogus est lignorum stipes ad cremandum cadavera, in qua simulac imposita corpora sit, et ignis adhibitus comprehendit piram, quæ congeries lignorum dicitur ad comburendum: exequæ sunt celebratio funeris dum corpus effertur. Funus dicitur pompa ipsa exequiarum. Bustum est, postquam cadaver crematum est, quasi beuci vñlum. Sepulcrum est vbi corpus mortui, ossa hominis condita sunt, antequam quis sepulcru fuerit, monumentum appellatur, quod locus est ad sepelliendū paratus, & dicitur à Monco, quasi monens homines de morte recordari, vt à peccato absflueant. Tumulus est congesio terra supra sepulcru. Libitina est sepulcrum infantium, & qui nedum de cem dies implenerunt, dicitur fundapila. Testatori iubenti exenterari, & corpus cremari, vel in mare projic heres obire perire non debet, sed in memoriam humanae conditionis debet sepulture tradere: corpora autem aromatibus condita deferri posunt ad loca, in quæ

quibus viuentes sepulturam elegent.

Rogus est. Ex decisione Senatus Bardegalensis 287. Nicolai Boerij.

Ecommunicatus quando sepelliendus est.
Cap. XI.

Publicè excommunicato in punto mortis, & foto penitentiali absoluто, sepultura dari potest; maxime si officialis, vel Vicarij authoritas interuenierit.

Publicè. Ex decisione Cappelle Thobosana 369. Ioannis Corserij.

Cadaver se occidentis sepelliri non debet.
Cap. XII.

Cadaver eius, qui impias sibi manus intulit, ecclesiastica sepultura dignum non est, sed inter stercorea proiecindum esse, placuit. Sacri Canones pro iis orare, & orationes facere prohibet. Inde etiam, & Paganis testantur, & tamen Catholica sepultura digna non sunt.

Cadaver. Ex decisione Rota Auenionensis 123. Hieronymi & Laurentij, & decisione Parlamenti Delphinalis. 671. parte 2. Francisci Martei.

S V R R O G A T I O .

Regula de surrogandis quare condita fuit & quando surrogatio dari solet. Cap. I.

Regula de surrogandis ratio, & mens fuit, obviare fraudibus, atque votum captandam mortis auferre, quamobrem in impetrantium ordinis, eorum beneficia, qui morti, vel ob seniū, vel ob infirmitatem, aliamque causam, proximi sunt, emanasse dicitur, contra quos etiam propter ambitionem evitandam omnia iura clamant, sperant enim proximo moriturum, ut huiusc regula beneficio gaudent, itemque super beneficio introducunt. Cum autem Gregorius sollicitator cauaram Iulij Raynerij fratri existeret, verisimiliter scire ponuit mortis periculum imminentem, & idem beneficium quod ad Raynerium pertinet, certo modo impetraverit, atque habita illies mortis notitia, si neutrī gratiam, litis occasione, quam cum Iulio habebat, obtinuerit, mox pro vacanti modo, de Raynerii obitu dederit, strande fecisse, vel ut collitigans in Raynerij ius deficitur surrogaretur, idem; causam commiserit, vel ut regula si neutrī impetraret, hītis occasione, quam in Iulium monit, beneficium ad se pertinere prætendente, & ita regulam in secunda parte oblate vīsum est. Verba regula (ut illis decedentibus, rānquam collitigantes in illorum iuribus faciliter surrogentur) effectum surrogationis non requirunt, quasi eo non sequitur, ceteris, sed animum, atque affectionem beneficium viuentis impetrantis significant, nec tam effectum, quām effectum, conaturque respiciunt, eu in que gratia si neutrī obtinuerit, effectus con simili, atque surrogatione æquipollens subsequiuntur sicut. Cum regula ad obviandum fraudibus lara sit, favorabilis dicenda est, atque latam interpretationem recipere debet, quod etiam in odiosis contingit. Surrogatio, nūl sit per citationem executam, introducta regulariter dari non solet, ut illi locus sit, non colligitaria, sed fraus, qua preter illam committuntur, considerata est, itaque animum ponit, quām effectum denotant. Vt enim eorum impetratio facilorem firmoremque fortiorum effectum, contra beneficiorum possessores item introducere solet, & ita illis morientibus surrogentur. Item quia noue prouisionis gratia, & perinde valere in hac regula annullantur, & ita sine li-

te conceduntur. Item etiam in beneficiotum impetrantibus, qua per priuationem ex quibusvis criminibus fiat, locum habet, quo casu nulla super beneficium, sed contra accusatum introducta dicitur. In hiis regulis terminis, in actoris praedictum per solum cirationis decreatum, lis pendere dicitur, si gitar Gregorius ob hoc decreatum ita collitigans indicatur, vt Raynerius non citatus, illi subrogari potest possit, multo fortius pro obtinente decreto in ipius odium haberi debet, quando comodum, atque emolumenū consequitur, & ita ratio habendi Gregorij pro collitigante magis vigeat, & in odium inducta, fauorem, atque commodum operentur. Itaque quod Gregorius ex sua, certo modo, impetrione, cuius occasioe lumen ad iudicium traxit, atque si neutrī gratiam obtinuit, perque clausulas generales beneficium per obitum Raynerij capere, cuius usus impugnauerat, regula ipsa omnino tollere voluit. Collitigans, quae inter Gregorium, & Iulium in effectu fuit, eidem qna cum Raynerio si citatus fuisset, & equipollere dicitur, quia sic ut ilia gratiam si neutrī produxit, quia regula annulatur, ita & ista surrogationem in Raynerij ius introduxit, que pariter infringitur. An Iulius qui idem beneficium pariter impetravit, de regula, in quam inciderat dare posset? Cum gratia si neutrī à Gregorio imperata propter decretu[m] iicitans in regula postum, p[ro]positore nol la existat, utique ipse Iulius de non interesse Gregorij obicitur, atque de regula, ne vitoſus ingressus fitret, vel fructum occupatio, ad effectum in simplicis absolutionis, non autem iuxta gratia canonizationis, date possit. Nec a pena regula excuſa fatis dici potest, ex quo ita etiam Iulius impetraret, nam & contra bonos mores est, atque omni iure prohibuta viuentis beneficij impetratio, itaque diligens investigatione requiritur, fama autem creditus non sufficit, nec quelibet iniuria causa excusacionem praefat, quia dolus presumitur.

Regula de surrogandis. Ex decisione Rota Romana 42. parte 2. In novissimis Cantucy.

Lis ad effectum surrogationis quando pendere dicatur. Cap. II.

Nisi citatio executa fuerit, lis pendere non dicitur, vt surrogatio detur, quamvis commissionis contrariae impetrare notitiam habeat.

Nisi citatio. Ex decisione eiusdem 194. parte 1. Jacobi Putci.

Collitigans quando subrogari solet, & terminus quando incipiat. Cap. III.

VT collitigans pridiegio regula gaudent possit, infra mensuram surrogationem obtinere debet, quod tempus post plures fessiones, atque discussiones à die impetrations currere placuit, verba enim regula, quae hoc disponunt, iuris formenni habent, nimium, si Papa surrogandum praesette voluerit, ut eius surrogatio quandocunque valeat, dummodo infra mensuram à die impetrations non collitigans veniat. Com collitigans beneficium posse impetrari non ignorat, ad se surrogari petendum diligens erit, sufficiat autem si infra mensuram. Mens regula est mensura infra mensuram surrogationes factas irritare.

Vt collitigans. Ex decisione eiusdem 1. super regula de surrogandis Achillis de Graffis, & decisionibus 141. & 143. parte 3. Jacobi Putci.

Surrogatio in iure defuncti, quando lis est introducata per assertum procuratorem etiam ratificata noua valet. Cap. IV.

Si qui absens erat, ad ea per assertum suum procuratorem facta, post rei possessoriis obitum ratificans, infra mentem surrogari fecerat, sed contra prouidum Apostolicum obtinere non potuit, quoniam lis in tertio praeiudicium pro regule effectu ratificata non potest, gesta per non procuratorem in iure tantum praeiudicium post sententiam, rata habens postlum. Ante ratificationem actor in tali lite esse non videtur, ergo neque ea considerabilis, neque tertio praeiudiciale existit.

. si quia absens. Ex decisione eiusdem 40. super regulis Guglielmi Cassadori.

In surrogatione, siue reformatione gratia non oportet extimere ea, quae in prima gratia expressa sunt. Cap. V.

Si beneficium a Papa, tanquam per obitum vacans, nulla litis mentione facta imperavit, de omnibus autem suis beneficiis narrariuum feceris, postea cum prima gratia narratione, se in item, iusque defuncti, nulla de beneficiis obtentis, in illa explicatis, mentione facta surrogari fecerit, dixerunt omnes hanc secundam gratiam nullatenus vitia, neque surreptitiae fore, quoniam quadam quasi prima gratia reformatio esse censetur, in qua beneficia prius narrata, iuxta Gregorii ordinacionem, vltens exprimere non debuit, idem beneficij corpus ab eadem per se imperatur, idemque vacans modus extimetur, atque litteris pendente in prima defectus, in secunda tollitur, itaque non vigore prime, quae nulla fuit, sed secundae gratie ipsi impenetrantis consequtitur.

Si beneficium. Ex decisione eiusdem 18. de probandis in nouis.

Surrogatus gratiis in ius, & item petitoris impletum prouisionem ordinarij. Cap. VI.

Gratiosa surrogatio est, cum per verbum surrogatus, non autem si surrogari mandetur, facta est, itaque mortuo Antonio, neque patronos presentes, neque ordinarius institutore possunt, quia ita in surrogati persona lis sustinetur, ac si es viuet, cui surrogatus exitit, & perinde est, ac si a iudice in illius locum admissus sis: Neque Papa potestas minor est. Huius admissio sola, sicut citatio legitimè executata, item inducit. Qui autem mandatum de surrogando haberet, vt in causa esse dicatur, eo eiusque persona lis viuat, admissione iudicis opus est.

Gratiosa. Ex decisione eiusdem 1. Ut lite pendente Guglielmi Cassadori.

Surrogatio lite motu proprio facta non probat scientiam litis in surrogato. Cap. VII.

Quamvis si ad causam non venerit, nec a sententia infra descendere appellauerit, lis ipsa etiam quod ad cum extinta videatur, quoniam surrogatio in lite, eius scientiam arguit, tamen cum Papa post prouisionem in euentum littis, & ita non afferme surrogasset, nisi aliunde de lite probaret, scientia ex gratia nullo modo inferri potest.

Quamvis. Ex decisione eiusdem 1. Ut lite pendente Guglielmi Cassadori.

Surrogatio gratiis tribuit etiam ius quo ad possessorum. Cap. VIII.

Maius contra Robertum beneficii possessorum causulis commisit, decretumque citationis obtinuit, sed hic in Futchirij facrorum resignauit, qui hinc cum gratiosa surrogatione, etiam quod ad possessorum poli resignationem expedit, sed cum Robertus Manji item sustinuerit, moritus est, itaque contra interesse putantes item prosequiuntur, sententiam reportauit, atque Guidoni intruicio cum executoribus inti mani fecit, intruitus autem ad eisdem item Fusche actionem possessionem ceciliit. Reponimus est possessorum attentionem non esse, quoniam gratiosa surrogatio, etiam ius quo ad possessionem tribuit, & perinde est, ac si fuerit a predecessore continuata naturaliter. Et quamvis illa extinta videbatur, nihilominus celent quod ad possessionem per gratiosam surrogatos extitit, itaque etiam si post multum tempus, pendeat lite, possessionem capiat, attendare non dicuntur.

Marius. Ex decisionibus eiusdem 456. & 472. parte 3. lib. 3. in nonissimis Paleotti.

Surrogatio gratiis sustinet item. Cap. IX.

Lite mota, causa que instructa, Cardinalis actor motus est, Martinusque reus colligans, & possessor surrogatus, atque decreto per audiendum contradictorium contra interesse putantes processu, finiteriam absolutoriam reportauit, Mox lociones in ius, & item Cardinals surrogari obtinens, post utriusque mortem ab eodem iudice sententiam habuit surrogatorum, sed Bernardinus Martini successor super nullitatem, etiam in irridictione defecit, causam commisit. Cum autem lite, per sententiam in favorem Martini latam, extinta ius solidum, atque firmum radicatum esset, nullatenus per contradictrias procedi poterat. sed personali citatione opus erat. Propter eam prolixe finita responsum est, idem si absolutum, & adjudicatura extituerit, dicendum sufficit, quia nihil aliud, praeter expensas exequendam remanet, quae item super beneficio sustinere non dicuntur. Si ad favorem actoris lata est, finita dici non posset, quoniam aliquid exequendum remanet. Etiam per utriusque mortem ius extinta erat, neque per de surrogando mandatum sustineri poterat, cum enim Auditori presentatur, jam ius non est, sed colligitur morte extinda, & si nihil prorogandum imprefet, Auditor prorogare non potest. Cū Joannes ab illa sententia, dictam à die notitiae non applicasset, in tem iudicata etiam sibi transiisse dicitur, itaque sublata lite surrogatio nulla est.

Lite mota. Ex decisione eiusdem 2. Ut lite pendente Ioanni Nobedani.

De eodem. Cap. X.

Cum Ludovicus surrogatus ad favorem Ioannis essent, iste que ad favorem Andrei, Andreas autem ad favorem Alphonsi, hic vitimus surrogatione literas ad Ludovicum favorem in forma gratiosa expedit, per quas item per audiendum, extintam non esse dicebat, quamvis sententia contra interesse putantes lata esset, itaque Canonicatum, & probandum ex Joannis persona petebat, cui Ludovicus surrogatus fuerat. Garfas autem, qui sententiam reportauit, commissionem obdiorunt,

ut cōst̄to Auditori surrogationem gratiosam post cēsionem expediatam fuisse, illa reiecta, causam expedit. Refolutorum est, quod quamvis Ludovicus ipse via in surrogatione gratiosa, vel mandatis de surrogando eligere potuisse, tamen Alfonsus successor non potest, quoniam illius voluntatem declarare prohibetur. Cumque omnes cēsiones, omneque surrogationes literis non confessis facta essent, clare patet, literas ad Ludovicū suorum nunc expeditis esse. Si potest declarare, gratiosi litera sustinetur.

Cum Ludovicus. Ex decisione eiusdem 6. *¶* Et iure pendente Joannis Abobdani.

Surrogatio in lite quando non valeat, vel sit surreptitiae. Cap. XI.

In cētūm litis surrogatio concessa nulla est, si post mortem rei per tertium imperatur, quoniam lis per mortem naturale in rotum extinta est. Surrogatio, lite vel causa expressi non probata, surpiria est.

In cētūm. Ex decisione eiusdem 229. parte 3. Pauli Aemili Veralli.

Cap. XII.

Stante regressu, nisi possessio actu apprehendatur, surrogatio nihil operatur.

Statim regressu. Ex decisione eiusdem 231. par. 3. Pauli Aemili Veralli.

Surrogatio in lite pendente obtenta, non debet canonicari vigore primi tituli infici.

Cap. XIII.

Actori, qui per Petri obitum impetraverat, reus de resignatione sibi prius facta dederat, atque supplicationem, & consenitum produxerat, sed dato de regula iuxta supplications formam non iudicandi, iteque, reo defuncto, pendente, auctō surrogationis gratiam obtinuit, cum autem ad eundam expensas, atque circuitus, literas super ea expedire nollet, sed primā suā gratiam per obitum Petri Canonizari peteret, Domini fieri non posse responderit, nam cum Petrus per supplicationem, atque consensum ius se abdicauisset, per eiusdem obitum nihil valere apparebat.

Actor. Ex decisione eiusdem 6. de iudicij Marcello Crescenti.

In surrogatione, quando comprehendatur reseruatio. Cap. XIV.

On amplas clausulas in surrogatione positas, additam etiam sine alio quoquis modo, etiam reseruationem comprehendi placuit, idcum Spinellus surrogationem ex Archipiscopi Pisani obitu obtinuerit, cum clausulis solitis, & amplius, si reseruum, devolutum &c. Secu alio quoquis modo &c. Hieronymus, qui per prīmū possessoris obitum impetravit, frustra de reseruatione opponit. Surrogationis verba amplissima ex sua natura, etiam causam specialem, praferim ipia reseruatione enunciata, atque saepius reperta comprehendunt. Per clausulam, ut norma qualitates &c. Abbreviatorum, etiam ad illas reseruationes extendere solet, & ita confulti de hoc stylo, attestati sunt.

Ob amplas. Ex decisione eiusdem 583. parte 3. lib. 3. in nouissimis Paleotis.

Surrogatio, non facta mentione regressus est surreptitiae. Cap. XV.

De surrogatione surrogationis dari potest, ob regref. dis Episcopi Ourense. orientatione non factam, quia

hoc de iure tertii non existere visum est. Sicut ad excludendum spoliū de iuris surrogatione, ita ad excludendam surrogationem de surrepotione dari potest. Sed an de Episcopi cathabitione constare debuisset. Refolutorum est, fas constare, quando non obstante regressu, resignationem ad fauorem Episcopi Segobieni concesserat.

De surrepotione. Ex decisione eiusdem 292. parte 3. lib. 2. in nouissimis Fabij.

Jus surrogationis pretendens deber contra posse. Iure nouiter prouidum opponere.

Cap. XVI.

Et si tertia sententia ad Titii fauorem super spolio latera nulla sit, quoniam ius super eodem cēsum nō fuerat, nihilominus post primas ad cedentes fauorem latas, Titius ad omne defunctum surrogati obtinuit, etiam quod ad possessionem, līrisque prosequitionem, iecrō illa terria sustineri posse videbatur, sed ex hac surrogatione nullatenus ad iustificandum tertiam sententiam pro se latam iurari posse, refolutorum est. Sicut in possessoitem verum actio spoliū translatā non erat, ita neque per illam surrogationem, qua ius eiuscē habens omnino carebat, & licet virtusque partis iura penes illum essent, tamēde non contra possessoitem de iure suo oponere debebat, nam melius ius habere ostendit, quam cēsionem habens, & per surrogationē habere credens. Quid enim si nullum ius per surrogationē quāslibet, quod penes ultimum possessoitem existet.

Etiā tertia. Ex decisione 280. parte 3. libro 2. in nouissimis Fabij.

Surrogatione non est vitiosa, si status litis non bene expressus est. Cap. XVII.

Si status litis non bene, vel non ex toto expressus est, neque quo ad surrogationem in iure, neque de iure aliqua surreptione dici potest: nam quoties variatio specierum, sive qualitatū sub eodem genere contentarum, nullum effectum inducit, de carum exprimione, nihil curandum est, sed in quoēcum statu causa fuerit, ita cētū Papa esset concessurus, vel denegarūs, ergo deductioni, quam feci semper locus est. Cū Papa de beneficio litigiosi prouideret, vel surrogaret, duas gratias facit, nimurū contra ius dispensat, & ipse prouideret, & licet clausula, ut causa &c. In principio literatum apponatur, tamen non ad secundam, sed ad primā gratiam referenda est, nam siad secunda mala causa esset, ad primā bona quoniam specialis causa defensor datur, quodque lis suo marte incedat, prouideret. La efficacia vnius gratiae aliam non vitiat, quo causa cautela abundans, inutilem tideretur. Si bīque surreptionis vitio intulit sit: si dispensatio ob surreptionem vitiosa esset, vt quia aliqua falsa causa expressa sit, que Papam ad concedendum moverit, etiam secunda gratia vitaretur, quandoquidem sublata via, per quam solam ad terminum veniri potest, terminus ipse ex toto sublatus esse videtur.

Si Status. Ex decisione eiusdem 11. s. Regij Bellameri.

Surrogans gratiosè, quando propria auctoritate possitionem capere potest.

Cap. XIII.

Quando surrogatio benefici litigiosi in forma gratiosā concessa est, tunc surrogatus lite pendentie, etiam propria auctoritate possitionem abique atten-

attentatorum vitio apprehendere potest, at si in forma rigorosa, & pars absque iudicis consensu possessionem singredetur, attendare diceretur.

Quando. Ex decisione eiusdem 214. parte 1. Jacobi Patei.

Quid differat inter surrogationem gratiosam, & rigorosam, & mandatum. Cap. XLIX.

Magna differentia est inter surrogationem rigorosam, mandatum de surrogando, atque surrogationem in gratiosa forma factam. Per primamenim possessio, nisi prius auditor iure discusso, in quo alius est surrogatus, danda non est. & Auditor nisi ius boni in beneficio habent possessionem tradere non potest, ideo partes audire, cœcumque iura dicutere oportet, nam & contra surrogandum plures exceptions opponi possent, praesertim defectus iuris. Contra mandatum de surrogando de surreptione excipi permissum. In beneficiis autem virtutum dari ingressum, clamant. In gratiosa vero discussio facienda non est, quoniam Papa possessionem surrogato dari mandat, cui obediendum est, circa possessionem propria authoritate intrare posse, sepius resolutum est. Sicut iudicis de creto, vel statuto disponi potest, vt in bæzedem defuncti possesso transeat, sic & Papa pro gratiosam de uno in alterum continuate potest.

Magna. Ex decisione eiusdem 11. Vt lite pendente Ioan. Mbedani.

Surrogatus gratiosè non attentat, capiendo possessionem etiam sine literis. Cap. XX.

Sed quid si ob solam signata supplicationem, absque litterarum capitatione, possessionem ingressus fuerit, adhuc Papæ authoritate introiuisse dicatur, quæ omne virtutum abdulit. Neque agitur de supplicatione canonizandâ, cum ad authoritatem Pontificis offendere dura praeventetur, quamobrem expeditio opus non erat. Eo ipso quod Papa gratiam concedit, sine scriptura valet, insuper pro possessione sola iurius proprii, vel etiam tertii supplicatio ad obtinendam absolutionem valida est.

Sed quid si ob solam. Ex decisione eiusdem 9. Vt lite pendente Ioannis Mbedani.

Exceptio surrogationis respiciens petitorum non impedit surrogationem surrogati.

Cap. XXI.

Surrogationis vigore possessio danda est, etiam si surrogatus unius narratiuum non probaret. Quod autem illa non probata gratia surrepitatis, omnibus clausulis accessoriis corrunt, hoc recipit petitorum.

Surrogationis. Ex decisione eiusdem 495. parte 2. Jacobi Patei.

Surrogatus praefatato praesertim à non patrono non potest obtinere. Cap. XXII.

Super iure patronatus de surrogandis regula locum non habet, quoniam de iure, vel ius loquuntur, sed praefatato nullum in re ius habet. Ius ad rem in eiusdem persona nihil firmat, sed quodam veluti preambulum ad institutionem obtinendam existit, quamobrem illius morte extinguitur, & absq; dubio procedit, quod à nullum ius habente, praefatatus fuerit: si enim insuffici non debet, cum electione nunquam convenire potest: item pari non procedunt, si praefatatus, maximè ab eo, qui in possessione non existit, simpliciter nominatus fuerit: vnde cum nullum ius subiecti

adesse potuerit, qua & ob rem iudicata extincta erat, regula in eo, qui absque actione litigabat, locum habere non potest. Multò minus in patroni praedi- ciū, quod de electione dispositum est, absque infra- patrornatus derogatione, locum habere potest. Cum de re indicata in literis mentionem non fecerit, surrogatio surrepitatis est.

Super iure. Ex decisione Pisana. 74. Doctoris Marte.

Surrogatio gratiosa beneficio litigioso locum habet, etiam in praediū Episcopi.

Cap. XXIII.

Surrogatio gratiosa in beneficio litigioso locum habet, proprietate conclusam est, sequestrum ad famam Ambrosij reuocandum esse, atque in possessionem Federici ultimi possessoris immittendam, ad quā etiam surrogatus fuerat. Cum Ambrosius etiam in literis praesentatis esset, ipsa lis super titulo beneficij esse dicitur, & per ipsum pro institutione instabatur, propriececausā super iure patratus incident, & accessione dicenda est, nec attendenda, sed illa, quæ principaliiter agitur. In indicando an causa beneficiali super titulo versetur, & sic beneficiali sit, vel prophana, ius ex parte actoris meriti confueuiamus. Vbi beneficium litigiosum factum est, regula pro Episcopo non permittat in sua validitate, tunc enim, ne detur ius possidit, conserue non potest, neque etiam patroni, flante lice, alterum praelectare possunt, quoniam Papa patronis Laicis minus quam ordinarius praedicare velit. Præterea fatus est, item co modo quo narrata est, verificari, quazobrem surrogatio data lite in possessione tantum, locum habet. Surrogatio intelligi sine pre-indicio iuris alteri questiti, cui derogatum non fuerit, velut nisi regressus per obitum possessoris tertio competet, non autem de iure ordinarii, cui propter litem manus, vt ciuitas finis existat, ne conferre possit, ligare sent.

Surrogatio. Ex decisione Regis Romana 990. Seraphini Olivary.

Surrogatus quando restituendus sit in spolio facto suo authori. Cap. XXIV.

Surrogatus iniur, possessionem, & item, cum clausula, causis statu, ad possessionem, qua clavis author, qui etiam sibi ante resignauerat, ius possidit, & causam spoliū committi fecerat, restituendus est, de possessione autem Herculis resignantis constat ea supplicatione Capitali, item causa commissione, item quod sequitur præsumptio Herculis. Capitalium possidere copir, quæ actionis spoliū extrema existunt. Item possidetur Herculus decennalis, etiam pro titulo colorato deseruit; neque de sententiæ instituta aliquid apparet, & cum fuerit in contumaciam lata, ideo per comparationem, & cause commissione, resoluta est, lus capituli clarum non est, quoniam vno in encuntum vacationem per obitum facta sunt, ideo vacationem per privatiocem non caput, sed gratia surrogationis Christophori clausulam habet, quouis modo vacet, quare restituendum est, resolutum est.

Surrogatus. Ex decisione eiusdem 1055. Seraphini Olivary.

Surrogatione gratiosa quomodounque facta, semper immixta danda est.

Cap. XXV.

I Ministro vigore surrogationis danda est, etiam si ex clausulis Generalibus, à principali-

A 2 a pro-

provisionis gratia dependentibus defumatur & ita p*ro*p*ri*a*n* in Rota concluduntur sicut, & in hoc casu literae surrogationis ad partes expedite fuerant, item omnis difficultas cessat, quoniam ipsa gratia principalis in omnibus iustificata fuerat.

Iminissio. Ex decisione eiusdem 1426. Serapini Olibri.

Surrogatio gratis ex quibus iustificetur.
Cap. XXV.

Tria probanda sunt, ad obtinendam immisionem vigore gratis surrogationis videbatur obitus defuncti in possessione clericatus impetrantis, & quod beneficium referuntur, vel litigiosum sit: Ad probandum referuntur, quantum deduccebant, obitus in mense Augusti, regularitas beneficii, & quod in commendam collatis fuerit, & quod liberè collationis Episcopi non existet, quia de iurepatronatus esse praeterea debatur: Sed licet mensis Augusti sit de octo referuntur, quia tamen Episcopus alternatim acceptrauerat, ideo ordinarius factus erat, ex eo autem Episcopum in diecessi extirpasse, appareat visum est, quoniam datum provisionis intra limites sui diecessi esse, conlata: Item quia ultimus status erat secularitatis, ideo nulla consideratio habita est, quod ab initio regulare existisset, quoniam ad effectum in referuntur, quasi possessio ultimi status fatis est, sine ad illam inducendum, sine ad excludendum. Lieet aliquando in commendam datu*s* surpet, tamen ultimo loco in titulum, collatum fuit, per hac autem provisionem Apostolicam, affectio coniunctus fuit, & cum prouisus triennalis possessor existeret allegatione Lapi locus erat, ita ut contra sui tituli validitatem, nihil opponi posset, nec successor ad illius iustificationem tenetur, quamvis titulus invalidus esset, & quamvis collatio de beneficio seculari facta vacationen*s* beneficii regularis non consumar, nihilominus attento ultimo statu, & possessione triennali, atque eff*icitu*r, ad quem praeterea disputatio dirigebatur, secese est: Ius patronatus probat oportuerit, secundum qualitates à Concilio requiratas, cum in de personis versemur, in quibus surrogationis praesumtio est, cum constaret aliquid non sufficere regulare, ideo fortiores probationes, exigebantur, nec appareret, quod Ducatus Ferrarie ratione competitbar, ita quod illo ad Sealem Apostolicam detulito, etia*n* in iurepatronatus successisset, quoniam enim a Duci heredes pertinet, ponuisse: Confito*s* de iurepatronatus, teleutio clarus probandi est, quia beneficia iuris patronatus, laicorum sub regula referentiora non comprehenduntur.

Tria. Ex decisione eiusdem 154 parte 1. in ultimum Petri.

Surrogatio ad ius colligantis mortui in Rota,
quando sit concedenda.
Cap. XXVI.

A Patronus Lautus, & Antonius presentati, coram ordinario super institutione litigabant, itaque ipsi beneficium litigiosum facti fuerat. Cum Lautus institutionis sententiam obtinuit, & sententia ordinarii ab appellationis indice reuocata fuerit, ipse vero appellatio*n*, nullitatis, & iniuriae causam cum clausula, quam, & quas in Rota committi obiiciunt, inde clarum litigiosum insurget, quia super titulo beneficij introducta erat, ex eo igitur quod stante sententia, & institutioni ordinarii Donatus sumit beneficium esse, dicebat, ex iuramentari Domini surrogationem Donato colligantem dandam esse, in iuribus Lauti, quilibet pendente, sibi tam vigore regule, quam ex iuris communis dispositione, prelectum quia durante inter pri-

tatos lite patroni alteri in demortu*s* Lauri locum presentare non possunt. Quo casu de lite calumniosa agenti non est, n*on* ad effectuum regule, item saitem colorate iustum fuisse, sufficit. Sed hic adeo iustitia plausum colorata propter sententiam, & institutionem ordinarii: Ceterum si beneficium in alterius diecessi existeret, surrogatio concedenda n*on* est, quoniam a reguli ex eiusclusus remaneat, quia intra eos verbis expressis excipit, videlicet quia titulum habet a facultatem instituendi non habente.

A patronis. Ex decisione eiusdem 306 parte 1. in ultimus Ludgunes.

Surrogatio in ius colligantis quid requirat.
Cap. XXVIII.

Gratiosa surrogatio in ius colligantis demortui, tria in iustificatione requirit, item obitum in possessione eius, & clericatum, de quibus cum constet, facile concedenda est.

Gratiola. Ex decisione eiusdem 321 parte 1. in ultimus Pbaldi, & decisione 629 in eiusdem parte 1. Pbaldi.

*Surrogatio rigorosu*s* quando dicatur, & quid requirat.*
Cap. XXIX.

Gratiosa surrogatio per verbum surrogamus concedit, rigorosu*s* verbo surrogari mandamus, cuius vigore iniuria, non nisi iudicis ministerio dari potest quamobrem habentur duxata bonum ius in beneficio danda est, quia si iugiter Lucius idoneitatem, & qualitate clericatus iustificeret, que eius personam respiciunt, nihil egisse videntur, nisi ex ure Petri defuncti libi*s* in beneficio coperire demonstrauerit.

Gratiola. Ex decisione eiusdem 378 parte 1. in ultimus Petroniani.

Immissio in vim gratis surrogationis quando concedenda non sit.
Cap. XXX.

Et si assertatur vacationem, per cessionem à Iulio Cę faire de beneficio litigiosum factum contingit, do quo nemo, nisi Papa disponere possit, quo casu proprii immisio*n* in vim gratis surrogationis, abique si*n* iustificatione, dari debet, tamen cum scriptum restringatur careat, actus cessionis perfec*s* esse, n*on* probatur. Cessionis tempore, neque naturali, neque cuiudem posse cessionem edendam habebat, quia per iudicis sententia*s*, & immisionem Mariani vitrariae priuatis erat, quid iudex tit*e*, & recte procedens facere potuit. Recte autem processus videtur, eti*m* beneficium de iurepatronatus laicorum esse apparat, & quod ad validitatem, & quod cedens ad sententiam citatus, illam ferri possum est, nec appellari. Quare si Iulius Cesar edens n*on* possidebat, in*du* animum possidens ab initio discursus iustificare cause desistere habere praesumitur, cessionarius gratis surrogatus, immittendus non est.

Et si assertatur, Ex decisione eiusdem 644 parte 1. in ultimus Petroniani.

Surrogato gratis, quando immissio danda sit.
Cap. XXXI.

Sed cum constet de refutatione prioratus, nam ex patrocinib*us*, in quibus mortuorum nomina addontur, in Cura mortu*s* esse appetit, item de illosrum possessione, in quorum ius, & possessionem fortibus derogatus est, item de clericatu immissio denegari da non est.

Sed cum. Ex decisione eiusdem 700 parte 1. in ultimus Utropi.
Surro-

Surrogatio debet dari colligant, & lis probatur per solam citationem. Cap. XXXII.

Nedetur nouus colligant, surrogatione Iosepho danda esse, concluduntur, inter quem, & Michaeli, defunctu litem introducunt, fusile confit per citationem ad dicendum contra commissione in illius personam executam, & cum in termino citationis comparuisse, atque generalis contra opposuisse, omnino defectum falso dicunt, etiam si in termino citatio reproducta non fuerit, lis calumnia ad illum effectum non suffragatur, in principio litis, nulli factis probatioibus, de illius calumnia confundre non potest. Ad illum effectum litigandi causa iustam fusile, factis est.

* Nedetur. Ex decisione eiusdem 42. parte 2. In ultimis Ludonij.

Surrogatio datur colliganti superfluit, non calamitioso. Cap. XXXIII.

Calamitiosus litigator non suffragatur, sed talis dici non potest, quodcum ius suum iustificare potest, ad effectum regule, pro cuitanda calumnia iustificatione, qualibet probabilis, & colorata litigandi causa iustificat, pro impetranda suffragatione de bono iure superfluitas docendum non est, sed proprius sententiam, quam Iosephus obtinuit presumptuor utitur, quod bonum ius loquitur.

Calamitiosus. Ex decisionibus eiusdem 92. & 261. parte 2. In ultimis Ludonij.

Surrogatus gratis, non debet immitti, vbi contradicit possessor cum titulo ab eodem sive. Cap. XXXIV.

Probatio clericatus, referatio Canoniciatis, & obitu Christofori ad hunc effectum non sufficiunt, quando possessor cum pari titulo contradicit, tunc, n. immisio gratis suffragati impeditur, atque via executive cessat, sicut eidem possessor via executiva compereret pro obtinenda vigore literarum immisio, si illam consequatur non sufficeret. Liceret vterque titulus ex eadem vocacione non veniar, nec eiudem speciei sit, ramen quod vterque a beodem fonte proueniat, factis est, nam i uterque gratus suffragatus sufficeret, ordinari procedendum est. Referatio non ita manifessa appetatur, prout requiriatur, quando possidente contrarium titulum, & iustificatum allegatur.

Probatio. Ex decisione eiusdem 197. parte 2. in ultimis Ludonij.

Surrogatus gratiis quando absque alia narrativa iustificatione immittendus sit. Cap. XXXV.

De referatione, etiam speciali per obitum Antonij confitare vium est, ex gratia praeuentiva super certum corporis beneficii, & ad lauorem certe perlongo de vacuato, cum decreto annualitudo futurum prouisionum, atque appositione manus Pape, que majoris potest est, quam in referatio generalis de beneficiis vacatis, idcirco si ob generalem immisio danda est, vigore suffragationis sine iustificatione narratur, multo magis ob referationem sine affectuione per certo corporis beneficii danda est, nihil refert, quod a suffragationis litera ad partes non expeditum, sed vnde ei coadiutorio cum futura successione, qui si indistincte, de referatione, obitum in possessione, & clericatus prouisus, constat, ab his alia narrationum verificatione, immisio danda est.

De referatione. Ex decisione eiusdem 401. parte 2. in ultimis Pegna, & decisione 509. part. 2. in eiusdem surazeti.

Regula de suffragando habet locum etiam mortuo colligante ciuiliter. Cap. XXXVI.

Hec suffragatio in ius colligantis per eius dece-
sus iuris, nam ad ius colligantis interpretari, & ciuiliter, licet vere mortui concedenda est, cu[m] beneficia profici, prout naturaliter mortui vacent, quomodo-
dumque autem beneficii vacet, ratio suffragatio-
nis concedenda locum habet, ne per nouos colligant-
tes, in ecclesarum dispendium, litigii prorogari con-
tingat. Intritus suffragatione indigens est, sed intrusio de tempore petiti suffragationis probanda est, de qua non confitare vium est, cu[m] manutentio Didacis ad-
uerario concessa fuerit, atque studiis per ciuilem pa-
trem perceptus suffice apparcat. Quando colligantis de
tempore litis motu pacifice trienum posseferit, suffra-
gatio non datur, sed neque de trieno Didacis apparcat,
dictum est, quoniam Laurentio per annos duntaxat posseferit defuncto, cu[m] professionem emulisse non
apparet, & ita possessionem amulisse, posterior posse-
ficio Didacis excludebat, cum duo in illo dudum posside-
re non possint, & cum Didacus nullum ab ordinario
beneficio prouisionem habuisset, sed tantum Decretu,
vt illi in lexio etatis anno existent, & ita tituli incapaci-
ci, de fructibus responderetur, & postquam ad legitimam statutum peruenirent, collatio fieri, quamobrem tam posseferit, quam tituli color cestare dicuntur.
Hec suffragatio. Ex decisione eiusdem 531. parte 2. in
ultimis Buratti.

S V R R O G A T V S.

Surrogatus ad omne ius, non intelligitur ad posse-
fitionem. Cap. I.

Surrogatus in iure, & ad omne ius quod deceden-
ti, ac colligantini quomodo libet competebat, usi-
de possefitione mentio facta sit, ita quod cogita-
tum appareat, ad eam suffragatus dicendum non est. Li-
ceret possidere in acquirendo litiganti, ipsa tamen questio
iuris exsistit.

Suffragatus. Ex decisione Rota Romana 351. Arguid
Bellamer, & decisione 5. Vt lite pendent in nouis. Ex deci-
sione 81. de scriptis in Antiquis. Et decisione 25. de resolu-
tione spoliatorum Achillis de Graffis.

Suffragatus quando possit continuare litem cum
procuratore superfluit. Cap. II.

Si agentis petitorio super certo beneficio, lites pendente-
te moratur, Titius, q. in omni iure, & ad omne ius,
quod defuncto competit, atque lites & causa pro-
fessionis per Papam suffragatus est, cum procurato-
re superfluit etiam continuare posse, resolutum est,
eadem iuris, & causa exsistit, omniq[ue] quorum interesset,
admiti possint, & litem in qua statu inuenient profe-
qui. Procuratorum ad alias quam ex prefatis personis
extendi non solet, sed quando eadem causa durat, ad
quam suffragatum Papa admitti voluit, sub illo com-
prehendi dicuntur, atque suffragationis gratiam impug-
nare valer. Ne autem lites sicut immortales, suffragationis
literas non Domino, sed eidem procuratorum inti-
mandas esse, atq[ue] terminum ad impugnandum factis longu-
gum statu debere, vt principalem consulere possit. Si
non petet, Auditor ad vteriora procedendum est.

Si agentis. Ex decisione eiusdem 12. Ut lite pendent in
nouis.

Cap. III.

Sed si etiam in lite non surrogetur, ad iudicium non admittitur.

Sed si etiam. *Ex decisione eiusdem 24. de rescriptis in antiquis.*

Surrogatus quando possit gaudere beneficio sententiarium. Cap. IV.

Catolus super spolio tres sententias conforas obtinuit, Michael autem etiam in spolio, & diuis iure surrogatus est, iccirco trium sententiarum conformius gaudere posse visum est nam qui in alterius locum surrogatur, eodem iure vi potest.

Carolus. Ex decisione eiusdem 227. parte 3. Pauli ac milii Verallii.

Surrogatus in lite potest etiam dare de attentatis.

Cap. V.

A Contra B. causam committente surrogatus ad A. prosequitionem cause, & actum admittendus est. Et licet A. contenteretur ipsolando A. qui cum ipso B. in lite exibebat, nihilominus surrogatus deattentatis contra B. dare poterit. Et hic quamvis esset à surrogato spoliarius, eius tamen possidio, quia attentatio, non est restituibilis.

A. contra B. Ex decisione eiusdem 232. parte 3. Pauli ac milii Verallii.

Surrogatus non opponit de triennali, nisi ad eam etiam esset surrogatus. Cap. VI.

Exceptio regule de triennali, quamvis in iudicio de Educa sit, surrogato opponi non potest, quia personalis est. Quod veteris procedere visum est, etiam nisi ad item, actus, atque merita eau se, in qua de regulatum esset, surrogatus existet. Nisi igitur specific, & expedit Papa etiam ad de triennali regulam surrogati, impeditur, quia illa qualitas cum persona deficit, nisi praeservetur.

Exceptio regule. *Ex decisione eiusdem 2. de causa possessionis, & proprietatis Iovannis Mobe dani.*

Surrogatus in processu fulminato non agit spolio, sed solum adipiscendo.

Cap. VII.

Petrus possessor lite pendente ad suorem Antonii resignavit, quem etiam quod ad possessionem surrogari mandat: verum Sabinianus colligunt possessionem accepit, Antonius igitur, qui non aliter, quia in processu fulminato surrogatus existit, spolio aegre non debet, quia nunquam possidet. Ex Petri autem persona adipiscendo tamen interdictum habere potest. Petrus possessor. *Ex decisione eiusdem 21. de causa possessionis, & proprietatis Iovannis Mobe dani.*

Surrogatus quando censetur etiam ad fructus. Cap. VIII.

Qvando fructus in item veniant, hitem officio iuris, ut putari si sit per beneficii spolio actum est, is qui ad beneficium, & hitem surrogatus est, etiam ad fructus intelligitur.

Quando fructus. *Ex decisione eiusdem 259. par. 3. Iacobii Putei.*

Surrogatus ad fructus intelligitur de futuris non auctem praetensis. Cap. IX.

Sed ad pending fructus praeteritos, in quibus adseratur condemnatus existit, surrogatus non censetur, cum illos francicus cedendo propter dispensiū.

cuitandum sibi referuerit c. 50 de futuris intelligi debent, & multo fortius de praeteritis, qui iam quatinus erant. Neque per clausulam in supplicatione potius solitam, & de fructuum referentiatione ad vitam, cum derogatione regulae de praelando contentu pensionibus ad bonum fructuorum referentiatione recessum videtur, immo sicut futuri veuebant, ipsa clausula, vel potius regula derogatio petit fuit.

Sed ad petendum. *Ex decisione eiusdem 351. parte 3. Iacobi Putei.*

De codem. Cap. X.

Quid si in supplicatione mentio de fructuum fequestro facta fuerit, utique fructus, quante cessionem competebant, nisi expicte cessi sufficerent, non venient. Quis enim dubitat perceptos neque ius in Ecclesia esse neque ad Ecclesiam pertinere, si super fructibus non dicitur, que super beneficio introducta est, idea lice pende alienar possunt, quod possessiona communis operatur.

Quid si in supplicatione. *Ex decisione eiusdem 226. parte 2. Iacobi Putei.*

Reus, & possessor, si lite pendente morlatur, & actio possessionis accipiat, & tertius subrogetur reuocabatur possidio tanquam a temptata. Cap. XL

Silite pendente in Curia Romana, possessor extra curiam defunctus fuerit, statim, actor possessionem apprehendat, quia lis ex dicta non dicitur, fructus actor attentauit. Si propria authoritate possessionem apprehendit, quis quod habebat, perdidisse dicitur, si Apostolica, ut quia per executoriem ante item motam forte sibi de beneficio prouisum erat, sed illam non tradidit, quia per alium authoritate ordinaria inducta in occupata fuit, neque potuit, quoniam per causae communionem in Curia factam, eu item manus ligate fuerunt. Idem si ordinaria propter litis pendentiam, que nunquam, nisi per sententiam finita dicitur, quamobrem alter, qui in defuncti ius surrogari mandatur, & ad litis prosequitionem, in qua si possessor videret, admitti posset, si per attentatis possessionemque petere, atque attentante amoueri posse obtinere resolutum est. Quia tamen contra ipsum, qui non possidebat, attentare non dicitur, nihilominus valde sua interest, auctorem intrulam a possidione amoueri, ut de fructibus, si vincent, sibi r. ipso ponere possit. Admittitur igitur ad litis prosequitionem, mox implorato iudicis officio, in cuius contemptu actor attentauit, a possidione amoueretur, intemperie vacua remanebit, ne que surrogato dabatur, quoniam sua gratis ad possessionem non exten-ditur. Quid si alius ab ordinaria prouisum intruderetur, sine in beneficiis litigiosi possessionem induceretur, fuisse autem per Papam, in his, item, atque possessionem surrogari mandetur, qui inductionem, intrusionemque per modum attentati, reuocari petat. Responsum est, in possessionem induci non posse, nam inter ipsos nullus exstitit, item defunctus nullum ius habere, bonum autem, siue titulum superfructus habere poterat, proprie-rea, superfructus potest nihil innovari debere, conclusiū est, si surrogatum autem adipiscendum interdicto ageat posse, superfructus vero super attentatis contra intru-sum agere non prohibetur.

Si lite pendente. *Ex decisione eiusdem 10. Fe. lite pendente nouis.*

Surrogatus per ordinarium in beneficiis litigiosis in Cura, non potest dare obiectus de iure tertii.

Cap. XII.

Sed nunquid surrogatus possidente obiectus con-tra auctorem dare possit: equidem si posset, semper noui-

noui possessores malitiosi in ecclesiis dispersi, contra expressam iuris prohibitionem surrogare non debet, sed iudex ex officio illum a litigio repellere, cu*m* i o praeiudicium lata pendente surrogatus fuerit. Itē hic surrogatus nullū colorat: possedit, vel detinens fundationem h̄t, citoq; possessio adeo affecta est, q; pp decreti irritis in illā dispositione capitulo, iurū, iurū administrare debet. Si reus possellionem, antequam lis incobaretur, habuisset, quia in praejudicium lata pendente habuisse dici non posset, ad impugnandum auctorem admittit non prohibetur, ita ut per non ius ipsius ab impenitentie absolviatur, itaque quamvis de non iure suo constaret, obiectus dare possit.

Attenetate huiusmodi per iudicis officium nobis, etiam parte non petente, revocanda sunt, quoniam & irreverentiam ipius concernunt, & litis breuitatem accelerant. Item quia anima periculum tangunt, Ecclesiis que utilitate, & publicani, ne propter diuturna litigia, diu Ecclesiis, cum iudicis illusione vacare contingat, quamobrem iudicem de facto supplice posse, visum est.

Sed nunquid. Ex decisione eiusdem 5. Vt lita penden-
te in Antiquitate.

Vbi quis est surrogatus ad prosequitionem executo-
rialium iam inimicatum, an requiratur
noua intima*tio*. Cap. XIII.

Ioanni defuncto, qui executoriales Antonio colliti-
ganti personaliter iniuraverat, Marcus, quod ad illa-
rum prosequitionem, ac si pro*o* decreta, & senten-
tia lata essent, cum spolijs commissione narratis omni-
bus, atque intimidatione, surrogatus extitit: Et cum ad
cesserat declaracionem ageretur, altera surrogatio-
nis intimatione opus non erat, quam procuratori ini-
mire fatus erat, executorialis autem intimationem
non requiri vidi*st* ei. Ex prima intimatione Antonius
in censurae incidet, sed vbi agitur de declaratoria, al-
tera non requiritur.

Ioanni defuncto. Ex decisione eiusdem 332. parte 1.
Jacobi Putei.

Ins defuncti ex sola supplicatione iustificanur.
Cap. XIV.

X sola supplicatione de defuncti inter sufficiēter do-
cere dicitur, nec ad item admitti fuit, quoniam
de canonizanda surrogatione, non autem de ipsomet
iure defuncti agitur. Vbi gratia Apostolica canonizan-
da filii expeditus opus est.

Ex sola. Ex decisione eiusdem 347. parte 1. Jacobi Putei.

Inter duos surrogatos quis preferendus.
Cap. XV.

Cum literas Petrus non expedierit, surrogatione
vīs non dicitur, nec ad item admitti fuit, ideo
neque colligantur existere, quamobrem de surrogati-
onis regula locum non habet. At Hieronymus & Prior
in tempore surrogatus extitit, & ob ius Conclavistarii
illimer regule derogatum erat, iuciceo praeferendus est.
Cum resignans triennio in possessione permaneret,
retrocessio probabilit̄.

Cum literas. Ex decisione eiusdem 228. parte 3. Pauli
Armeni Putei.

Quando quis non dicatur gratiosē surrogatus.
Cap. XVI.

Gratiosē surrogatus non dicitur propter clausu-
lam, & cum potestate expediendi literas etiam in
forma gratiosē surrogationis, quoniam idem quod man-

datum de surrogando operatur. Itaque in neutrō lis
anteceſſoris sustineatur, tunc in gratiosē surrogato.

Gratiosē. Ex decisione eiusdem 123. part 1. Pauli Ar-
meni Putei.

Surrogatus quando quis dicatur etiam ad posselli-
onem. Cap. XVII.

IN alicuius iure, etiam ad executorialium prosequi-
tionem surrogatus posselliouem illacum vigore co-
sequi non potest, si eius author quam prius haberat,
amitteret. Si non probatur, quod infra annum a die ca-
pita possessionis obierit, arque aduersarius adeptus fut-
rit, pro absolvitoria conclusum est.

In alicuius. Ex decisione eiusdem 7. de causa posselli-
onis, & proprietatis Marcelli Crescenti.

Inter duos surrogatos quomodo proceditur in
iudicio. Cap. XVIII.

MAttinus, atq; Francis surrogati, qui eiusdem
iuris habentes cum simili gratia uterque concor-
dit, ad Archidiaconatus possessionem, nisi coram iuri-
bus prius discussis, admittendi non sunt: Itaque non ex-
cutiū, sed ordinariē agendum est. Quamvis in adipi-
scende remedium per eos intentato executiū proceden-
dum sit, quoniam litera Apostolica propter eas au-
thoritatem paratam executionem habet, nihilominus
si alter cum simili gratia concurrit, ordinariē proce-
dendum est.

Martini. Ex decisione eiusdem 13. Ut lita pē dñe Ioa-
ni Bobedani.

Surrogatus non tenetur restituere fructus, neque
debita prædecessoris. Cap. XIX.

N Eque fructus, quo prædecessor perceperat sur-
rogatus restituere tenetur, neque debita præde-
cessoris lohere: quoniam licet in illius ius, etiam tentia
lata surrogator, tamen ab eo ius habere non di-
citur.

Neque fructus. Ex decisione 53. Petri Garfia à To-
leto.

Inter duos surrogatos proceditur ordinariē, non
executivē. Cap. XX.

Francisco extra Curiam mortuo, Lucas ab ordina-
rio prius fuit, atque per Sedicem Apostoli cam in
iis, locumque defuncti surrogatus, septimum beneficiū
pacifice possedit; Sed quia illa post rem indica-
tam, executorialis quoque contra intrusum obtinue-
rat, loanes, qui & surrogatus extitit aduersus Lucam
exequi instabat. Ante executorialium effectuum, etiam
mortuo eo, ad cuius finorē decrete iuris, item adhuc
durare, ad possessoris ante*tempore* fauorem, extinguit vīsum
est. Cum vterque ex eodem fonte veniat, faltem sum-
marie, de vñsūlo iure cognoscendum est, surrogato
enim de signaturę fyllo, executorialium effectus non
datur, nisi prius titulus canonizator. Sed un*ad* iudicio
ordinario agendum sit. Surrogatio quo ad spoliū acce-
soria ad surrogationem quō ad ins existit, ideo prius de
iuri surrogatione cuique proprietate principaliter
videndum, vñtione ieiunii in iuri surrogato, ordinariē
procedendum est. Quamvis defunctus, suspirio pe-
nitentio, etiam post rem indicatam, contra quemlibet
possessorum prosequi possit, non tamē alteri contra
alterum surrogatum permittitur, ne vnu & idem con-
tra semetipsum agere dicatur. Postmodum cum sur-
rogationem loanis in iure potiorē existere, conciliū
fuerit, nihil est vñcere, quod executorialium ef-
fectus impedit: quamobrem Luca possidente, si
Franciscus defunctus qui in spolio obtinuit, contrain-
trusum